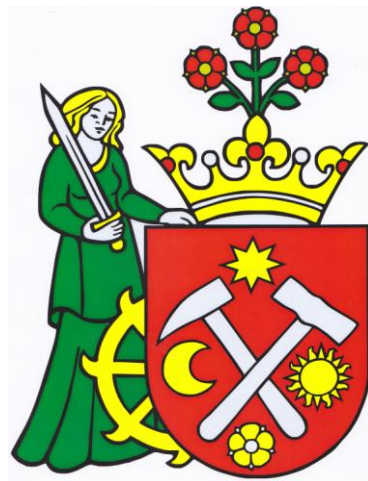

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE MNÍŠEK NAD HNILCOM

A- SPRIEVODNÁ SPRÁVA ČISTOPIS JÚN 2010

SCHVAĽOVACIA DOLOŽKA

Označenie schvaľovacieho orgánu : Obecné zastupiteľstvo obce Mníšek nad Hnilcom

Číslo uznesenia a dátum schválenia : .....

Číslo VZN obce, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚPN-O : .....

Oprávnená osoba : Ing. Ľudovít Kujnisch, starosta obce .....

NÁZOV ZÁKAZKY:

Územný plán obce Mníšek nad Hnilcom
Čistopis

OBSTARÁVATEĽ:

Obec Mníšek nad Hnilcom

SPRACOVATEĽ:

Ing. arch. Mariana Šimková,
autorizovaný architekt SKA

ODBORNÍ PROJEKTANTI A KONZULTANTI:

- vodné hospodárstvo:
  - zásobovanie elektrickou energiou:
  - zásobovanie vykurovacím plynom:
  - doprava:
  - ochrana prírody a tvorba krajiny:
- vyhodnotenie perspektívneho použitia PP a LP:

Ing. Marián Pekarovič

Ing. Július Furmaník

Ing. Michal Nagy

Ing. Ján Toporčák

Ing. arch. Mariana Šimková
v nadväznosti na KEP spracovaný
RNDr. A. Lieskovjanskou

Ing. arch. Mariana Šimková

DÁTUM SPRACOVANIA:

Jún 2010

OBSAH

	Strana
1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE	
1.1. Dôvody pre obstaranie územného plánu, údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi, chronológia spracovania ÚPD.....	4
2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE MNÍŠEK NAD HNILCOM :	
2.1. Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis.....	5
2.2. Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí nadradenej ÚPD.....	6
2.3. Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce:	
2.3.1. Demografický rozbor súčasného stavu.....	9
2.3.2. Rozbor súčasného stavu v bytovom fonde.....	10
2.3.3. Zhodnotenie sociálnych, ekonomických a rozvojových predpokladov obce.....	10
2.4. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy.....	11
2.5. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania.....	14
2.6. Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkcií.....	14
2.7. Návrh riešenia:	
2.7.1. Bývanie.....	15
2.7.2. Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie.....	16
2.7.3. Výroba.....	20
2.7.4. Rekreácia, cestovný ruch.....	22
2.8. Vymedzenie zastavaného územia obce.....	27
2.9. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území.....	27
2.10. Návrh na riešenie záujmov obrany štátu, civilnej ochrany, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami.....	29
2.11. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny	
2.11.1. Charakteristika územia.....	30
2.11.2. Ochrana krajiny a významné krajinárske a ekologické štruktúry.....	37
2.11.3. Environmentálne problémy.....	40
2.11.4. Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability, zachovania prírodných zdrojov a biodiverzity.....	42
2.12. Návrh verejného dopravného a technického vybavenia	
2.12.1. Doprava.....	50
2.12.2. Vodné hospodárstvo.....	57
2.12.3. Zásobovanie vykurovacím plynom.....	62
2.12.4. Zásobovanie elektrickou energiou.....	63
2.12.5. Telekomunikácie.....	64
2.13. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie.....	65
2.13.1. Ochrana vodných zdrojov, povrchových a podpovrchových vôd.....	66
2.13.2. Ochrana ovzdušia.....	67
2.13.3. Ochrana pôdy.....	68
2.13.4. Ochrana bióty.....	69
2.13.5. Zestetizovanie životného prostredia v obci.....	69
2.14. Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov.....	69
2.15. Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu.....	69
2.16. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy.....	70
2.17. Hodnotenie navrhovaného riešenia.....	70
2.18. Návrh záväznej časti územného rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom.....	71
2.19. Určenie lokalít s potrebou vypracovania ÚPN - zóny.....	72
2.20. Zoznam verejnoprospešných stavieb.....	72

1.ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1. Základné údaje o obci:

Počet obyvateľov: 1 657
Rozloha katastra: 3 944 ha
Okres: Gelnica
Kraj: Košický

OcÚ Mníšek nad Hnilcom súp.č.292
Mníšek nad Hnilcom
055 64

Nadmorská výška (stred): 419 m. n. m.
Hustota obyvateľstva na km²: 24
Kód obce: 543365
Štatút: obec

Tel: 053 / 4799113,053/4896113
Tel/Fax: 053 / 4799112
Email: obec@mnisek.sk ,
obec.mnisek@gmail.com
WWW: <http://www.mnisek.sk>

1.2. Dôvody pre obstaranie územného plánu, údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi, chronológia spracovania ÚPD

- Hlavným dôvodom obstarania územného plánu obce (ďalej ÚPN-O) je absencia platnej územnoplánovacej dokumentácie - Územného plánu obce Mníšek nad Hnilcom, v ktorom by boli zosúladené rozvojové zámery obce s požiadavkami rozvojových a plánovacích dokumentov na nadradenej úrovni , hlavne s ÚPN-VÚC Košického kraja, a ktorý by napomáhal pri riadení stavebnej a inej činnosti v obci a jej katastri.
- Spracovateľom tohto územného plánu je Ing.arch. Mariana Šimková, autorizovaný architekt SKA.
- Obec Mníšek nad Hnilcom bola v procese spracovania ÚPN - obce Mníšek nad Hnilcom zastupovaná osobou spôsobilou na obstarávanie ÚPD Ing. Martinom Hudecom, v konečnom štádiu obstarávania ÚPN-O zmluvu s obcou na túto činnosť podpísala Ing. arch.Ľuboslava Vičková.
- Chronológia spracovania ÚPD :

V roku 1995 boli spracované „Prieskumy a rozборы“ architektonickou kanceláriou ARCHING, Spišská Nová Ves, avšak zachovala sa len textová časť týchto prieskumov.

Obec pristúpila v roku 2001 k podpísaniu „Zmluvy o dielo č.25/06/01“ o spracovaní územného plánu obce so spracovateľom Ing. arch. Ladislavom Timurom a Ing. arch. Marianou Šimkovou, ktorí v roku 2001 doplnili prieskumy a rozборы v teréne. V rokoch 2002 - 2003 bola spracovaná urbanistická štúdiá, ktorá bola prerokovaná so zainteresovanými orgánmi a organizáciami dňa 7.4.2003 na Obecnom úrade v Mníšku nad Hnilcom. Občania obce boli oboznámení s urbanistickou štúdiou obce Mníšek nad Hnilcom formou verejného zhromaždenia dňa 7.4.2003 a UŠ bola vyvesená po dobu 30 dní na obecnom úrade. Následne bolo vypracované osobou spôsobilou na obstarávanie ÚPD – Ing. Martinom Hudecom zadanie pre spracovanie návrhu ÚPN – obce Mníšek nad Hnilcom a prerokované bolo s orgánmi štátnej správy a zainteresovanými orgánmi a organizáciami dňa 12.11.2003 v Košiciach. Po vyhodnotení pripomienok obstarávateľom bolo zadanie pre spracovanie návrhu ÚPN obce Mníšek nad Hnilcom doplnené a schválené. Návrh ÚPN obce Mníšek nad Hnilcom bol spracovaný v súlade so zadaním a jeho prerokovanie sa uskutočnilo v čase od 1.10.2006 do 1.11.2006. Vyhodnotenie pripomienok zrealizovala už Ing. arch. Ľuboslava Vičková a po ich schválení zastupiteľstvom Uznesením č. 733/2010 dňa 28.6.2010 bol vypracovaný čistopis ÚPN-O v súlade s vyhodnotením pripomienok k návrhu ÚPN-O v nasledovnom rozsahu:

a) Grafická časť:

• výkres č.1 :	Komplexný urbanistický návrh	M = 1 : 2 880
• výkres č.2 :	Návrh dopravy	M = 1 : 2 880
• výkres č.3 :	Návrh technickej infraštruktúry, vodné hospodárstvo	M = 1 : 2 880
• výkres č.4 :	Návrh technickej infraštruktúry, energetika a telekomunikácie	M = 1 : 2 880
• výkres č.5 :	Vyhodnotenie perspektívneho použitia PP a LP na nepoľnohospodárske účely	M = 1 : 2 880
• výkres č.6 :	Komplexný návrh k.ú. obce a výkres ochrany prírody a tvorby krajiny	M = 1 : 10 000
• výkres č.7 :	Širšie vzťahy, návrh záujmového územia obce	M = 1 : 50 000

b) Textová časť:

- Sprievodná správa
- Vyhodnotenie perspektívneho použitia PP a LP na nepoľnohospodárske účely
- Návrh regulatívov územného rozvoja obce (záväzné časti ÚPN - O)

2. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE MNÍŠEK NAD HNILCOM :

2.1. Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis

- **Vymedzenie riešeného územia**

Riešeným územím je katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom (3 943,7 ha). Podrobnejšie riešené je zastavané územie obce a jeho blízky extravilán.

Záujmovým územím obce Mníšek nad Hnilcom sú katastrálne územia susedných obcí v dotyku s k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom, širšie vzťahy sú vymedzené v rozsahu väzieb na okresné mesto Gelnica a okolité osídlenie obce Mníšek nad Hnilcom.

- **Geografický opis a charakteristika riešeného územia**

Mníšek nad Hnilcom sa nachádza vo východnej časti Slovenského rudohoria (Volovské vrchy), v údolí rieky Hnilec a potoka Smolník(regionálne biokoridory).

Podľa hydrologickej rajonizácie je záujmová oblasť súčasťou rajónu G-118 Paleozoikum Slovenského rudohoria v povodí Hornádu. Klimaticky patrí do mierne teplej oblasti vlhkej – povodie Hnilca a hrebeňové časti do chladnej oblasti.

Stred obce leží v nadmorskej výške 419m nad morom, chotár 410 až 1154m nad morom.

Dopravne je sídlo sprístupnené štátnou cestou II. triedy II/546 Jaklovce – Hnilec, v obci je táto komunikácia napojená na štátnu cestu II. triedy II/549 Mníšek nad Hnilcom – Smolník, Krásnohorské Podhradie, kde sa napája na cestu I/50.

Mníškom nad Hnilcom prechádza železničná trať Margecany – Červená Skala – Brezno a v obci zastavujú vlaky v železničnej stanici situovanej vo východnej časti obce.

Autobusová doprava je zastúpená linkami SAD, ktoré premávajú po cestách II. triedy.

V západnej časti katastra obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádza rekreačná chatová lokalita napojená na obec prístupovou cestou.

V juhovýchodnej časti katastra ako aj na severovýchod od zastavaného územia obce sa nachádzajú menšie chránené ložiskové územia.

Obec Mníšek nad Hnilcom je súčasťou „Gotickej cesty“ a dvoch navrhovaných trás „Európskej železnej cesty“ (EŽC) charakterizovaných baníckou a hutníckou činnosťou (trasa č. I: Košice – Moldava nad Bodvou – Medzev – Štós – Smolník – Mníšek nad Hnilcom – Prakovce – Gelnica – Krompachy – Ružín – Košice

a trasa č. III: Mníšek nad Hnilcom – Švedlár – Nálepko – Hnilčík (Roztoky, Grétla, Bindt) – Novoveská Huta – Spišská Nová Ves – Markušovce – Rudňany – Krompachy – Kluknava – Jaklovce – Opátka – Košice).

Turistický chodník č. 5722 (zelená značka) vedie zo železničnej stanice Mníšek nad Hnilcom smerom na Kloptáň (juhovýchodne od k.ú. obce), kde sa napája na Cestu hrdinov SNP (červená turistická značka)- E8.

Katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom (s výnimkou zastavaného územia obce) sa nachádza v Chránenom vtáčom území SKCHVU036 Volovské vrchy.

Katastrálnym územím obce Mníšek nad Hnilcom, jeho západnou časťou prechádza nadregionálny biokoridor NB/7, jeho strednou časťou regionálny biokoridor -alúvium rieky Hnilec a potoka Smolník.

Do juhovýchodnej časti katastra obce Mníšek nad Hnilcom zasahuje pásmo hygienickej ochrany vodných zdrojov 2. stupňa.

Mníšek nad Hnilcom je zásobovaný elektrickou energiou z 22kV v diaľkových vedení č.245 Spišská Nová Ves – Prakovce a č.246 Medzev – Prakovce.

Zásobovanie obce Mníšek nad Hnilcom plynom je zabezpečené z regulačnej stanice napojenej na VTL plynovod Prakovce – Helcmanovce – Mníšek nad Hnilcom prípojkou DN 80 PN 25.

V obci je čiastočne vybudovaný verejný vodovod, nie je tu vybudovaná splašková kanalizácia a ČOV.

Administratívne patrí do Košického kraja.

Kataster obce Mníšek nad Hnilcom hraničí s katastrami obcí: Helcmanovce, Prakovce, Smolnícka Huta, Švedlár a Slovinky.

2.2. Väzby vyplývajúce z riešenia a záväzných častí nadradenej ÚPD

Riešenie ÚPN-obce Mníšek nad Hnilcom je v súlade so záväznou časťou ÚPN VÚC Košického kraja vyhlásenou nariadením vlády SR č. 281/1998 Z.z., prílohou č. 2 a VZN KSK č. 2/2004 -v znení zmien a doplnkov vyhlásených Všeobecne záväzným nariadením KSK č. 10/2009 zo dňa 24. augusta 2009, ktoré nadobudlo účinnosť 1.októbra 2009.

Konkrétne je v súlade s nasledovnými:

I. záväznými regulatívmi územného rozvoja:

1. Vytvárať podmienky na rovnovážny rozvoj osídlenia, ekonomiky, sociálnej a technickej infraštruktúry a na ochranu životného prostredia kraja.
2. V oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry:
  - 2.6. formovať sídelnú štruktúru na regionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
  - 2.15.vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry,
    - 2.15.4. podporovať ako rozvojovú os štvrtého stupňa:
      - hnileckú rozvojovú os Jaklovce-Gelnica- Nálepko- Spišská Nová Ves
    - 2.18. podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovanie vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,
    - 2.19. zachovávať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko-priestorové prostredie;
    - 2.20.vytvárať podmienky pre dobrú dostupnosť vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí
3. V oblasti sociálnej infraštruktúry
  - 3.1. zamerať hospodársky rozvoj jednotlivých okresov v kraji na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti vo väčšine okresov kraja,
  - 3.2. vytvárať podmienky pre rozvoj bývania vo všetkých jeho formách s cieľom zvyšovať štandard bývania a dosiahnuť priemer v kraji 340 bytov na 1000 obyvateľov,
  - 3.3. vytvárať podmienky pre rozširovanie siete zariadení poskytujúcich sociálnu pomoc s preferovaním zariadení rodinného a penziónového typu,
  - 3.4. podporovať rovnomerný rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich a preškoľovacích zariadení na území kraja,
  - 3.8. podporovať činnosť existujúcich a nových kultúrnych zariadení ako neoddeliteľnú súčasť poskytovania kultúrnych služieb obyvateľstvu a zachovania kultúrneho dedičstva, podporovať proporcionálny rozvoj kultúrnej infraštruktúry a budovanie domov tradičnej ľudovej kultúry.
4. V oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turistiky
  - 4.14. vytvárať podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja.
5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu :
  - 5.1. rešpektovať ochranu poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj kraja,

- 5.2. zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôbiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
- 5.3. podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
- 5.4. rešpektovať kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súbory objektov s ich ochrannými pásmami:
  - c) objekty a územia zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR
- 5.6. sanovať a revitalizovať oblasti, resp. ich časti na území Košického kraja zaťažené vysokým stupňom environmentálnej záťaže;
- 5.9. podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry,
- 5.10. rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti najmä v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, v územiach patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území a ich využívanie zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- 5.11. zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie, realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- 5.12. zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
- 5.13. zabezpečiť elimináciu stresových faktorov v chránených územiach prírody:
  - 5.13.1. vzdušné elektrické vedenia postupne ukladať do zeme,
  - 5.13.3. vytvárať podmienky pre postupnú zmenu pohonu dieselmotorových cestných a železničných vozidiel hromadnej dopravy na biopalivá a biooleje,
- 5.14. podporovať zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou.
6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry
  - 6.13. chrániť koridory pre cesty II. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy, a to pre:
    - 6.13.7. cestu č. II/546 (Prešov) - Margecany-Gelnica-Nálepkovo- Hnilčák- križovatka s II/533...
    - 6.13.8. cestu č. II/549, úpravy v úseku Mníšek nad Hnilcom-Smolník-Úhorná-Krásnohorské Podhradie (I/50)...
7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
  - 7.1. zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
  - 7.4. na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou využívať prednostne zdroje podzemných vôd
  - 7.9. znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou,
  - 7.10. zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
  - 7.12. pri využití územia chrániť koridory pre rekonštrukciu alebo výstavbu hrádzí alebo úpravu korýt tokov v lokalitách
    - 7.12.5. na toku Hnilec v úseku Mníšek nad Hnilcom- Švedlár a v intravilánoch Gelnice, Mníška nad Hnilcom, Švedlára a Nálepkova
  - 7.13. vytvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike a pre intenzívnejšie využívanie distribuovanej výroby elektriny v zmysle smerníc EÚ,
  - 7.18. chrániť koridory pre výstavbu plynovodov
    - 7.18.1. v trasách Prakovce- Smolnícka Huta, napojenie obce Nálepkovo s prepojením na plynovod v Mníšku nad Hnilcom
8. V oblasti hospodárstva
  - 8.1. rozvíjať decentralizovanú štruktúru ekonomiky prostredníctvom vytvorenej polycentrickej sústavy osídlenia a tým zabezpečovať aj vyváženú socioekonomickú úroveň regiónov,
  - 8.2. zabezpečiť dostupnosť trhov a vytvorenie rovnocenných podmienok pre podnikanie dobudovaním územia regiónov výkonnou verejnou dopravnou a technickou infraštruktúrou,
  - 8.3. dosiahnuť trvalú udržateľnosť hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov v kraji,
  - 8.4. stabilizovať a revitalizovať poľnohospodárstvo diferencovane podľa poľnohospodárskych produkčných oblastí s prihliadnutím na chránené územia prírody a na existujúci funkčný

- územný systém ekologickej stability,
- 8.5. podporovať alternatívne poľnohospodárstvo v chránených územiach prírody a v pásmach hygienickej ochrany vodných zdrojov,
  - 8.6. na základe súhlasu príslušných orgánov ochrany prírody a krajiny zalesniť poľnohospodársky nevyužiteľné pozemky a realizovať ich prevod do lesného pôdneho fondu,
  - 8.7. zabezpečiť starostlivosť o zachovanie a stabilizáciu plošnej výmery lesných pozemkov,
  - 8.8. zabezpečiť zachovanie genofondu lesných drevín a udržanie priaznivej druhovej a vekovej štruktúry,
  - 8.9. využiť monitoring biodiverzity lesných ekosystémov a zdravotného stavu lesov a zvýšiť dôraz na zlepšenie zdravotného stavu lesa,
  - 8.10. podporovať rozvoj tradičnej remeselnej výroby a nevýrobných činností súvisiacich s lesnou činnosťou ako integrovanú súčasť lesného hospodárstva, podporujúce rozvoj vidieka,
  - 8.11. vychádzať v územnom rozvoji predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov,
  - 8.12. vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia so zohľadnením špecifik jednotlivých regiónov kraja,
  - 8.13. podporovať ďalšiu diverzifikáciu priemyselnej výroby, pričom osobitnú pozornosť venovať z hľadiska priemyselnej výroby zaostalým okresom Gelnica, Rožňava, Sobrance a Trebišov,
  - 8.17. a) minimalizovať používanie fosílnych palív
b) podporovať efektívne zavádzanie výroby elektrickej energie a tepla z dostupných obnoviteľných zdrojov,
c) podporovať využívanie alternatívnych zdrojov energie.
9. V oblasti odpadového hospodárstva
- 9.1. vytvárať územné predpoklady pre zabezpečenie zneškodnenia nebezpečných odpadov ako podmienku ďalšieho rozvoja niektorých priemyselných odvetví,
  - 9.2. koordinovať a usmerňovať výstavbu nových skládok tak, aby kapacitne a spádovo zabezpečili požiadavky na ukladanie odpadov v jednotlivých regiónoch kraja podľa ich špecifickej potreby,

II. verejnoprospešnými stavbami :

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto:

1. Cestná doprava
  - 1.6. cesty II. triedy, ich preložky, rekonštrukcie a úpravy
    - 1.6.7. cestu č. II/546 (Prešov)- Margecany-Gelnica-Nálepkovo- Hnilčík- križovatka s II/533...
    - 1.6.8. cestu č. II/549, úpravy v úseku Mníšek nad Hnilcom-Smolník-Úhorná-Krásnohorské Podhradie (I/50)...
5. Nadradená technická infraštruktúra
  - 5.10. stavby nadradených plynovodov
    - 5.10.1. vysokotlaký v trasách Prakovce- Smolnícka Huta, napojenie obce Nálepkovo s prepojením na plynovod v Mníšku nad Hnilcom

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

Výstupy z riešenia územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa- záväzná časť „Územného plánu veľkého územného celku Košický kraj“ sú záväzným dokumentom, ktorý je rešpektovaný v riešení návrhu ÚPN-O Mníšek nad Hnilcom.

2.3. Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce:

2.3.1. Demografický rozbor súčasného stavu

• Aktuálny stav obyvateľstva z júla 2009:

Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu:	1657
Muži:	814
Ženy:	843
Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva v %	50,9
Veková štruktúra obyvateľstva:	
Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva vo veku:	
predproduktívnom (0 – 14)	314
produktívnom – muži (15 – 59)	556
produktívnom – ženy (15 – 54)	477
poproduktívnom – muži (60 a viac)	117
poproduktívnom – ženy (55 a viac)	193

Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov

1869	2124
1890	1820
1900	1907
1921	1694
1950	1750
1970	1918
1980	1664
1991	1539
1992	1559
1993	1621
1994	1621
1995	1633
1996	1629
1997	1656
1998	1660
1999	1663
2001	1691
2009	1657

• Demografické údaje prevzaté z výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z r.2001:

Tab.č.1 Bývajúce obyvateľstvo podľa stupňa ekonomickej aktivity, podľa pohlavia a miesta narodenia

Pohlavie	Osoby ekonomicke aktívne						Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	Deti a žiaci ZŠ	Žiaci a študenti				Ostatní nezávislí, nezistení	Úhrn obyvateľ.	Narodení v obci súčasného bydliska	
	spolu	v%	z toho							spolu	v tom					spolu	v%
			na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rod. podniku	nezamestnaní					z učilišť (SOU)	zo stredných škôl	z vysokých škôl				
a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Mníšek nad Hnilcom																	
muži	444	54,2	0	43	0	166	100	13	223	28	9	11	8	11	819	546	66,7
ženy	410	47	58	56	0	135	155	16	237	29	7	12	10	25	872	565	64,8
spolu	854	50,5	58	99	0	301	255	29	460	57	16	23	18	36	1691	1111	65,7

Z uvedeného vyplýva, že v roku 2001 mala obec Mníšek nad Hnilcom 1691 obyvateľov, z toho 854 ekonomicky aktívnych (50,5%).

V poslednom desaťročí bol zaznamenaný mierny nárast (index rastu = 104).

V roku 2001 z bývajúceho obyvateľstva bolo 95,27% prítomných.

Najviac obyvateľov sa hlásilo k slovenskej národnosti (83%).

Najviac obyvateľov sa hlásilo k rímskokatolíckej cirkvi (68%).

Najvyššie percento (9,2%) tvorili deti od 10 – 14, potom po 8% mládež od 20 – 24 a od 25 – 29 rokov.

Z trvale bývajúceho obyvateľstva bolo 25,1% v predproduktívnom, 57,8% v produktívnom a 16,9% v poproduktívnom veku.

Index veku populácie roku 2001 = $\frac{\text{počet osôb vo veku 0 – 14 rokov}}{\text{počet osôb vo veku 60 a viac}} \times 100 = \frac{425}{286} \times 100 = 148$

Najvyšší počet ekonomicky aktívnych osôb pracoval v priemyselnej výrobe (15,69%) a ďalej v lesníctve, ťažbe dreva a pridružených službách (12,88%).

Z ekonomicky aktívnych osôb 241 dochádzalo do zamestnania 28,22%.

854 obyvateľov obce Mníšek nad Hnilcom bolo ekonomicky aktívnych (80,7% z obyvateľstva v produktívnom veku), z toho 53,7% tvoria robotníci. Z počtu ekonomicky aktívnych 39,8% tvorili zamestnanci v štátnom podniku a 23,1% v súkromnom podniku. Podnikatelia bez zamestnancov tvorili 3,6% a so zamestnancami 0,9%.

Z obyvateľstva v poproduktívnom veku bolo v r.2001 28,3% ekonomicky aktívnych.

2.3.2. Rozbor súčasného stavu v bytovom fonde

V obci Mníšek nad Hnilcom bolo v r. 2001 z celkového počtu 478 domov 19,5% neobývaných.

Bytov bolo v obci 511, z toho 90,4% bolo v rodinných domoch, 9,6% v bytových domoch a 18% tvoril neobývané byty.

Z trvale obývaných bytov v obci, ktorých bolo 416, najviac bolo bytov s nosnými múrmi z kameňa a tehál (91,6%).

Z trvale obývaných bytov bolo najviac bytov 3-izbových (38,2%).

Počet osôb na 1 byt bol 3,83.

V r.2001 malo 268 bytov vodovod v byte (64,4%), bez vodovodu bolo 133 bytov (31,97%).

Najviac bytov bolo postavených v rokoch 1946 – 1970 (25%). V rokoch 1971 – 1980 bolo postavených 15%, v rokoch 1981 – 1990 - 12% a v rokoch 1991 – 2001 len 6%.

Spôsob vykurovania bytov sa oproti r. 2001 zásadne zmenil (obec bola plynofikovaná). Spôsob vykurovania trvale obývaných bytov v r.2001 následovne: 47% trvale obývaných bytov kúrilo kachlami na pevné palivo a 33% zas malo ústredné kúrenie lokálne na pevné palivo.

V roku 2001 malo 66,8% trvalo obývaných domácností chladničku, 25,5% chladničku s mrazničkou, 39,4% automatickú práčku, 27,9% osobný automobil a 6,3% osobný počítač.

Najvyšší počet (70CD) tvorili úplné rodiny s dvoma závislými deťmi a ženami ekonomicky aktívnymi.

V obci Mníšek nad Hnilcom z celkového počtu 558 domácností bolo 61,5% úplných, 11,8% neúplných, 2,5% viacčlenných nerodinných a 24,2% jednotlivcov vo vlastnom alebo inom byte.

2.3.3. Zhodnotenie sociálnych, ekonomických a rozvojových predpokladov obce

- Zhodnotenie demografického rozboru:

o Bývajúce obyvateľstvo:

Vzhľadom na mierne sa zvyšujúci index rastu v posledných rokoch (index rastu od roku 2001 – po 2006 = 104), ako aj vzhľadom na pozitívnu migráciu do obce Mníšek nad Hnilcom s počtom obyvateľstva minimálne 2200 obyvateľov.

o Ekonomická aktivita:

Dôsledkom nových spoločensko-ekonomických pomerov sa situácia v zamestnanosti zmenila. Podľa údajov z r. 2005 bolo v sídle 220 nezamestnaných z celkového počtu 1694 obyvateľov (čo je 13%). (Počet nezamestnaných sa mení v priebehu roka v dôsledku letných sezónnych prác.) V súčasnej dobe sú pracovné príležitosti v primárnej sfére (Poľnohospodárske družstvo – 17 zamestnancov, Obecné lesy – 11 zamestnancov, Štátne lesy – 7 zamestnancov), v sekundárnej sfére – drevospracujúci priemysel (Ekotrada, spol. s r.o. Košice a GO-HO drevorez spol. s r.o. Prakovce),

ako aj v terciálnej sfére (obchod, služby, doprava – Železnice SR – 9 zamestnancov, KSK – správa ciest – 15 zamestnancov).

V obci bolo v r. 2005 evidovaných 66 živnostníkov (prevažne v službách vrámci lesníctva – 32, ďalej v obchode – 10, stavebné práce – 4, autodoprava – 3, montáže – 3 a pod.).

Ak sa zlepšia podmienky vytvárané vládou pre podnikanie, obec má predpoklady zvyšovať svoju ekonomickú aktivitu obyvateľstva vytváraním ďalších podnikov drevospracujúceho priemyslu a pod., ako aj v oblasti cestovného ruchu.

- **Zhodnotenie rozboru v bytovom fonde:**

S predpokladaným nárastom obyvateľstva v obci a s uvažovaným zlepšením ukazovateľa obložnosti bytu (z 3,83 na 3,2 obyvateľa / 1 byt) uvažujeme v návrhu podľa schváleného zadania na vypracovanie ÚPN-O s prírastkom minimálne 140 b.j. (vrátane cca 20 b.j. pre sociálne bývanie Rómov).

- **Rozvojové predpoklady obce:**

Za predpokladu, že nedôjde k realizácii nezmyselne lokalizovanej evidovanej vodnej nádrže Helcmanovce (H max = 450m n.m., Vc = 142,8 mil. m³), ktorá by zatopila celú obec Mníšek nad Hnilcom (a ktorú z tohto titulu doporučujeme vyradiť z evidencie VN), má táto obec vzhľadom na svoju polohu, ako aj prírodné danosti vhodné predpoklady na rozvoj v oblasti cestovného ruchu, ďalej drevospracujúceho priemyslu, ako aj rozvoja iných odvetví nezávadnej výroby v nadväznosti na železničnú a cestovnú dopravu, vhodnú surovinovú základňu a pomerne lacnú pracovnú silu.

Územný plán obce Mníšek nad Hnilcom svojim riešením určuje využitie potenciálu územia na zabezpečenie rozvoja vo všetkých jeho funkčných požiadavkách s ohľadom na vytvorenie predpokladov hlavne pre rozvoj cestovného ruchu (bývanie, občianska vybavenosť, rekreácia, šport, zeleň, technická vybavenosť, spracovanie dreva, v menšej miere iná nezávadná výroba, poľnohospodárska výroba a pod.), rieši jej hlavné environmentálne problémy (návrhom splaškovej kanalizácie pre celú obec vrátane navrhovaných lokalít a napojením na navrhovanú ČOV, návrhom kapacitne postačujúcich vodojemov a vodovodnej siete s vhodnými tlakovými pomermi, výhľadovými preložkami ciest II. triedy mimo centra obce, ale aj určením ďalších ekostabilizačných a protipovodňových opatrení), navrhujeme estetizáciu prostredia vytvorením peších priestranstiev so zeleňou pred objektmi občianskej vybavenosti, ako aj navzájom poprepájaných peších ťahov lemovaných zeleňou a doporučuje lokality na podrobnejšie spracovanie v ÚPN - zóny.

Dobudovaním chýbajúcej technickej vybavenosti, skrášlením životného prostredia, dobudovaním chýbajúcej občianskej vybavenosti, rozšírením atraktivít pre celoročnú turistiku (možnosť vybudovania krytých i nekrytých športovísk, ako aj nových turistických chodníkov a cyklotrás prechádzajúcich priamo cez obec, ako aj v katastri a pod.) sa obec Mníšek nad Hnilcom môže zatriktívniť, čím stúpne záujem o trvalé bývanie v nej, ako aj záujem o podnikanie v obci aj samozamestnávaním občanov formou rodinných podnikov v rôznych oblastiach - hlavne v oblasti cestovného ruchu a nezávadnej výroby. Vytvorí sa vhodné podmienky pre rozvoj v oblasti ekonomickej, čo bude mať za následok vzostup aj v oblasti sociálnej.

2.4. Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy

- **Súčasný stav :**

Mníšek nad Hnilcom sa nachádza vo východnej časti Slovenského rudohoria (Volovské vrchy), v údolí rieky Hnilce a potoka Smolník (regionálne biokoridory).

Podľa hydrologickej rajonizácie je záujmová oblasť súčasťou rajónu G-118 Paleozoikum Slovenského rudohoria v povodí Hornádu. Klimaticky patrí do mierne teplej oblasti vlhkej – povodie Hnilca a hrebeňové časti do chladnej oblasti.

Stred obce leží v nadmorskej výške 419m nad morom, chotár 410 až 1154m nad morom.

Dopravne je sídlo sprístupnené štátnou cestou II. triedy II/546 Jaklovce – Hnilce, v obci je táto komunikácia napojená na štátnu cestu II. triedy II/549 Mníšek nad Hnilcom – Smolník, Krásnohorské Podhradie, kde sa napája na cestu I/50.

Mníškom nad Hnilcom prechádza železničná trať Margecany – Červená Skala – Brezno a v obci zastavujú vlaky v železničnej stanici situovanej vo východnej časti obce.

Autobusová doprava je zastúpená linkami SAD, ktoré premávajú po cestách II. triedy.

V západnej časti katastra obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádza rekreačná chatová lokalita napojená na obec prístupovou cestou.

V juhovýchodnej časti katastra ako aj na severovýchod od zastavaného územia obce sa nachádzajú menšie chránené ložiskové územia.

Obec Mníšek nad Hnilcom je súčasťou dvoch navrhovaných trás Európskej železnej cesty (EŽC) charakterizovaných baníckou a hutníckou činnosťou (trasa č. I: Košice – Moldava nad Bodvou – Medzev – Štós – Smolník – Mníšek nad Hnilcom – Prakovce – Gelnica – Krompachy – Ružín – Košice a trasa č. III: Mníšek nad Hnilcom – Švedlár – Nálepko – Hnilčík (Roztoky, Grétla, Bindt) – Novoveská Huta – Spišská Nová Ves – Markušovce – Rudňany – Krompachy – Kluknava – Jaklovce – Opátka – Košice).

Turistický chodník č. 5722 (zelená značka) vedie zo železničnej stanice Mníšek nad Hnilcom smerom na Kloptáň (juhovýchodne od k.ú. obce), kde sa napája na Cestu hrdinov SNP (červená turistická značka)- E8.

Katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom (s výnimkou zastavaného územia obce) sa nachádza v Chránenom vtáčom území SKCHVU036 Volovské vrchy.

Katastrálnym územím obce Mníšek nad Hnilcom, jeho západnou časťou prechádza nadregionálny biokoridor NB/7, jeho strednou časťou regionálny biokoridor -alúvium rieky Hnilec a potoka Smolník.

Do juhovýchodnej časti katastra obce Mníšek nad Hnilcom zasahuje pásmo hygienickej ochrany vodných zdrojov 2. stupňa.

Mníšek nad Hnilcom je zásobovaný elektrickou energiou z 22kV v diaľkových vedení č.245 Spišská Nová Ves – Prakovce a č.246 Medzev – Prakovce.

Zásobovanie obce Mníšek nad Hnilcom plynom je zabezpečené z regulačnej stanice napojenej na VTL plynovod Prakovce – Helcmanovce – Mníšek nad Hnilcom prípojkou DN 80 PN 25.

V obci je čiastočne vybudovaný verejný vodovod, nie je tu vybudovaná splašková kanalizácia a ČOV.

Administratívne patrí do Košického kraja.

Kataster obce Mníšek nad Hnilcom hraničí s katastrami obcí: Helcmanovce, Prakovce, Smolnícka Huta, Švedlár a Slovinky.

- **Riešenie záujmového územia** nadväzuje na Závaznú časť ÚPN VÚC Košického kraja vyhlásené nariadením vlády SR č. 281/1998 Z.z., prílohou č. 2 a VZN KSK č. 2/2004 -v znení zmien a doplnkov vyhlásených Všeobecne záväzným nariadením KSK č. 10/2009 zo dňa 24. augusta 2009, ktoré nadobudlo účinnosť 1.októbra 2009.

Realizáciou zámerov navrhovaných v ÚPN obce Mníšek nad Hnilcom (usporiadaním funkčných plôch, návrhom dopravy, technickej infraštruktúry, miestnych prvkov ekologickej stability a návrhom záväzných regulatívov):

- v oblasti osídlenia, usporiadania územia a sídelnej štruktúry
  - podporí sa rozvojová os štvrtého stupňa - hnilecká rozvojová os Jaklovce-Gelnica-Nálepko- Spišská Nová Ves
- v oblasti sociálnej infraštruktúry
  - zvýši sa počet pracovných príležitostí (navrhuje plochy rozvoja nezávadnej výroby, ako aj zariadení pre rozvoj v oblasti cestovného ruchu)
  - zvýši sa štandard bývania
  - vytvoria sa podmienky pre výstavbu ubytovacích zariadení dôchodcov s preferovaním zariadení rodinného a penzijnového typu,
  - chránia sa najcennejšie územia a objekty nehnuteľných kultúrnych pamiatok a to hlavne národné kultúrne pamiatky
- v oblasti rozvoja rekreácie, kúpeľníctva a turistiky
  - zvýši sa komplexnosť, štandard a kvalita ponuky rekreačných a športových aktivít, služieb cestovného ruchu a turizmu
  - vytvoria sa podmienky pre realizáciu cykloturistických trás a turistických trás regionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja
  - lokalizáciou športových plôch, rekreačných plôch, rekreačných vodných plôch, ako aj plôch vodných na agroturistiku, či doporučením využitia neobývaných domov na rekreačné chalupy a pod. sa vytvoria podmienky na udržanie a oživenie upadajúceho vidieckeho osídlenia v priestoroch okresu Gelnica – Hnilecká dolina.
  - podporí sa Európska železná cesta (EŽC)

- v oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu
  - zabezpečí sa funkčnosť nadregionálnych, regionálnych a miestnych biokoridorov a biocentier pri návrhu funkčného využitia a usporiadaní územia, uprednostní sa návrh na ekologické premostenie biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb - trás dopravnej a technickej infraštruktúry
  - podporí sa výsadba plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizácia krajiny s cieľom zvýšenia vododržnosti krajiny, revitalizáciou vodných tokov sa zabezpečia dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
  - rešpektuje sa kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súborov objektov s ich ochrannými pásmami:
  - usporiada sa územie z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry
  - pri organizácii, využívaní a rozvoji územia sa rešpektujú jeho prírodné danosti
  - pri umiestňovaní činností na území sa zohľadňuje ich predpokladaný vplyv na životné prostredie, realizáciou vhodných opatrení sa dosiahne odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
  - ÚPN obce navrhuje postupne odstrániť environmentálne záťaž kraja (Smolnícka Huta) – doporučením na zabezpečenie ochrany vôd Smolníckeho potoka od znečisťovania bankskými vodami, nakoľko tento Smolnícky potok v konečnom dôsledku znižuje kvalitu vody v rieke Hnilec.
  - navrhuje ďalej vytvárať podmienky na zhodnocovanie odpadov v najväčšej možnej miere
  - podporí sa zmena využívania PP zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou
- v oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry
  - chráni koridor pre výhľadové preložky ciest II. triedy v súčasnosti prechádzajúcich centrom obce - jedná sa o cesty II. triedy II / 549 a II / 546.
  - ÚPN obce navrhuje chrániť koridor pre možnú výstavbu železnice smerom na Smolnícku Hutu (príp. až do obce Smolník). Pozdĺž tejto železnice navrhuje výstavbu cyklistického chodníka.
  - ÚPN obce navrhuje novú trasu turistického chodníka, ktorá by spojila Mníšek nad Hnilcom s hrebeňovým turistickým chodníkom č. 5750 vedúcim z Tepličky (1km JV od Spišskej Novej Vsi) cez Plejsy a Kropachy až k priesmyku Branisko
  - navrhuje cyklotrasy spájajúce obec so širším okolím a napojením na cykloturistické trasy medzinárodného významu
- v oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
  - chráni koridor pre navrhovaný vysokotlaký plynovod v trasách Prakovce- Smolnícka Huta, napojenie obce Nálepko s prepojením na plynovod v Mníšku nad Hnilcom
  - navrhuje znížiť rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou návrhom splaškovej kanalizácie s umiestnením ČOV v k.ú.obce
  - navrhuje vytvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike a pre intenzívnejšie využívanie distribuovanej výroby elektriny v zmysle smerníc EÚ
- v oblasti hospodárstva
  - navrhuje zabezpečiť vytvorenie rovnocenných podmienok pre podnikanie dobudovaním verejnej dopravnej a technickej infraštruktúry
  - navrhuje plochy rozvoja nezávadnej výroby
  - navrhuje stabilizovať poľnohospodárstvo s prihliadnutím na existujúci systém ekologickej stability
  - navrhuje zachovať genofond lesných drevín a vytvoriť priaznivú druhovú a vekovú štruktúru lesov a pod.

2.5. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania

Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania obce Mníšek nad Hnilcom je determinovaná najmä danosťami prírodnými (terén, vodstvo), ale aj danosťami historickými (pôvodná historická zástavba).

Mníšek nad Hnilcom je hromadnou cestnou dedinou, ktorej ťažiskový priestor tvorí historické jadro obce s urbanisticky najcennejším priestorom námestia s verejnými stavbami (radnica, bývalá škola, požiarna zbrojnica, evanjelický a.v. kostol). Ďalším z urbanistického hľadiska historicky cenným priestorom je priestor okolo katolíckeho kostola, ktorý navrhujeme zazeleniť (sádové úpravy s pôvodnou drevinovou skladbou) – z dôvodu optického oddelenia od novostavieb vybudovaných za kostolom v poslednom období. Tento kostol tvorí spolu s prírodnou scenériou Ostrého vrchu v pozadí hodnotnú historickú dominantu obce, ktorú je potrebné chrániť.

Vidlicový pôdorysný tvar obce je daný zástavbou pri komunikáciách, ktorých trasovanie je determinované terénom a vedie v údoliach rieky Hnilca a Smolníckeho potoka. V obci sa Smolnícky potok vlieva do Hnilca a pokračuje v smere na Gelnicu, tak ako aj cesty sa v obci spájajú, aby pokračovali do Gelnice.

ÚPN – obce Mníšek nad Hnilcom výhľadovo rieši pretrasovanie ciest II. triedy mimo centrum obce, ktoré sa tak stane pešou zónou.

Z hľadiska urbanistickej kompozície navrhujeme rešpektovať charakter historickej zástavby, jej merítko a štruktúru, ako aj uplatňovanie šikmého zastrešenia s použitím tradičných materiálov – a to pri návrhu všetkých novostavieb v obci – z dôvodu vytvorenia celistvo pôsobiacej obce bez cudzorodo pôsobiacej architektúry s plochými strechami, ktoré narušajú vidiecku charakter obce. Už jestvujúce objekty s plochými strechami navrhujeme zrekonštruovať s použitím šikmých striech a merítko prispôbeného merítku historického jadra obce.

Priestorové usporiadanie novonavrhovaných funkčných plôch je lokalizované v blízkom extraviláne obce bez vytvárania veľkoobjemových dominant. Novonavrhované objekty je potrebné citlivo zakomponovať do prostredia tak, aby nadviazali na historické prvky pôvodnej architektúry (mierkou, šikmými strechami s použitím prírodných materiálov) a vytvorili tak výrazovo jednoliaty celok.

2.6. Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkcií

V Mníšku nad Hnilcom dochádzalo v posledných desaťročiach k stagnácii prirodzeného vývoja sídla v dôsledku stavebnej uzávery – sídlo sa nachádza v zátopovej oblasti vodnej nádrže „Helcmanovce“ zaradenej v kategórii evidovaných. Časový horizont realizácie vodnej nádrže nie je určený.

V rámci súčasne zastavaného územia obce je plošne najrozsiahlejšou funkcia bývania, ktorá je doplnená plochami občianskeho vybavenia (sústredená hlavne v centre obce), nezávadnej výroby (píly, sklady a pod.), poľnohospodárskej výroby (hospodársky dvor), športu (futbalové ihrisko, volejbalové ihrisko, v zime ľadová plocha a pod.) a zelene (malý park v centre obce ako aj zanedbaný lesopark a pod.). Nachádzajú sa tu vzácne historické pamiatky zapísané v ÚZKP SR, obec je súčasťou trás Európskej železnej cesty.

Aj v návrhu bude prevládajúcou funkciou bývanie, ktoré bude rozšírené o nové lokality.

V ÚPN sa ďalej uvažuje s rozšírením športovo-rekreačných plôch, plôch občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry, verejnej zelene a vodných plôch pre účely rekreačné (v JV časti obce) a pre chov rýb (v S časti obce), ako aj plôch na rozvoj nezávadnej výroby (na lokalitách menej vhodných na bývanie s vhodným komunikačným napojením) a funkčne zmiešaných plôch – plôch polyfunkčných (bývanie spojené s občianskou vybavenosťou, či nezávadnou výrobou, príp. poľnohospodárskou činnosťou s možnosťou využitia ako agroturistiky, ďalej šport spojený s občianskou vybavenosťou a pod.).

Jestvujúce turistické chodníky v katastri navrhujeme doplniť o nový turistický chodník spájajúci obec Mníšek nad Hnilcom s turistickým chodníkom č. 5750 vedúcim z Tepličky (1km JV od Spišskej Novej Vsi) cez Plejsy do Krompách a prechádzajúcim severnou časťou katastrálneho územia obce.

Akákoľvek nová výstavba v obci je však podmienená zabezpečením dostatočného množstva pitnej vody a realizáciou kanalizačnej siete a ČOV.

2.7. Návrh riešenia:

2.7.1. Bývanie

- Podľa druhu zástavby je v súčasnosti v obci Mníšek nad Hnilcom bývanie realizované v rodinných domoch (90,4 %) a v bytových domoch nízkopodlažných – v počte 4. V návrhu so zástavbou bytovými domami neuvažujeme (prípustné je na navrhovanej lokalite č. 31 umiestniť 1 bytový dom).

V ÚPN-O Mníšek nad Hnilcom navrhujeme zástavbu rodinnými domami (príp. polyfunkčnú zástavbu , avšak formou rodinných domov s kompozične zjednotenou časťou určenou na obchody, služby, ubytovanie turistov a pod. - v intenciách stavebného zákona).

- Vo vzťahu k lokalizácii výstavby rodinných domov, túto navrhujeme riešiť hlavne v hraniciach zastavaného územia obce (ZÚO) - intenzívne (v prelukách, na nadmerných pozemkoch a pod.). Intenzívnym spôsobom výstavby tak v môže v obci Mníšek nad Hnilcom pribudnúť :
  - bez potreby novej výstavby inžinierskych sietí cca 30 b.j. ,
  - s potrebou výstavby inžinierskych sietí cca 115 b.j.(v lokalitách „Breziny“, „Medzi vodami“ , „Smolnícka dolina“ a „Kapustnice“.

Neobývaných domov v obci je v súčasnosti 93, z toho 52 je určených na rekreačné využitie ako chalupy pre koncotýždňovú rekreáciu. Aj u zvyšného počtu 41 neobývaných domov navrhujeme takisto využitie na tieto rekreačné účely.

Pri riešení bývania v obci sme vychádzali z filozofie dobrovoľnosti – t.j., že majitelia nadmerných pozemkov majú možnosť (nie povinnosť) tieto pozemky rozdeliť a odpredať, či v rámci rodiny na tomto stavať (avšak už podľa regulatív usmerňujúcich stavebnú činnosť v obci).

Nakoľko ide o dobrovoľné delenie a je potrebné uspokojiť i požiadavky tých záujemcov o výstavbu, ktorým sa nepodarí presvedčiť majiteľov nadmerných pozemkov na odpredaji časti týchto pozemkov, riešime v ÚPN-O dopyt po stavebných pozemkoch formou extenzívnou (mimo hraníc súčasne zastavaného územia).

V návrhu uvažujeme s týmito lokalitami vhodnými na bývanie a zmiešané funkcie (bývanie občianskou vybavenosťou, rekreáciou - ubytovanie turistov na súkromí, príp. spojeným aj s poľnohospodárskou malovýrobou - formou agroturistiky).

Výstavba nových lokalít rodinných domov je podmienená výstavbou prístupových komunikácií a inžinierskych sietí.

Extenzívnou formou výstavby pribudne cca 15 b.j. (v časti lokality „Breziny“ a v lokalite „Pod močidlom“).

Návrh počtu bytov a obyvateľov :

Obdobie	Počet bytov	Počet obyvateľov
• Súčasný stav:	416	1 657
• Návrh (cca rok 2040) : <ul style="list-style-type: none"> o nová výstavba- <u>intenzívne</u><ul style="list-style-type: none"> - v prelukách bez potreby výstavby IS (inžinierskych sietí) - v prelukách s potrebou výstavby IS o nová výstavba- <u>extenzívne</u> :	+ 30 + 115 + 15	+ 96 + 368 + 48
Spolu pribudne	+ 160	+ 512
Spolu s existujúcimi	576	2 169

Celkovo (intenzívnou formou aj extenzívnou) **pribudne cca 160** b.j.. Navrhovaná obložnosť bytu bude 3,2 obyv./ byt.

V návrhovom období (cca do r. 2040) uvažujeme s počtom obyvateľov cca **2 200** obyvateľov.

Návrh technickej infraštruktúry je dimenzovaný na počet obyvateľov cca 2 200. Pri ďalšom rozvoji obce, ktorý je naznačený vo výhľadovej etape bude potrebné prehodnotiť návrh technickej infraštruktúry (z hľadiska ekonomickej situácie v štáte sa však nejedná o časovo blízky horizont).

2.7.2. Sociálna infraštruktúra a občianske vybavenie

Návrh občianskeho vybavenia a sociálnej infraštruktúry vychádza z:

- rozboru využiteľnosti existujúcich zariadení v obci
- požiadavky na skvalitnenie služieb
- predpokladu nárastu obyvateľov
- potreby vytvorenia vhodných podmienok pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu.

2.7.2.1. Zariadenia školstva a výchovy

• **Súčasný stav:**

Existujúce zariadenia školstva a výchovy sú zastúpené :

- materskou školou, ktorá je dvojtriedna s počtom 52 detí (nachádza sa v spoločnom objekte so ZŠ).
- základnou školou pre 1.-9. ročník (13-triednej s 242 žiakmi) . V budove základnej školy sa nachádza aj osobitná škola(33 miest- momentálne 1 trieda s ôsmimi žiakmi pre 1.-5. ročník- pre staršie deti je osobitná škola v Gelnici.

Kapacita školy 600 miest nie je využitá a vysoko prekračuje odporúčaný štandard 136 miest na 1 000 obyvateľov. Školu navštevujú deti z Mníška nad Hnilcom a Smolníckej Huty.

Súčasťou areálu je kuchyňa s jedálňou a telocvičňa.

• **Návrh:**

Pri rekonštrukcii materskej školy bude potrebné vychádzať zo zámeru vytvorenia podmienok pre predškolskú výchovu rómskych detí so zapojením matiek do procesu vzdelávania (pri deťoch sa vzdelávajú aj ich matky). Bude potrebné vytvoriť 2 nové triedy (štandard 40 miest na 1000 obyv.)

Pri rekonštrukcii jestvujúcej základnej školy bude potrebné počítat' s polyfunkčným využitím podkrovných priestorov, využitím alternatívnych zdrojov energie pri riešení ich vykurovania, zateplením z dôvodu znižovania bežných nákladov na vykurovanie objektu, ako aj s využitím objektu mimo vyučovacieho procesu. Vo vzťahu k predpokladanému nárastu obyvateľstva bude potrebné uvažovať s cca 5%-ným nárastom žiakov z počtu pribudnutého obyvateľstva, t.j. pribudne cca 29 žiakov.

2.7.2.2. Zdravotnícke zariadenia a zariadenia sociálnej starostlivosti

• **Súčasný stav:**

Mníšek nad Hnilcom patrí organizačne do územného obvodu Švedlár. V spoločnom rekonštruovanom objekte v centre mesta sa nachádzajú:

- Obvodné zdravotné stredisko (detská ambulancia, zubná ambulancia) s nevyhovujúcim technickým zázemím- je potrebné s jeho doplnením uvažovať pri rekonštrukcii
- novovybudovaná lekáreň.

V súčasnosti sa v obci nenachádza žiadne sociálne zariadenie riešiacie problematiku poproduktívneho obyvateľstva.

Takisto nie je riešená problematika sociálnej infraštruktúry pre sociálne slabšie obyvateľstvo, ktoré sa nedokáže postarať ani o rekonštrukcie svojich príbytkov tak, aby vyhovovali hygienickým požiadavkám na bývanie.

• **Návrh:**

Pri rekonštrukcii objektu zdravotného strediska bude potrebné počítať s využitím podkrovných priestorov, využitím alternatívnych zdrojov energie pri riešení jeho vykurovania a zateplením z dôvodu znížovania bežných nákladov na vykurovanie objektu.

V ÚPN-O lokalizujeme plochu vhodnú pre realizáciu domu seniorov penziónového, príp. rodinného typu pre cca 50 osôb poproduktívneho veku (lokalita č.88 vo výkrese č. 1 grafickej časti- Komplexný urbanistický návrh). Z dôvodu optického oddelenia navrhujeme medzi kostol a domov dôchodcov vysadenie parkovej zelene.

Pre sociálne slabšie obyvateľstvo navrhujeme komunitné centrum umiestnené v navrhovanej lokalite bývania pre sociálne slabšie obyvateľstvo „Smolnícka dolina“ (lokalita č.90), v ktorom bude umiestnené aj hygienické centrum a pod. zariadenia.

2.7.2.3. Kultúrne zariadenia

• **Súčasný stav:**

V súčasnosti sú kultúrne zariadenia v obci Mníšek nad Hnilcom zastúpené týmito objektmi:

- kultúrnym domom (s viacúčelovou sálou v minulosti využívanou ako kino s kapacitou 300 osôb) s miestnou knižnicou - s knižničným fondom 5 807 knižničných jednotiek, 201 čitateľmi a klubovými priestormi;
- viacúčelovou sálou v objekte Obecného úradu (s kapacitou 200 miest)
- kostolmi (rímskokatolícky a evanjelický)
- domom smútku
- Karpatonemeckým spolkom na Slovensku – Dom stretnutia „Dolný Spiš“
- automotoklubom

V obci pôsobia nasledujúce kultúrno-spoločenské združenia a záujmové organizácie:

- KNS (Karpatonemecký spolok) – s počtom členov 270, vrámci ktorého pracuje spevokol- s počtom členov 10
- SZPP s počtom členov 40
- SČK s počtom členov 50
- SZV (Slovenský zväz včelárov) s počtom členov 15
- Poľovnícke združenia (I.- 20 členov, II.- 20 členov)
- ZPOZ s počtom členov 6
- ZRPŠ (pri ZŠ)
- DHZ (Dobrovoľný hasičský zbor) s počtom členov 70
- OZ (občianske združenie) „Ostrý vrch“ s počtom členov 6
- Spevokol evanjelickej a.v. cirkve s počtom členov 10 a Posaunenchor (trubači) - dychovka evanjelického cirkevného zboru

Obec vydáva vlastné obecné noviny (noviny občanov obce Mníšek nad Hnilcom)- „Moja dedina“, v ktorom zachytáva aktuálne dianie v obci.

• **Návrh:**

V ÚPN-O obce Mníšek nad Hnilcom navrhujeme:

- výstavbu komunitného centra v navrhovanej obytnej lokalite „Smolnícka dolina“
- výstavbu letného prírodného amfiteátra so zázemím o kapacite cca 1000 miest v blízkosti areálu základnej školy
- objekt športovej haly v lokalite „Medzi vodami“, ktorý bude využívaný aj na kultúrne podujatia
- pamätnú izbu - „Európska železná cesta“ – polyfunkčne riešený objekt na JZ konci historického námestia (výstavné priestory, priestory na semináre, stravovanie, predaj suvenírov a pod.)

2.7.2.4. Zariadenia športu a telovýchovy

• **Súčasný stav:**

Telovýchove slúži telocvičňa , hádzanárske ihrisko (20 x 40m), volejbalové ihrisko (18 x 9m) a atletická dráha v areáli základnej školy.

Športové plochy sú ďalej zastúpené:

- futbalovým ihriskom (100 x 64m) s prezliekárňami, na ktorom hráva svoje domáce zápasy futbalový oddiel Telovýchovnej jednoty Baník (vrámci ktorej má futbalový oddiel 30 členov, volejbalový oddiel 20 členov a stolnotenisový 4 členov);
- tenisovým ihriskom (v zime ľadová plocha)
- motokrosovou dráhou Združenia technických a športových činností v lokalite „Stredný hrebienčok“, na ktorej sa usporadúvali majstrovstvá Slovenska (2x ročne) - v súčasnosti je nevyužívaná;
- autocvičisko- dopravné ihrisko Združenia technických a športových činností, ktoré sa v súčasnosti nevyužíva.

• **Návrh:**

Z dôvodu rozšírenia počtu krytých športových zariadení navrhujeme vybudovanie športovej haly(s kapacitou cca 500 divákov) v priestore „Medzi vodami“- na ploche nevyužitého autocvičiska.

V blízkosti tejto haly v lokalite „Medzi vodami“ navrhujeme areál letného kúpaliska (príp. aj krytých bazénov) pre cca 400 návštevníkov (cca 1000m² vodnej plochy).

V areáli základnej školy doporučujeme vybudovať krytú plaváreň .

Nevyužívaný areál motokrosovej dráhy navrhujeme využiť ako rekreačnú plochu s cyklotrasami a pod. - upresní sa v ÚPN-Z.

V blízkosti bývalej motokrosovej dráhy navrhujeme lyžiarsky areál s vlekmí a športovo-rekreačným centrom (požičovňa lyží, penzión, reštaurácia a pod.) s malou vodnou plochou slúžiacou v zimnom období na zasnežovanie a v letnom na rekreačné účely.

2.7.2.5. Verejná administratíva, správa a iné zariadenia

• **Súčasný stav:**

Verejná administratíva a správa je v súčasnosti zastúpená nasledujúcimi zariadeniami:

- obecným úradom (8 administratívnych pracovníkov)
- Slovenskou poštou (3 pracovníci)
- Poštovou bankou (1 pracovník)
- T-comom (1 pracovník)
- Slovenskou sporiteľňou (1 pracovník)
- Obecnými lesmi, spol. s r.o. (20 stálych, 40 sezónnych pracovníkov)
- policajnou stanicou Policajného zboru SR (2 pracovníci).

Ostatné zariadenia sú zastúpené :

- cintorínom s domom smútku;
- požiarou zbrojnicou , ktorá je umiestnená v centrálnom priestore obce

• **Návrh :**

Vzhľadom na rozšírenie kompetencií obecných úradov doporučujeme zvýšenie počtu pracovníkov Obecného úradu na min. 10-12 pracovníkov, ale aj počet príslušníkov Policajného zboru SR je potrebné vzhľadom na zvyšujúcu sa kriminalitu zvýšiť na min. 4-6 pracovníkov.

Pre cintorín rezervujeme výhľadovú plochu smerom juhovýchodným.

2.7.2.6. Zariadenia obchodu a služieb

• **Súčasný stav:**

Maloobchodné zariadenia a služby v obci Mníšek nad Hnilcom sú zastúpené:

- o potravinárske maloobchodné zariadenia :
  - veľkopredajňou potravín v centrálnej časti obce (predajná plocha 176 m²)
  - predajňou potravín pri rímskokatolíckom kostole (v súčasnosti nevyužitá)
  - dvoma predajňami potravín v rodinných domoch smerom na Smolník
  - predajňou potravín a miešaného tovaru smerom na Švedlár
  - predajňou mäsa a údenín
  - predajňou ovocia a zeleniny
  - cukrárňou a lahôdkami

- nepotravinárske maloobchodné zariadenia :
Tieto sa nachádzajú prevažne v centrálnych priestoroch obce a sú to :
  - v spoločnom objekte predaj kvetín, pohrebné služby a second-hand
  - papierníctvo, drogéria, farby-laky
  - domáce potreby, železiarstvo, stavebniny
  - tabak
  - predaj krmív, obuv, odevy
  - obuv- predajňa PD Mníšek nad Hnilcom
  - Esenex, spol. s r.o. Spišská nová Ves (predaj palív a stavebnín)

- služby nevýrobné:

- Verejné stravovanie :

V obci sa teplé jedlá v súčasnosti podávajú len v reštaurácii (+ kaviareň+ výčap piva), nachádzajúcej sa v spoločnom objekte s Obecným úradom, ktorá poskytuje aj zamestnanecké stravovanie (kapacita 48 stoličiek). Reštaurácia je zariadením OcÚ. Spoločenská sála v objekte OcÚ má kapacitu 200 stoličiek a usporadúvajú sa tu spoločenské podujatia spojené s podávaním jedál.

V súčasnosti sa neprevádzkujú ďalšie jestvujúce zariadenia :

- hostinec „Pri stanici“, ktorý má kapacitu 48 stoličiek (100m² odbytovej plochy)
- reštaurácia v areáli Združenia technických a športových služieb (s kapacitou 48 stoličiek).

- Ubytovanie:

Ubytovacím zariadením je v Mníšku nad Hnilcom len turistická ubytovňa Združenia technických a športových činností (s kapacitou 40 lôžok) – v súčasnosti nevyužívaná.

Sezónne sa využívajú 2 chaty v lokalite „Suchá dolina“ s kapacitou 20 lôžok patriace Združeniu technických a športových činností.

- Ostatné nevýrobné služby:

- Železnice SR (9 zamestnancov)
- súkromní živnostníci (krajčírstvo, pohrebné služby, kaderníctvo a pod.),

- služby výrobné:

Menšie výrobné služby v obci poskytujú súkromní živnostníci (služby vrámci lesníctva, drevovýroby, stavebných prác a pod.)

- **Návrh:**

Existujúce maloobchodné predajne, ako aj zariadenia služieb prekračujú v minulosti stanovený štandard pre sídla miestneho významu, avšak doporučujeme ich zrekonštruovať a rozšíriť (hlavne v centrálnej časti obce) vzhľadom k potrebe vytvorenia základne pre rozvoj cestovného ruchu.

V ÚPN-O navrhujeme disponibilné plochy pre rozvoj týchto zariadení (vid' výkres č. 1 grafickej časti a nasledujúca tabuľka).

Kapacity zariadení navrhovanej občianskej vybavenosti (obchod, služby a pod.) sú uvedené v nasledujúcej tabuľke :

Číslo a názov občianskej vybavenosti vo výkrese č. 1 grafickej časti (Komplexný urbanistický návrh)	Jestvujúca (a doporučená navrhovaná) kapacita (navrhované kapacity sa upresnia v ÚPN-Z , príp. v ďalších stupňoch PD)	Poznámka (pri návrhu na rekonštrukciu bude táto realizovaná podľa záväzných regulatívov uvedených v záväznej časti tejto ÚPD)
59. Občianska vybavenosť (obchody, služby)	Odbytová plocha cca 100 m ²	Návrh
60. Občianska vybavenosť (obchody, služby)	Odbytová plocha cca 150 m ²	Návrh
70. Chov rýb - s možnosťou spracovania v reštaurácii a pod.	Odbytová plocha cca 100m ²	Návrh
71. Nezávadná výroba spojená s predajom	Odbytová plocha cca 70m ²	Návrh
72. Nezávadná výroba spojená s predajom	Odbytová plocha cca 70m ²	Návrh
73. Obchody, služby	Odbytová plocha cca 100m ²	Návrh
74. Bývanie a občianska vybavenosť	Odbytová plocha cca 50m ²	Návrh
75. Obchody, služby	Odbytová plocha cca 100m ²	Návrh
76. Športová hala (s možnosťou umiestnenia bufetu a pod.)	cca 500 divákov, odbytová plocha cca 150 m ²	Návrh
77. Letné kúpalisko (príp. aj krytý bazén s reštauráciou, bufetom a pod.)	cca 300 návštevníkov, cca 1 000 m ² vodnej plochy, odbytová plocha cca 150 m ²	Návrh
79. Občianska vybavenosť (obchody, služby)	Odbytová plocha cca 50 m ²	Návrh
81. Obchody, služby	Odbytová plocha cca 50m ²	Návrh
82. Obchody, služby	Odbytová plocha cca 50m ²	Návrh

83. Amfiteáter (so zázemím, s prezliekárňami, bufetom a pod.)	cca 1 000 návštevníkov (odbytová plocha pre zariadenia služieb cca 150-200 m ²)	Návrh
89. Polyfunkčný objekt (pamätná izba „Európska železná cesta“ - priestory na semináre a pod.)	cca 3 prac. miesta cca 50 stoličiek	Existujúci-na rekonštrukciu (využitie podkrovia)
90. Komunitné centrum (sociálny klub)- s možnosťou umiestnenia bufetu, hygienických zariadení a pod.	cca 200 stoličiek v spoločenskej sále, v kluboch cca 100 miest, cca 50 m ² odbytovej plochy	Návrh
97. Športovo- rekreačné centrum (ubytovanie, stravovanie a iné služby- požičovne bicyklov, lyží, obchody a pod.)	cca 48 postelí, cca 50 stoličiek, cca 250 m ² odbytovej plochy	Návrh

V jadre obce a na hlavnej trase turistického a cykloturistického chodníka sú zvýšené predpoklady využiť existujúce rodinné domy polyfunkčne (bývanie + občianska vybavenosť) - v intenciách stavebného zákona.

V blízkosti hospodárskeho dvora môžu byť rodinné domy využívané na realizáciu rodinnej formy agroturistiky.

2.7.3. Výroba

• Súčasný stav:

○ Poľnohospodárstvo :

Na katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom sa poľnohospodárskou výrobou zaoberá:

Poľnohospodárske družstvo Obnova so sídlom v Mníšku nad Hnilcom

(plocha hospodárskeho dvora je 10,82 ha - ochranné pásmo 150m od objektov ustajnenia), ktoré sa zaoberá:

- rastlinnou výrobou

(obhospodaruje 950 ha pôdy, z toho poľnohospodárska pôda predstavuje 867 ha)

- živočíšnou výrobou

(v areáli hospodárskeho dvora je ustajnených 248 ks hovädzieho dobytku- z toho 100 ks dojníc a 148 ks jalovic. 300 ks oviec a jalovice sú v lete na pastve a sú ustajnené mimo hospodárskeho dvora).

○ Lesné hospodárstvo :

Lesy predstavujú v krajine najvýznamnejší ekostabilizačný prvok. Lesnatosť katastrálneho územia obce Mníšek nad Hnilcom je 69%. Obhospodarovaná lesná pôda má výmeru 2 833 ha. Lesné porasty tvorí zmiešaný le, ktorý je síce zasiahnutý imísiami, ale je relatívne dobrom zdravotnom stave.

Ochrana lesných zdrojov sa zabezpečuje Zákonom NR SRč.326/2005 Z.z o lesoch v znení neskorších predpisov.

Na katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádzajú okrem hospodárskych lesov aj lesy ochranné (vyznačené vo výkrese č.6 grafickej časti).

Na katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom lesy obhospodarujú :

Obecné lesy Mníšek nad Hnilcom, spol. s r.o. , ktoré zamestnávajú 11 pracovníkov (sezónne aj 40 pracovníkov). V súčasnosti je platný nový lesný hospodársky plán.

○ Priemyselná výroba a skladové hospodárstvo :

V súčasnosti sa v obci Mníšek nad Hnilcom aktivitami výrobného charakteru (sekundárny sektor) zaoberajú tieto subjekty :

- ❖ **drevospracujúci priemysel:**
  - Ekotrade, spol.s r.o. (píla)
  - GO-HO drevorez, spol. s r.o. Prakovce- prevádzka Mníšek nad Hnilcom(píla)
  - Murcko (píla)
  - Lesy SR š.p. (mechanizačný drevosklad)
- ❖ **ostatné:**
  - Energo- aqua, a.s. Trenčín (malá vodná elektráreň)

Živnostenský úrad v súčasnosti eviduje cca 66 **podnikateľov** s platným oprávnením na podnikanie (so zameraním na drobné služby v oblasti lesníctva a ťažby dreva, spracovania dreva, stavebníctva, maloobchod a veľkoobchod, zákazkové šitie, vodoinštalatérske práce a pod.)

• **Návrh :**

○ **Poľnohospodárstvo :**

Rastlinná výroba:

V oblasti rastlinnej výroby na katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom bude potrebné :

- posúdiť veľkosť a tvar intenzívne poľnohospodársky využívaných pôdnych celkov, nielen z hľadiska ekonomickej efektívnosti, ale aj z hľadiska krajinnoeekologického, pôdochranného, ako aj z hľadiska ochrany pred povodňami
- poľnohospodárske pôdy využívať podľa ekostabilizačných opatrení RÚSES –u vyznačených na výkrese č. 6 grafickej časti:
  - na vyznačených plochách „OT“- podmienené orné pôdy a trávne porasty (striedavé polia)
  - na vyznačených plochách „T“- trvalé trávne porasty
  - na vyznačených plochách „N“- pre poľnohospodársku výrobu nevhodné plochy (plytké pôdy, svahovité a nevyvinuté)
- obmedziť aplikácie priemyselných hnojív a pesticídov, ktoré ohrozujú existenciu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev ako aj čistotu podzemných a povrchových vôd
- nedovoľovať výruby krovín a drevín za účelom sceľovania pozemkov , zachovať tieto krovinné zrástky, ktoré sú významnou zložkou vegetácie krajinného priestoru, prípadne ich obnoviť vo vyrúbaných priestoroch (okrem druhej biodiverzity zabezpečujú aj vododržnosť územia);
- realizovať protieróznú výsadbu krovín a drevín v priestoroch, ktoré sú ohrozované pôdnou a vodnou eróziou;
- uplatňovať protierózívne oševné postupy (orba po vrstevnici);
- zalesňovať pasienky so sklonom väčším ako 25°. Zmena kosných lúk na pasienky so sklonom väčším ako 17°. Využívať ornú pôdu so sklonom väčším ako 12° ako kosné lúky;
- na plochách s vysokou potenciálnou eróziou pôd a vysokou dynamikou transportu vody a materiálu nepripustiť dlhodobé odstránenie vegetačného krytu, t.j. nepripustiť rozoranie lúk
- dodržiavať pri súčasnom obhospodarovaní protierózne opatrenia (orba po vrstevniciach, striedanie poľnohospodárskych plodín, vytvorenie protieróznych pásov zelene);
- konvenčné hospodárenie na pôde postupne premieňať na alternatívne ekologické poľnohospodárstvo
- využiť biomasu v priestoroch HD
- zamerať sa na možnosti finalizácie poľnohospodárskych produktov a výrobu bioplodín

Živočíšna výroba :

Nakoľko objekty ustajnenia hospodárskych zvierat (cca 250 kshovädzieho dobytku a 300 oviec) na hospodárskom dvore sú umiestnené v blízkosti obytnej zástavby, navrhujeme stav hospodárskych zvierat nezvyšovať. Ochranné pásmo HD je vyznačené vo výkrese č.1 grafickej časti vo vzťahu k počtu zvierat v ustajnených objektoch. Ďalej navrhujeme:

- areál hospodárskeho dvora využiť aj na umiestnenie nezávadnej výroby (finalizácia výrobkov a pod.)- rozdelenie tohto dvora umožníme zabezpečením viacerých prístupov na pozemok
- areál hospodárskeho dvora zazeleniť - vysadiť zeleň nielen po obvode areálu, ale vysadiť aj protierózívnu zeleň, ktorá by zadržovala vodu v území
- využiť maštalný hnoj na výrobu bioplynu a pod.
- splaškové vody z administratívy napojiť na obecnú splaškovú kanalizáciu z dôvodu ochrany spodných vôd pred znečistením
- pri pasienkoch je potrebné dodržať a neprekračovať stanovený limit dobytčích jednotiek na hektár.

○ **Lesné hospodárstvo :**

V oblasti lesného hospodárstva v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom navrhujeme :

- zabezpečiť ochranu lesov ochranných (vyznačené vo výkrese č.6 grafickej časti)- ochrana lesných zdrojov sa zabezpečuje Zákomom NR SRč.326/2005 Z.z o lesoch v znení neskorších predpisov;

- lesný hospodársky plán navrhujeme zosúladiť s návrhmi hospodárenia v navrhovaných biokoridoroch (návrh ochrany prírody a tvorba krajiny - výkres č. 6 grafickej časti a kap. č.2.11. tejto správy), ako aj ohrannými opatreniami platnými v CHVÚ Volovské vrchy.
  - lesohospodárske snaženia smerovať k podpore výsadby pôvodných drevín, nepripustiť holorubný spôsob hospodárenia v lesoch;
  - v lesných porastoch, ktoré sa nachádzajú v najsvahovitejších lokalitách zamedziť trvalému odstráneniu vegetačného krytu;
  - v lesnom hospodárstve je potrebné prijať stratégiu obnovy prirodzeného lesa .
  - sukcesiou lesa prirodzene zarastajúce plochy trvalých trávnatých porastov v blízkosti lesov, navrhujeme postupne zaraďovať do LP
- **Priemyselná výroba a skladové hospodárstvo :**
 Obec Mníšek nad Hnilcom má vzhľadom na vhodnú surovinovú základňu predpoklady hlavne pre drevospracujúci priemysel- v ÚPN-O preto navrhujeme disponibilné plochy pre umiestnenie nezávadnej výroby a skladov v lokalitách : „Dolný a horný háj“, „Pri mlynskej studni“.
- **Polyfunkčné plochy spojené s výrobou :**
 V ÚPN-O lokalizujeme plochy, ktoré je možné využiť polyfunkčne. Ide o :
 ○ poľnohospodársku výrobu spojenú s predajom, príp. inými službami (chov rýb a pod.) - lokalita „Pod močidlom“
 ○ poľnohospodársku malovýrobu spojenú s ubytovaním turistov- agroturistika - v lokalitách : „Nad starým mlynom“, „Pod močidlom“, „Smolnícka dolina“, „Pod kamenným kopcom“
 ○ nezávadnú výrobu spojenú s predajom - v lokalite „Kapustnice“.

2.7.4. Rekreačia, cestovný ruch

❖ Historický vývoj obce Mníšek nad Hnilcom a jej historické pamiatky

• Charakteristika historického vývoja obce:

V lesoch mesta Gelnice sa v r. 1255 na mieste dnešnej obce spomínajú pustovne mníchov, ktorých presná poloha ostáva neobjasnená.

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1322. Predpokladá sa však osídlenie tejto lokality ešte v dobe kamennej a bronzovej (archeologické nálezy zo Švedlára a Mníška nad Hnilcom).

Začiatky administratívnej časti činnosti v Mníšku nad Hnilcom možno predpokladať už v 14. storočí. Najstarším dokladom je však až odtlačok pečate na písomnosti z roku 1584, na ktorom je v strede pečatného poľa neskorogotický štít. V ňom sú skrížené banícke kladivká sprevádzané hore hviezdou, po bokoch mesiacom a slnkom, dolu ružičkou s nápisom SIGILLVM - OPPIDI - EINSIEDELL (privilegované mestečko Mníšek). Druhá najstaršia zachovaná pečať sa nachádza na písomnosti z roku 1629. Podobá sa na predchádzajúcu pečať, len medzi insígniami chýba slnko.

V roku 1688 si dal Mníšek vyhotoviť novú pečať, na ktorej sú v strede skrížené kladivká, po bokoch polmesiace, v hornom výseku je ruža, v dolnom šesťcípá hviezda. Z vrchného okraja štítu, ktorý obopínajú zviazané ratolesti, vyrastajú tri ruže. Podobne aj na ďalších pečatiach z roku 1687 a 1689 sa objavujú skrížené kladivká, ale vo výsekoch porisk sú pravdepodobne štyri ruže. Z roku 1730 existuje pečať, ktorá je v Baníckom múzeu v Gelnici. Na nej sú okolo kladiviek štyri šesťcípé hviezdičky a v kruhopise názov SIGIL PRIV-OPP-MON-REMETHENSIS-AN-1730. V roku 1864 sa objavuje na pečatidle postava sv. Kataríny, ktorá je patrónkou baníkov v Mníšku, s mečom a váhami (tie mali vraj spolu s mečom symbolizovať hrdelné právo) a malým štítom so symbolmi. V roku 1906 podľa tejto predlohy vyhotovil Ignác Felsenfeld novú pečať i pečiatku. Doplnil ju len o otvorenú korunu nad štítom. Táto predloha je dodnes stvárnená na budove obecného úradu.

V stredoveku patrila Mníšek nad Hnilcom medzi dôležité komunikačné uzly (prepojenie Gemera a Spiša).Jadro najstaršej časti Mníška nad Hnilcom sa podľa nálezov z 13. a 14. storočia nachádza juhozápadne od rímskokatolíckeho kostola.

Obec patrila Gelnici, v roku 1465 bola pripojená k Spišskému panstvu. Vyvíjala sa ako stredoveké banské mestečko. V chotári sa dolovalo zlato, striebro a meď. Podľa hľad sa dá predpokladať banská činnosť priamo v obci (podzemie pod celou obcou je vraj popretkávané štôľňami), jej častiach Kloport, Vinkel, Burg a v blízkom okolí. Na úpätí Špicnbergu boli bane na zlato, v dolinách „Grund“, „Kalichzajfn“ a „Tinesgrund“ boli bane na striebro. Meď sa ťažila v okolí „Ádechsn“ a „Štirkenberg“ a pod Kloptaňou. Bane boli aj v iných dolinách, o čom svedčia zasypané štôľne.

Nad dnešnou železničnou stanicou bola vraj soľná baňa, ktorá sa volala „Zalcstoln“ alebo „Purmanstoln“, z ktorej sa podľa neoverených údajov vozila soľ do celého Uhorska. Okrem baníctva sa obyvatelia venovali aj uhliarstvu.

V 18. a 19. storočí tu bolo niekoľko baní, hámrov a vysoká pec, takisto banský úrad a trhovisko. Hámre pracovali na parný pohon.

Následkom ťažby sa začala ruda na povrchu míňať, znižoval sa aj obsah kovu v rudách. Na hlbinné dolovanie bolo potrebné raziť nákladné šachty a štôlne. Práce si vyžadovali veľké finančné prostriedky, ktoré chýbali. Z toho dôvodu dochádza ku stagnácii a vážnej kríze baníctva.

V roku 1787 bolo v sídle 292 domov a 2296 obyvateľov, v roku 1828 bolo 295 domov a 2143 obyvateľov. Rómovia boli na Spiš vraj pozvaní majiteľmi Spišského hradu ako kováči a liečitelia. Podľa vtedajších zvyklostí sa usadili za obcami. Prvý písomný doklad o prítomnosti Rómov v Mníšku je z roku 1854, v listine sa uvádza 30 Rómov. Podľa záznamov z roku 1865 mal Mníšek 2504 obyvateľov. Podľa súpisu obyvateľov z roku 1869 mal Mníšek 2122 obyvateľov a 405 domov. V roku 1913 mala obec 1739 obyvateľov. Podľa štatistiky sa počet obyvateľov od roku 1919 každoročne zvyšoval. V roku 1925 mala obec 1806 obyvateľov, v roku 1929 už 1987 obyvateľov. Podľa sčítania ľudu z 1. decembra roku 1930 mal Mníšek 2088 obyvateľov, z toho 1905 nemeckej národnosti, 115 slovenskej, 11 maďarskej, 21 rusínskej, 6 židovskej národnosti, 16 rómov a 14 obyvateľov iných národností. Podľa vierovyznania bolo v Mníšku 1286 obyvateľov evanjelického vierovyznania, 728 rímskokatolíckeho, 46 gréckokatolíckeho, 21 židovského a 7 bolo bez vyznania. Podľa profesijného zloženia obyvateľov bolo 200 roľníkov, 250 robotníkov, 42 úradníkov a penzistov, 36 remeselníkov a 16 obchodníkov a hostinských. V roku 1932 mal Mníšek 2096 obyvateľov a 421 obytných domov.

V roku 1880 po schválení zákona o lokálnych železniciach, vzniklo v Gelnici konzorcium na stavbu železnice Margecany - Smolník. Z finančných dôvodov bola postavená s úzkym rozchodom 1000mm a nebolo možné ju dostávať až do Smolníka, ale len do Smolníckej Huty.

Dňa 27. decembra 1884 sa začala osobná doprava a o štyri dni aj nákladná doprava.

Ďalšou zaujímavosťou zo železničnej histórie okolia Smolníka je, že v roku 1907 sa zo Smolníckej Huty postavila ďalšia úzkorozchodná trať, išlo o lesnú železnicu s rozchodom 760 mm, ktorá vychádzala z konečnej stanice miestnej železnice v Smolníckej Hute a viedla cez Smolník do Úhornej. Teda v železničnej stanici Smolnícka Huta sa stretli dva úzke rozchody, 1000 mm a 760 mm. Lesná železnica (Kotlina) mala štyri odbočky a jej dĺžka bola asi sedem kilometrov.

Pôvodné drevené mosty boli po nehode začiatkom 20. storočia nahradené železnými. Rastúca nerentabilita a rozvoj autodopravy sa pre železničku stali osudovými, 27. mája 1961 bola zastavená osobná preprava a 30. apríla 1965 zišiel zo smolníckej doliny posledný nákladný vlak.

Už v roku 1920 sa začalo uvažovať o výstavbe železničnej trate Červená skala - Margecany. Prvé práce sa začali až v roku 1933. Z Gelnice do Smolníckej Huty viedla už skôr spomínaná súkromná úzkokolejná dráha, ktorá bola dňa 1. januára 1931 zoštátnená a nahradená novou traťou. Verejná doprava na novej trati z Gelnice do Mníška bola otvorená v roku 1935. Stavba trate mala vyriešiť hospodársku problémy a tiež prispieť k zníženiu veľkej nezamestnanosti v Hnileckej doline, čo sa aj podarilo.

Za I. ČSR bol Mníšek nad Hnilcom strediskom drevárskeho priemyslu. Priemysel v obci zastupovali dve parné pily. V roku 1918 bola firmou Fried a Eiben postavená parná píla, v roku 1923 postavil Porges pílu pod hostincom Linkesch. V okolí boli pily Zjednoteného hôrneho priemyslu na Hrabliach a Smolnícka píla. Obec bola v tomto období najväčšou „firmou“. Vlastnila obecnú pílu s vodným pohonom, valcový mlyn, elektráreň, vlastný bitúnok pri novom obecnom mlyne, vlastnú predajňu mäsa, obecnú maštal, váhu, obecné stodoly, lúky, pasienky a obecný les o výmere 1700 ha. Na celý systém gazdovania dozerala Poľná rada, ktorá mala poľného hajdúcha. Ten dozeral na dodržiavanie poriadku a na rôzne prehrešky (pasenie na hájenom, opravy poškodených ciest), ktoré nahlasoval rade. Baníci chodili za prácou do Sloviniek a Smolníckej Huty. Pri rúbaní dreva pre obecné lesy našlo prácu okolo sto robotníkov. Sezónne pracovali aj v štátnych lesoch, v Smolníckej Hute a Starej Vode.

V polovici tridsiatych rokov sa v Hnileckej doline začal rozvíjať aj cestovný ruch. Obec poskytovala na ubytovanie šesť dvojposteľových izieb v obecnom hoteli, Vojtech Linkesch mal vo svojom hostinci oproti železničnej stanici tri jednoposteľové izby a ubytovanie poskytovali aj súkromníci.

Po vyhlásení Slovenského štátu 14. marca 1939 sa do vedúcich pozícií v obci dostala Deutsche Partei (DP), ktorá vznikla z Karpatendeutsche Partei (KdP) na čele s R. Göllnerom. Ako všade, aj v Mníšku sa našli horlivci, ktorí podľahli súdobej ideológii, osudnej aj pre karpatských Nemcov. Obec museli opustiť obyvatelia českej národnosti a 8. októbra 1939 boli vyzvaní obyvatelia židovskej národnosti, aby opustili obec. V roku 1941 museli Židia obec opustiť a pravdepodobne zahynuli v koncentračných táboroch, pretože ich ďalšie osudy nie sú známe.

Na základe prezidentských dekrétov a vládnych nariadení (prezidentom bol E. Beneš) bol po 1. marci 1945 skonfiškovaný majetok nemeckého obyvateľstva a boli vypracované pokyny na jeho odsun. Po skončení vojny sa vracali obyvatelia z evakuačných priestorov domov v nádeji, že začnú opäť pracovať, siahť a zveľaďovať rodnú obec. Počas cesty domov alebo po príchode domov však boli zatýkaní a sústreďovaní do táborov. Neľudské zaobchádzanie a nedostatok potravy si vybrali svoju daň hlavne u starších ľudí a detí. Väčšinou to však boli ľudia, ktorí nemali nič spoločné s fašizmom a jeho ideológiou. Ich jedinou chybou bolo, že boli nemeckej národnosti.

Dňa 25. júna 1946 bola slovenskou vládou povolená reslovakizácia a tak sa mnohí vzdávali svojej nemeckej národnosti, aby mohli ostať doma na Slovensku. Odsuny pokračovali aj v rokoch 1946 - 1947.

Po februári 1948 sa obec zapojila do budovania socializmu. V roku 1949 boli obecné lesy odovzdané štátu. V tom istom roku s príchodom jari prevzala poľnohospodárska škola majetky grófa Festetiča, západne od splavu. V septembri roku 1949 bolo založené JRD II. typu a vo februári roku 1950 odovzdala hospodárska škola pozemky s inventárom Štátnym majetkom. V auguste roku 1950 vzniklo JRD III. typu, ktoré v roku 1959 prešlo pod Štátne majetky.

V roku 1961 sa MNV v snahe obmedziť súkromný chov dobytku snažil presvedčiť obyvateľov, aby odpredali dobytok a navyše Štátne majetky nedovolili ľuďom kosiť lúky. V roku 1963 bolo občanom opäť povolené chovať dobytok, ale súkromný chov už nedosiahol predchádzajúci stav.

V roku 1953 bola vyasfaltovaná cesta z Gelnice po križovatku v Mníšku. Pekáreň bola dostavaná v roku 1955.

V roku 1961 sa začalo s plánovaním vyrovnávacej nádrže, ktorá mala zaplaviť časť Mníška. Táto nedomyslená stavba natrvalo poznačila obec, pretože na výstavbu rodinných domov bola daná stavebná uzávača, čím bola výstavba v obci zastavená. K hlavným zamestnávateľom obyvateľov Mníška patrilo Poľnohospodárske družstvo „Družba“ so sídlom v Mníšku nad Hnilcom, ZTS Prakovce, Štátne lesy Margecany a Piloimpregna. V osemdesiatych rokoch mala obec 1700 obyvateľov. Napriek ich snahám rozvíjať a skrásťovať obec, Mníšek nebol zaradený medzi strediskové obce.

- V obci Mníšek nad Hnilcom sa nachádzajú nasledovné individuálne chránené národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR:

Názov NKP	č. ÚZPF	Parcelné číslo
Mlyn vodný	4445/0	284/2
Kostol rímskokatolícky sv. kríža	682/0	323
Dom ľudový	680/0	379
Pekáreň	4444/0	594
Kostol evanjelický a.v.	681/0	576

Veľmi zaujímavým dielom umu a remeselnej zručnosti domácich majstrov boli drevené kryté mosty. Patrili medzi najkrajšie pamiatky v Mníšku, ale bohužiaľ ani jeden sa nezachoval. Doporučujeme zrealizovať rekonštrukciu týchto krytých mostov podľa dobových fotografií.

- Vymedzenie chráneného územia podľa pamiatkového zákona

V sídle Mníšek nad Hnilcom sa nenachádza pamiatkovo chránené územie, aj keď rozsah dochovanej historickej stavebnej štruktúry má predpoklady na vyhlásenie pamiatkovej zóny.

- Vymedzenie ochranného pásma

V sídle Mníšek nad Hnilcom nie je vymedzené ochranné pásmo žiadnej NKP zapísanej v ÚZPF SR.

- Vymedzenie pamätihodností obce

Obec Mníšek nad Hnilcom navrhuje chrániť ako pamätihodnosti obce všetky objekty nachádzajúce sa v centrálnej časti obce z dôvodu zachovania tejto hodnotnej urbanistickej štruktúry ako celku. Vo výkrese č. 1 grafickej časti sú vyznačené objekty záujmu pamiatkovej starostlivosti, ktoré doporučujeme zaradiť medzi pamätihodnosti obce (jedná sa o domy č. : 1,10,11,15,18,19+ sypka,20,21,131,132,133,134,136,139,142,161,164,167,169,273,274,277,291,292(radnica,pošta, reštaurácia),293,295,301,302,304,306,307,308,310,312,329,331,441,442,450,451,454,456,458, komplex železničnej stanice, 2 kovové mosty.

Presný zoznam pamätihodností obce vypracuje obec v spolupráci s KPÚ Košice, schváli v obecnom zastupiteľstve a bude ich ochraňovať podľa § 14 zákona č. 49/2002 Z.z. odseku 1 ako pamätihodnosti obce.

- Vymedzenie chránených záujmov z hľadiska archeológie

V katastri obce Mníšek nad Hnilcom eviduje AÚ SAV viaceré archeologické nálezy z doby bronzovej, sídliskové nálezy zo stredoveku, neskorého stredoveku a novoveku (14.-15. stor., 17-19. stor.) súvisiace s baníctvom a spracovaním surovín. Stavebnou činnosťou môže dôjsť k narušeniu nevidovaných archeologických objektov, vrstiev či iných situácií.

Závazná časť územného plánu obce Mníšek nad Hnilcom je preto doplnená o povinnosť vyžiadať si v územnom a stavebnom konaní každej stavby vyžadujúcej si zemné práce v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom (z dôvodu ochrany archeologických nálezísk), v zmysle § 36 , §37 a § 41 odseku 4 pamiatkového zákona, stanovisko AÚ SAV , ktoré bude alúžiť ako podklad k rozhodnutiu Krajského pamiatkového úradu Košice. O nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje pamiatkový úrad po predchádzajúcom vyjadrení AÚ SAV.

❖ **Rekreácia**

- **Súčasný stav**

Svojej polohe vďaka obec Mníšek nad Hnilcom za krásnu prírodnú scenériu obklopujúcu samotnú obec. V diaľkových pohľadoch sa z príjazdovej cesty z Gelnice uplatňuje ako dominanta obce evanjelický kostol s prírodnou scenériou Ostrého vrchu v pozadí, ako aj katolícky kostol v priestore námestia s verejnými stavbami - radnicou a požiarou zbrojnicou. Návštevníka zaujme aj cenný vidlicový pôdorysný tvar historického jadra obce.

Obec Mníšek nad Hnilcom je súčasťou Gotickej cesty a dvoch navrhovaných trás Európskej železnej cesty (EŽC) charakterizovaných baníckou a hutníckou činnosťou (bližšie popísané sú v nasledujúcej kapitole- cestovný ruch).

Turistický chodník č. 5722 (zelená značka) vedie zo železničnej stanice Mníšek nad Hnilcom smerom na Kloptáň (juhovýchodne od k.ú. obce), kde sa napája na Cestu hrdinov SNP (červená turistická značka)- E8.

Severnou hranicou katastra obce Mníšek nad Hnilcom prechádza hrebeňový turistický chodník č. 5750 (zelená značka) vedúci z Tepličky (1km JV od Spišskej Novej Vsi) cez Plejsy a Krompachy až k priesmyku Branisko. Obec Mníšek nad Hnilcom však nie je na tento turistický chodník napojená.

Katastrálnym územím obce Mníšek nad Hnilcom (jeho západnou časťou) prechádza nadregionálny biokoridor NB/7, jeho strednou časťou regionálny biokoridor- alúvium rieky Hnilce a potoka Smolník.

Katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom (s výnimkou zastavaného územia obce) sa nachádza v Chránenom vtáčom území SKCHVU036 Volovské vrchy.

Podľa základnej koncepcie turizmu a rekreácie Košického kraja obec patrí do navrhovaného rekreačného celku (RÚC) IV. Volovské vrchy s možnosťou týchto rekreačných činností: turistika, cykloturistika, zimné športy, rybolov, poľovníctvo, poznávanie kultúrnych pamiatok a prírody, vidiecky turizmus.

V súčasnosti existujú v Mníšku nad Hnilcom dve poľovnícke združenia: PZ Mníšek č. I, ktoré obhospodaruje revír severne od obce, od hranice chotára so Švedlárom po hranicu s Helcmanovcami a PZ č. II, obhospodarujúce lesy južne od obce. Poľovnícke revíry sú súčasťou XXI. Jelenej oblasti Smolník. Kolektív členov PZ I si prenajal od obce, ktorá je vlastníkom revíru, zmiešaný poľovnícky revír o výmere 2206 ha . Poľovnícky revír je orientovaný na odstreľ jelenej, snčej a diviacej zveri. Dobré zazverenie revíru je výsledkom množstva práce a veľkej starostlivosti. V súčasnosti však dochádza k poklesu stavov zveri. Je to zapríčinené premnožením vlkov, ale aj tým, že družstvo zmenšilo plochy poľnohospodárskych plodín, kde sa zver prikrmovala.

V súčasnosti je v Mníšku 19 členov Slovenského rybárskeho zväzu. Vody Smolníckeho potoka sú však znečisťované banskými vodami, takže v konečnom dôsledku sa znižuje kvalita vody aj v rieke Hnilce. Rybárska činnosť sa podieľa aj na tvorbe a ochrane životného prostredia.

Možnosti športového a kultúrneho vyžitia, ako aj ubytovacie možnosti v obci a jej katastri sú popísané v predchádzajúcich kapitolách. Možnosti ubytovania však nie sú v plnej miere využívané.

- **Návrh :**

V ÚPN-O Mníšek nad Hnilcom navrhujeme dobudovať zariadenia zabezpečujúce väčšiu atraktivitu pre turistov, a tým aj ich záujem o **pobytovú rekreáciu** - napríklad novú trasu turistického chodníka, ktorá by spojila Mníšek nad Hnilcom s hrebeňovým turistickým chodníkom č. 5750 vedúcim z Tepličky (1km JV od Spišskej Novej Vsi) cez Plejsy a Krompachy až k priesmyku Branisko, cyklotrasy, rozšírenie ponuky športovísk (viď kapitola športové zariadenia) a pod. vrátane plôch vhodných na realizáciu penziónov a podobných zariadení občianskej vybavenosti.

V súčasnosti je v obci Mníšek nad Hnilcom cca 50 rodinných domov využívaných ako rekreačné chalupy a cca 40 neobývaných domov. V ÚPN-O navrhujeme využitie týchto neobývaných domov ako **rekreačné chalupy** na individuálnu rekreáciu.

Pri rekonštrukciách objektov rodinných domov, ako aj pri novostavbách RD doporučujeme uvažovať s priestormi na **ubytovanie turistov na súkromí**.

Takisto je možné uvažovať s rozvojom **agroturistiky** ako určitej platformy pre rozvoj turizmu v obci ÚPN obce navrhuje chrániť koridor pre možnú obnovu **železničky smerom na Smolnícku Hutu** (príp. až do obce Smolník). Pozdĺž tejto železnice navrhuje výstavbu cyklistického chodníka.

Vo výkrese č.6 sú vyznačené **cyklotrasy**, ktoré rozširujú možnosti vyžitia sa v tomto športe na k.ú. Mníšek nad Hnilcom a v katastroch nachádzajúcich sa na dotyku s k.ú. Mníšek nad Hnilcom. Navrhované cyklotrasy je možné (alebo aspoň niektoré z nich) využívať v zime pri vhodných snehových podmienkach **ako bežecké trate**.

Náučné chodníky doporučujeme zrealizovať v lokalite „Stredný hrebienčok“ a v bývalom grófskom parku (upresní sa v ďalších stupňoch PD).

Požiadavky **dennej rekreácie** by mali spĺňať oddychové plochy na verejných priestranstvách v obci, ktoré bude potrebné postupne všetky skultivovať.

❖ Cestovný ruch

Obec Mníšek nad Hnilcom je pôvodným stredovekým bankským mestečkom ležiacim na „**Európskej železnej ceste**“ (EŽC). Po vzore západných štátov Európy formou kultúrnej turistiky prezentuje miesta ťažby, výroby a spracovania železa na území Slovenska.

Na území Košického samosprávneho kaja (KSK) má navrhnuté 3 trasy charakterizované baníckou a hutníckou činnosťou, ktorá mala mimoriadny význam pri osídľovaní nášho kraja (návrh je pripravený združením „Železná cesta“ založeným Slovenským technickým múzeom, Slovenskou hutníckou spoločnosťou a Hutníckou fakultou Technickej univerzity v Košiciach).

Mníšek nad Hnilcom je súčasťou dvoch týchto trás.: **trasa č. I:** Košice – Moldava nad Bodvou – Medzev – Štós – Smolník – Mníšek nad Hnilcom – Prakovce – Gelnica – Krompachy – Ružín – Košice a **trasa č. III:** Mníšek nad Hnilcom – Švedlár – Nálepko – Hnilčík (Roztoky, Grétla, Bindt) – Novoveská Huta – Spišská Nová Ves – Markušovce – Rudňany – Krompachy – Kluknava – Jaklovce – Opátka – Košice. V obci Mníšek nad Hnilcom preto v ÚPN-O navrhujeme zrekonštruovať v centre chátrajúci objekt na účely pamätnej izby „Európskej železnej cesty“ s priestormi na semináre a pod. (viď výkres č.1 grafickej časti- objekt č.89).

Obcou Mníšek nad Hnilcom prechádza aj „**Gotická cesta**“. Regionálne združenie cestovného ruchu Spiš-Gemer so sídlom v Levoči vyvíja svoje aktivity na území KSK pomocou siete propagačných sietí a kancelárií. Doporučujeme umiestnenie informačnej kancelárie v centre obce Mníšek nad Hnilcom (upresní sa v ďalších stupňoch PD).

Vzhľadom na svoju históriu, prírodné danosti, ako aj úžasnú čínorodosť obyvateľov obce v rôznych kultúrnych a športových spolkoch, združeniach a kluboch (viď kapitola kultúrne zariadenia) má obec veľmi vhodné predpoklady na rozvoj v oblasti cestovného ruchu.

V ÚPN-O Mníšek nad Hnilcom vo vzťahu k **vytvoreniu podmienok pre rozvoj v oblasti cestovného ruchu** preto navrhujeme:

- dobudovať infraštruktúru technickú (vodovod, splaškovú kanalizáciu a ČOV, rekonštrukciu NN rozvodov - vedenie káblami v zemi a pod.)
- dobudovať infraštruktúru dopravnú (pretrasovanie ciest II. triedy mimo centrum obce a vytvorenie pešej zóny v centre, návrh cyklistických trás, návrh turistického chodníka z obce smerom na sever k.ú. obce s prepojením na jestvujúci turistický chodník vedúci z Tepličky cez Plejsy a Krompachy až do priesmyku Branisko, výhľadovo obnovu železničky smerom na Smolnícku Hutu, príp. aj na Smolník)
- ponukové plochy pre rozvoj občianskej vybavenosti (amfiteáter, plochy vhodné na stravovanie, ubytovanie, požičiavanie športových potrieb a pod.) a športu (lyžiarsky areál, letné kúpalisko, športová hala a pod.) - na zabezpečenie atraktivity obce aj na pobytovú turistiku (viď výkres č. 1 grafickej časti)
- v ďalších stupňoch ÚPD (v ÚPN –Z a ďalších stupňoch PD) podrobnejšie riešiť skrášlenie životného prostredia:
  - rekonštrukciou schátralých objektov v obci
  - prijatím opatrení na zestetizovanie rodinných a bytových domov a ich okolia
  - zrekonštruovaním lesoparku

- zrekonštruovaním pôvodných drevených mostov podľa dobových fotografií
- doplnením prvkov urbanistického designu na verejných priestranstvách (smetné koše, lavičky, verejné osvetlenie a pod.), ktoré by boli riešené v jednotnom štýle pre celú obec a zvýšili by estetickú hodnotu týchto verejných priestranstiev.

Vytvorením vhodných podmienok pre rozvoj podnikania v cestovnom ruchu sa vytvorí dobrá základňa pre rozvoj v oblasti ekonomickej a následne aj sociálnej.

2.8. Vymedzenie zastavaného územia obce

Napriek tomu, že v ÚPN-O obce Mníšek nad Hnilcom doporučujeme predovšetkým intenzívny spôsob zástavby (preluky, využitie nadmerných pozemkov), bolo potrebné lokalizovať nové (extenzívne) plochy určené pre zástavbu z dôvodu uspokojenia potrieb trvaloudržateľného rozvoja obce (plochy určené na bývanie, šport a rekreáciu, občiansku vybavenosť, dopravu, technickú infraštruktúru a zeleň).

Zastavané územie obce (z.ú.o.) je preto vymedzené nasledovne:

- **severnú hranicu** v smere zo východu na západ tvorí: časť cesty II/546, ďalej jestvujúca prístupová cesta k Drevoskladu Lesov SR (č.33), navrhovaný chodník severne od tohto drevoskladu, ďalej severná hranica navrhovanej plochy nezávadnej výroby č.61, jestvujúca plocha bývania, severná hranica navrhovaného vodojemu (č. 68), jestvujúca hranica zastavaného územia rozšírená o polyfunkčné plochy určené na agroturistiku (č.69), na chov rýb spojený so spracovaním a predajom (č.70), ďalej o jestvujúci lesopark (tzv. Grófsky les) a o plochy jestvujúceho bývania a polyfunkčné plochy určené na agroturistiku;
- **severozápadná a západná hranica zastavaného územia sa zhoduje s jestvujúcou**
- **južná hranica** v smere od západu na východ je vymedzená jestvujúcou hranicou zastavaného územia rozšírenou o navrhovanú plochu bývania (č.80), plochy občianskej vybavenosti (č.81 a 82), izolačnej zelene a JZ cíp navrhovaného amfiteátra (č.83). Od areálu ZŠ a MŠ pokračuje jestvujúca hranica zastavaného územia až po cestu II/549 (smer Smolník), pozdĺž ktorej je navrhované rozšírenie zastavaného územia vrátane jestvujúceho bývania, vodojemu (č.53), navrhovanej polyfunkčnej plochy doporučenej na agroturistiku (č.95) a izolačnej zelene. Navrhovaná hranica zastavaného územia sa vracia po JV strane cesty II. triedy II/549, lemuje južnú hranicu pozemkov jestvujúceho bývania, výhľadovej plochy lesoparku (č.98) a južným cípom navrhovanej vodnej plochy (č.96);
- **východnú hranicu** v smere od juhu na sever tvorí navrhovaná vodná plocha (č.96), navrhovaná polyfunkčná plocha - športovorekreačný areál (č.97), ako aj prístupové cesta k nemu, ďalej východná hranica pozemku jestvujúcej pily Ekotrade (č.25), ďalej jestvujúca hranica zastavaného územia, po ktorej ďalej pokračuje po prechode cez Smolnícky potok. Oproti pôvodnej hranici zastavaného územia sa rozširuje o časť prístupovej komunikácie k lokalite agroturistiky č.67 a o jestvujúci poľnohospodársky dvor (č. 30) a jestvujúce a navrhované bývanie (č.64). Pokračuje sčasti po navrhovanej prístupovej komunikácii k tomuto bývaniu a sčasti po JV strane cesty II. triedy II/546, ďalej po JV hranici navrhovanej plochy pre nezávadnú výrobu (č. 56), JV hranicou jestvujúcej čerpacej stanice pohonných hmôt (č.32), pokračujúc po JV hranici navrhovanej plochy pre nezávadnú výrobu (č. 57), pozdĺž cesty II. triedy II/546, po hranici jestvujúcej plochy zberne druhotných surovín, a pozdĺž plochy určenej pre ČOV končiac pri ceste II. triedy II/546.

2.9. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území

- **Do zastavaného územia obce Mníšek nad Hnilcom** zasahujú nasledovné ochranné pásma vyznačené vo výkrese č. 1 grafickej časti:
  - ochranné pásmo cintorína (50 m)- celá plocha cintorína sa využíva na umiestňovanie nových pohrebísk- OP zasahuje do jestvujúcich plôch bývania;

- ochranné pásmo železnice (60m) zasahuje do severnej časti z.ú.o., do jestvujúcich plôch bývania a sčasti aj do navrhovaných plôch polyfunkčných (šport s občianskou vybavenosťou , príp. nezávadná výroba) - s vysadením izolačnej zelene a umiestnením objektov v maximálne možnej vzdialenosti od železnice;
  - ochranné pásmo vzdušného elektrického vedenia 22 kV (10 m) zasahujúce do zastavaného územia obce navrhujeme zrušiť a vzdušné vedenia nahradiť podzemnými káblami;
  - ochranné pásmo VTL plynovodu DN 200 PN 4,0 MPa (4 m obojstranne)
  - bezpečnostné pásmo VTL plynovodu DN 200 PN 4,0 MPa (20 m obojstranne)
  - ochranné pásmo regulačnej stanice plynu VTL/STL (10m)
  - ochranné pásmo navrhovaného hlavného kanalizačného zberača (3 m obojstranne)
  - ochranné pásmo prívodného vodovodného potrubia (3 m obojstranne)
  - ochranné pásmo odvodňovacích kanálov (5 m od brehovej čiary)
  - ochranné pásmo lesa (50 m)
  - ochranné pásma ostatných inžinierskych sietí (OP telekomunikačných vedení, OP ostatných vodovodných potrubí, navrhovaných trás splaškovej kanalizácie a pod. zasahujú len do verejných priestorov, takže nemajú obmedzujúci vplyv na navrhovanú výstavbu);
  - ochranné pásmo hospodárskeho dvora - jestvujúce - určené podľa počtu ustajnených zvierat v jednotlivých objektoch ustajnenia. Vzhľadom na blízkosť obytnej zástavby nenavrhujeme zvyšovanie počtu ustajnených zvierat;
  - ochranné pásmo vodných tokov – z dôvodu zabezpečenia prístupu správcovi toku k vodným tokom je potrebné v zastavanom území obce nechať nezastavaný pás 10m od pobrežnej hrany významných vodných tokov a 5 m od pobrežnej hrany ostatných vodných tokov ;
  - ochranné pásmo miestnych biokoridorov – vymedzuje priestor pozdĺž potokov, ktorý je potrebné chrániť. Spevnenie brehov potokov je potrebné realizovať biotechnickými metódami a križovania s komunikáciami všetkého druhu (cestnými, cyklistickými a pešími) riešiť mimoúrovňovo - mostnými konštrukciami s dostatočným voľným priestranstvom pod týmito konštrukciami, aby tieto odolali náporu storočných vôd (dimenzovanými na Q 100);
- **V katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom** sa nachádzajú tieto ochranné pásma a chránené územia vyznačené vo výkrese č. 6 grafickej časti:
    - **ochranné pásma:**
      - pásmo hygienickej ochrany (PHO) vodných zdrojovII. stupňa zasahujúce JV časť katastra
      - ochranné pásmo cesty II. triedy (II/546, II/549) - 25 m obojstranne od osi
      - ochranné pásmo železnice (č.167) - 60m obojstranne od osi
      - ochranné pásma elektrických vedení vzdušných - 22 kV - 10 m od krajného vodiča obojstranne - zachované vzdušné vedenia 22 kV budú opatrené zariadeniami na ochranu ornitofauny
      - ochranné pásmo VTL plynovodu DN 200 PN 4,0 MPa - 4 m obojstranne
      - bezpečnostné pásmo VTL plynovodu DN 200 PN 4,0 MPa - 20 m obojstranne
      - ochranné pásmo navrhovaného hlavného kanalizačného zberača - 3 m obojstranne
      - ochranné pásmo prívodného vodovodného potrubia - 3 m obojstranne
      - ochranné pásmo odvodňovacích kanálov (5 m od brehovej čiary)
      - ochranné pásmo lesa (50 m)
    - **chránené územia:**
      - evidované výhradné ložiská : 408- Mníšek nad Hnilcom I.(druh nerastu : kremeň); 668- Mníšek nad Hnilcom (druh nerastu: polymetalické rudy)
      - evidované staré banské diela
      - chránené vtáčie územie Volovské vrchy SKCHVU 036 zasahujúce celé územie k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom mimo zastavaného územia obce
      - ochranné lesy - rozptýlene sa nachádzajú po celom k.ú. obce
      - nadregionálny biokoridor NB/7 prechádza západnou časťou katastra
      - nadregionálne biocentrum zasahujúce do JV časti katastra
      - regionálny biokoridor - alúvium rieky Hnilec prechádza južnou a strednou časťou katastra
      - navrhované riegióálne biokoridory- vrcholové polohy hornatiny až vysočiny (v severnej časti katastra) a alúvium Smolníckeho potoka (v južnej časti katastra)

- miestne biokoridory - alúviá miestnych potokov a hrebeňové časti miestnych vyvýšenín napájajúcich sa na nadregionálne a regionálne biokoridory,
- miestne biocentrá - prameniská potokov, genofondovo významné plochy z hľadiska lesohospodárskeho ako aj všetky lemy lesov.

2.10. Návrh na riešenie záujmov obrany štátu, civilnej ochrany, požiarnej ochrany a ochrany pred povodňami

Na katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom sa nenachádzajú žiadne priestory vyžadujúce riešenie **záujmov štátu** (nenachádzajú sa tu vojenské objekty ani ich ochranné pásma).

Civilná ochrana obyvateľstva

CO sa riadi plánom ochrany obce, ktorý zabezpečuje ochranu podľa zákona NR SR č. 42/ 1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v úplnom znení zákona č. 261/1998 Z.z. a podľa všeobecne záväzných právnych predpisov nasledujúcich oblastí :

- ochranu obyvateľstva pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulácii s nebezpečnými látkami (vyhláška MV SR č. 300/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov),
- stavebnotechnické požiadavky na stavby a technické podmienky zariadení vzhľadom na požiadavky CO (vyhl. MV SR č. 532/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov),
- hospodárenie s materiálom CO (vyhl. MV SR č. 314/1998),
- technické a prevádzkové podmienky informačného systému (vyhl. MV SR č. 348/1998 Z.z.).

Ukrytie obyvateľstva obce sa riadi stavebným zákonom č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (vyhláška č. 297/1994 Z.z. o stavebnotechnických požiadavkách CO a v znení vyhlášky č. 349/1998 Z.z. a vyhlášky č. 202/2002), , pokynmi pre realizáciu stavieb všeobecnými technickými požiadavkami na výstavbu. Stavby pre skladovanie materiálu CO pre zabezpečenie obyvateľstva budú centralizované (vo vlastníctve obce).

Zariadenia pre ochranu obyvateľstva sú určované plánom ukrytia, ktorý je spracovávaný a aktualizovaný orgánmi obce (samostatne, nie je súčasťou ÚPD) a pravidelne sa aktualizuje podľa vyhlášky MV SR č.532/2006 Z.z. Návrh zabezpečenia ukrytia obyvateľstva bude vychádzať z urbanistického riešenia navrhovaného v tomto ÚPN-O a bude zohľadňovať rozvoj počtu obyvateľstva na území obce (podľa schváleného ÚPN-O).

Obec zabezpečí dopracovanie a schválenie plánu ukrytia obyvateľstva obce v prípade ohrozenia v zmysle vyhlášky MV SR č.532/2006 Z.z. a zrealizuje zariadenia na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia. V nich bude upresnená lokalizácia verejnoprospešných stavieb v oblasti obrany štátu a civilnej ochrany obyvateľstva (stavby zariadení na ukryvanie obyvateľstva v prípade ich ohrozenia a stavby zariadení na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia).

Obec Mníšek nad Hnilcom má v súčasnosti požiarnu zbrojnicu, ktorá je vhodne lokalizovaná v centre obce a je v dobrom stavebnotechnickom stave. V obci vyvíja činnosť DHZ (Dobrovoľný hasičský zbor). Z hľadiska **požiarnej ochrany** sa obec riadi príslušnými ustanoveniami zákona č. 314/ 2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi a ÚPN-O ich rieši v návrhu nových miestnych komunikácií s dostatočnými šírkovými parametrami, zabezpečením dostatočného množstva vody pre účely požiarnej ochrany vrámci verejného zásobovania obce vodou. Navrhované vodné plochy v ÚPN-O (v severnej a južnej časti obce) môžu v prípade potreby slúžiť ako protipožiarna nádrž (upresní sa v ďalších stupňoch PD). Z hľadiska požiarnej ochrany riešenie ÚPN-O si nevyžaduje podrobnejší návrh (lokalizáciu hydrantov a pod.), tento je predmetom podrobnejších stupňov ÚPD.

Z hľadiska **ochrany pred povodňami** sú navrhované tieto opatrenia:

- realizovať v ÚPN-VÚC KSK schválený záväzný regulatív č. 7.12.: pri využití územia chrániť koridory pre rekonštrukciu alebo výstavbu hrádzí alebo úpravu korýt tokov v lokalitách: 7.12.5. na toku Hnilec v úseku Mníšek nad Hnilcom- Švedlár a v intravilánoch Gelnice, Mníška nad Hnilcom, Švedlára a Nálepkova
- úpravy tokov na Q 100 a navrhované hydrické biokoridory realizovať biotechnickými metódami (prehĺbením dna potoka, vysadením vodomilných rastlín a pod.)
- pozdĺž brehov potokov ponechať manipulačné plochy podľa požiadavky správcu toku - 5 m pozdĺž drobných vodných tokov a 10 m pozdĺž významných vodných tokov(Slaná, Súľovský potok)

- na vodných tokoch vybudovať retenčné jazierka a kaskády na zadržiavanie prívalových vôd a ochranu nižšiepoloženého územia
- križovania vodných tokov s líniovými vedeniami dopravy riešiť mimoúrovňovo - mostnými konštrukciami s dostatočným voľným priestorom pre prietok Q 100 a prívalových vôd vodné plochy realizovať s rezervou pre možnosť zvýšenia svojej hladiny v čase špičky povodňových vln
- kanalizačné zberače, ČOV, aj iné výrobné, či skladové plochy je potrebné zabezpečiť proti zaplaveniu povrchovými prietokmi Q₁₀₀ a prívalovými vodami
- nerealizovať cesty kolmé na vrstevnice z dôvodu zabránenia rýchleho odtoku vôd z územia
- plochy s vysokou pôdnou a vodnou eróziou zatravníť a využívať ako pasienky a kosné lúky
- orbu vykonávať po vrstevnici
- zrealizovať výsadbu protierozívnej zelene
- dôsledne dodržiavať koeficienty zastaviteľnosti územia (nutnosť zadržiavania vody v území vysadením zelene)
- akákoľvek výstavba na lokalitách, ktoré v súčasnosti nie sú chránené pred prietokom Q100 -ročných veľkých vôd vodných tokov je podmienená zabezpečením ich adekvátnej protipovodňovej ochrany

2.11. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny

2.11.1. Charakteristika územia

Riešeným územím je katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom s výmerou 3 944 ha, vrátane zastavaného územia obce, v nadväznosti na záujmové územie časti okolitých katastrálnych území.

Mníšek nad Hnilcom sa nachádza vo východnej časti Slovenského rudohoria (Volovské vrchy), v údolí rieky Hnilec a potoka Smolník (regionálne biokoridory).

Podľa hydrologickej rajonizácie je záujmová oblasť súčasťou rajónu G-118 Paleozoikum Slovenského rudohoria v povodí Hornádu. Klimaticky patrí do mierne teplej oblasti vlhkej – povodie Hnilca a hrebeňové časti do chladnej oblasti.

Stred obce leží v nadmorskej výške 419m nad morom, chotár 410 až 1154m nad morom.

Dopravne je sídlo sprístupnené štátnou cestou II. triedy II/546 Jaklovce – Hnilec, v obci je táto komunikácia napojená na štátnu cestu II. triedy II/549 Mníšek nad Hnilcom – Smolník, Krásnohorské Podhradie, kde sa napája na cestu I/50.

Mníškom nad Hnilcom prechádza železničná trať Margecany – Červená Skala – Brezno a v obci zastavujú vlaky v železničnej stanici situovanej vo východnej časti obce.

Autobusová doprava je zastúpená linkami SAD, ktoré premávajú po cestách II. triedy.

V západnej časti katastra obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádza rekreačná chatová lokalita napojená na obec prístupovou cestou.

V juhovýchodnej časti katastra ako aj na severovýchod od zastavaného územia obce sa nachádzajú menšie chránené ložiskové územia.

Obec Mníšek nad Hnilcom je súčasťou „Gotickej cesty“ a dvoch navrhovaných trás „Európskej železnej cesty“ (EŽC) charakterizovaných baníckou a hutníckou činnosťou (trasa č. I: Košice – Moldava nad Bodvou – Medzev – Štós – Smolník – Mníšek nad Hnilcom – Prakovce – Gelnica – Krompachy – Ružín – Košice

a trasa č. III: Mníšek nad Hnilcom – Švedlár – Nálepko – Hnilčík (Roztoky, Grétla, Bindt) – Novoveská Huta – Spišská Nová Ves – Markušovce – Rudňany – Krompachy – Kluknava – Jaklovce – Opátka – Košice).

Turistický chodník č. 5722 (zelená značka) vedie zo železničnej stanice Mníšek nad Hnilcom smerom na Kloptáň (juhovýchodne od k.ú. obce), kde sa napája na Cestu hrdinov SNP (červená turistická značka) - E8.

Katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom (s výnimkou zastavaného územia obce) sa nachádza v Chránenom vtáčom území SKCHVU036 Volovské vrchy.

Katastrálnym územím obce Mníšek nad Hnilcom, jeho západnou časťou prechádza nadregionálny biokoridor NB/7, jeho strednou časťou regionálny biokoridor -alúvium rieky Hnilec a potoka Smolník.

Do juhovýchodnej časti katastra obce Mníšek nad Hnilcom zasahuje pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov 2. stupňa.

Mníšek nad Hnilcom je zásobovaný elektrickou energiou z 22kV v diaľkových vedení č.245 Spišská Nová Ves – Prakovce a č.246 Medzev – Prakovce.

Zásobovanie obce Mníšek nad Hnilcom plynom je zabezpečené z regulačnej stanice napojenej na VTL plynovod Prakovce – Helcmanovce – Mníšek nad Hnilcom prípojkou DN 80 PN 25.

V obci je čiastočne vybudovaný verejný vodovod, nie je tu vybudovaná splašková kanalizácia a ČOV.

Administratívne patrí do okresu Gelnica, do Košického kraja.

Kataster obce Mníšek nad Hnilcom hraničí s katastrami obcí: Helcmanovce, Prakovce, Smolnícka Huta, Švedlár a Slovinky.

Riešené územie **geomorfologicky** patrí do sústavy Alpsko-Himalájskej, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne západné Karpaty, oblasti Slovenské rudohorie, celku Volovské vrchy.

Na základe **priemetu Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability (ďalej len GNÚSES)** Slovenskej republiky schváleného Uznesením vlády SR č.319 z 27. apríla 1992 možno konštatovať, že západnou časťou k.ú. prechádza trasa nadregionálneho biokoridoru (NB7).

Juhovýchodná časť k.ú. patrí podľa GNÚSES do všeobecne definovaných ekologicky významných celkov a oblastí.

Z Regionálneho územného systému ekologickej stability (ďalej len RÚSES) vypracovaného v januári 1994 (Ekoland Prešov) vyplýva, že rieka Hnilec je regionálnym biokoridorom (brehové porasty sú vhodným biotopom pre mnohé druhy živočíchov) a severnou časťou katastra prechádza navrhovaný biokoridor regionálneho významu (vrcholové časti pohoria).

V zmysle RÚSES ekologicky významné celky a oblasti majú priaznivý vplyv na dosiahnutie celoplošného systému ekologickej stability a predstavujú oblasti biocentier, biokoridorov a interakčných prvkov na úrovni regionálnej ako aj na úrovni nižšej – miestnej.

Z RÚSES-u vyplývajú aj ekostabilizačné opatrenia, ktoré sú podrobnejšie rozobraté v kapitole 2.11.4. tejto správy.

Značná časť katastra obce Mníšek nad Hnilcom patrí do **Chráneného vtáčieho územia** (dňa 9.7.2003 bolo uznesením vlády SR č.636 zaradené do Národného zoznamu CHVÚ).

Estetické vnímanie krajiny:

Svojej polohe vďaka obec Mníšek nad Hnilcom za krásnu prírodnú scenériu obklopujúcu samotnú obec. V diaľkových pohľadoch sa z prízjazdovej cesty z Gelnice uplatňuje ako dominanta obce evanjelický kostol s prírodnou scenériou Ostrého vrchu v pozadí, ako aj katolícky kostol v priestore námestia s verejnými stavbami - radnicou a požiarnou zbrojnicou. Návštevníka zaujme aj cenný vidlicový pôdorysný tvar historického jadra obce.

Katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom je vo veľkej miere zalesnené, takže pôsobí pozitívnym dojmom. Sčasti je tento dobrý dojem narušený nedostatočnou starostlivosťou o okolie ciest a trvalé trávnaté porasty, ktoré sú zasiahnuté vodnou a pôdnou eróziou, čo má za následok zaplavovanie nižšiepoložených území (tieto porasty boli v minulosti ochudobnené o pôvodné „remízky“- nelesné drevinové a kríkové porasty, ktoré mali vododržnú funkciu a následkom čoho došlo k pôdnej a vodnej erózii územia). Zaplavovanie nižšiepoložených území je spôsobené aj nevhodným využívaním lokalít určených ako trvalý trávny porast na orbu, v niektorých lokalitách sa orba dokonca realizuje kolmo na vrstevnice, čím dochádza k urýchleniu odtoku vody, ale aj pôdy z územia.

❖ Abiotické zložky

Vo východnej časti Slovenského rudohoria, ktorého súčasťou je katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom (Volovskej) tvoria prvohory podstatnú časť pohoria a sú slabo metamorfované. Sú tu zastúpené jednak staršie, jednak mladšie prvohory. Najstaršou stavebnou jednotkou je gelnická sféra. Je to geosynklinálny flyšový útvar charakterizovaný mohutnou kyslou, najmä efesívnou sopečnou činnosťou. Tvoria ju rôzne druhy usadených hornín slabo metamorfovaných, ako chloritické fylity, seritické fylity, piesčité fylity, pieskovce až kremence, lydity a lokálne vyvinuté šošovky kryštalických vápencov a dolomity.

Významné sú ložiská nerastných surovín, najmä železných a neželezných rúd.

Územie je odvodňované do rieky Hnilec, ktorá je pravobrežným prítokom Hornádu, s ktorým sa stretáva pri Margecanoch.

Klimaticky patrí územie do mierne teplej oblasti, len vrcholové časti patria do chladnej oblasti. Priemerné januárové teploty dosahujú –5 až –6,5°C, júlové teploty 13 až 16°C.

Ročný úhrn zrážok je od 780 – 1100 mm (Švedlár 786mm).

Pôdy sú piesočnato-hlinité a v lesoch prevládajú hnedé lesné pôdy nenasytené. V nadmernej výške 900 – 1000 m n.m. sú hnedé lesné pôdy podzolované až podzolové.

❖ Súčasná krajinná štruktúra

Na súčasnej štruktúre krajiny sa podieľajú v nasledujúcej tabuľke uvedené kultúry:

číslo	druh pozemku	plocha m ²
2	orná pôda	2 919 106
3	chmeľnice	0
4	vinice	0
5	záhrady	285 260
6	ovocné sady	36 670
7	lúky	8 99 925
8	pasienky	0
10	lesná pôda	27 198 661
11	rybníky s chovom rýb (potoky)	295 354
12	ostatné vodné plochy	0
13	zastavané plochy – nádvoría	513 737
14	ostatné plochy	1 594 765

• Lesná vegetácia

Lesy predstavujú v krajine najvýznamnejší ekostabilizačný prvok v krajine. Výmera lesného pôdneho fondu v k.ú. Mníšek nad Hnilcom je 2719ha, čo predstavuje 68,94% z celkovej výmery katastrálneho územia. Na lesnatosti sa podieľajú aj rozsiahlejšie nevyužívané plochy PPF zarastené drevinami. Súvislé lesné komplexy sa vyskytujú od nadmorskej výšky 600 m n.m.

Pôvodné lesné spoločenstvá tvorili zmiešané jedľovo-bukové porasty, v najnižších polohách s prímiesou duba a hraba, v najvyšších polohách s vtrúseným smrekom. V závislosti od podmienok prostredia sa viac alebo menej uplatňovali cenné listnáče ako lipa malolistá, lipa veľkolistá, javor mliečny, javor horský, jaseň štíhly, brest horský. Borovica je pôvodná len na reliéfovo extrémnych stanovištiach.

Súčasná drevinná skladba je pomerne priaznivá, najviac zachovalé sú staré porasty (nad 100 rokov), v ktorých sa nachádzajú fragmenty lesov s kompletne zachovanou druhovou skladbou a priestorovou štruktúrou.

Lesný pôdny fond je v užívaní Obecných lesov s r.o. Mníšek nad Hnilcom.

Z hľadiska kategorizácie prevládajú lesy osobitného určenia vyhlásené z titulu vplyvu imisií. Ochranné lesy sú na výmere 200ha. Hospodárske lesy predstavujú len približne 100ha. Územie je pod relatívne silným imisným tlakom. Absolútna väčšina územia je zaradená do pásma ohrozenia imisiami B a C. Najviac atakované sú hrebeňové porasty Hnileckých vrchov. V porovnaní s okolitými časťami Hnileckej doliny sú však lesy v území vďaka svojej vyhovujúcej drevinovej skladbe i napriek zaťaženiu imisiami relatívne stabilné.

Prieskumom v teréne boli v týchto priestoroch zistené nasledujúce významné biotopy:

- Jedľovo-smrekové lesy (Vaccinio-Abietenion)

Jednotka patriaca do 6.lvs je fragmentárne vyvinutá v najvyšších polohách Hnileckých vrchov. V drevinovej zložke nadobúda vedúce postavenie smrek, stále je účasť jedle a jarabiny vtáče. Vegetácia má výrazne kyslomilný až oligotrofný charakter s domináciou *Calamagrostis villosa*, *C. arundinacea*, *Vaccinium myrtillus*, *V. vitis-idaea*, *Luzula sylvatica*, *L. luzuloides*, *Dryopteris dilatata*, *Avenella flexuosa*, *Soldanella hungarica*, *Homogyne alpina* a iné.

- Jedľobučiny s borovicou, dubom (Fagetum quercino-abietinum)

Tento typ lesného spoločenstva je obmedzený extrémnymi reliéfovými a pôdnymi podmienkami. Vyskytuje sa J od obce na niekoľkých izolovaných lokalitách (Tinesgrund, Mníšansky vrch). V prírodných porastoch prevládali buk a jedľa s prímiesou duba zimného a borovice. Narušené kultúrne porasty sú tvorené borovicou a smrekom.

Podrast má výrazne oligotrofný charakter s dominanciou *Avenella flexuosa*, *Luzula luzuloides*, *Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis-idaea*, *Caluna vulgaris*, *Genista pilosa*, *Genista tinctoria*, *Melampyrum nemorosum*.

- **Bukové javoriny s brestom (Fageto-Aceretum)**

Spoločenstvo bohaté na listnaté dreviny (buk, javor, lipa, vrba rakyta) je rozšírené na humózných, skeletnatých, zvyčajne strmých svahoch.

Tento typ spoločenstva bol mapovaný v časti Krivého jarku, lokálne pri vodných tokoch (Martinova dolka). V bylinnom podraze prevládajú nitrofilné druhy ako napr. *Lunaria rediviva*, *Dryopteris filix-mas*, *Petasites albus*, *Doronicum austriacum*, *Thalictrum aquilegigolium*, *Galium odoratum*, *Aruncus sylvestris*.

- **Podhorské a horské bučiny s jedľou a bukové jedliny (Eu-Fagion, Luzulo-Fagion)**

Najrozšírenejšia a najvýznamnejšia jednotka v rámci lesných spoločenstiev v záujmovom území.

Rastlinné spoločenstvá vykazujú veľkú variabilitu v závislosti na ekologických podmienkach. Pôvodné lesné porasty sú zachovalé na pomerne veľkých plochách. Dominujúcou drevinou je buk a jedľa, vo vyšších polohách pristupuje smrek, v nižších polohách zasa hrab na úkor buka. Stálu prímies tvoria cenné listnáče ako javor horský, javor mliečny, lipa a jaseň. Na kyslejších podložiach prevládajú umelo založené porasty s prevahou borovice a smreka. V bylinnom podraze dominujú *Avenella flexuosa*, *Vaccinium myrhillus*, *Trientalis europaea*, *Hieradum murorum*, *Vaccinium vitis-idaea*, *Luzula luzuloides* a iné. Na miestach s vyšším zastúpením buka sú to *Dentaria bulbifera*, *Dentaria glandulosa*, *Galium odoratum*, *Melica nutans*, *Gentiana asclepiadea*, *Dryopteris-filix-mas* a iné.

- **Nelesná krovinná a stromová vegetácia**

Ide o významný krajnotvorný prvok v území, ktorý plní množstvo biologických a ekologických a pôdoochranných funkcií. Jej prítomnosť dáva ráz prirodzenej, ekologicky vyváženej krajiny. Táto zeleň sprevádza všetky vodné toky, rozšírená je na medziach a stržiach ako aj okolo poľných ciest. Tvorená je vrúbami, lieskami, trnkami, hlohmi, jelšami a ďalšími sprievodnými drevinami, v podraze s vysokobylinnými druhmi rastlín. Prieskumom v teréne boli v týchto priestoroch zistené nasledujúce významné biotopy:

- **podhorské krovinné vrbiny (Salicetum eleagni)**

Výskyt: medze, strže a krovinná vegetácia v blízkosti lesa

Zastúpenie:

dreviny: *Salix caprea*, *Salix cinerea*, *Prunus spinosa*, *Frangula alnus*, *Crataegus monogyna*, *C. oxyacantha*, *Rosa spinosa*, *Viburnum opulus*, *Alnus glutinosa*, *Alnus incana*, *Salix fragilis*, *Betula verrucosa*, *Pinus sylvestris*, *Sorbus aucuparia*, *Rubus caesius*, *Picea abies*, *Populus tremula*, *Carpinus betulus*, *Corylas avellana*, *Acer pseudoplatanus*, *Sambucus nigra*.

- **Brehové porasty**

Katastrálnym územím Mníšek nad Hnilcom preteká rieka Hnilec s množstvom pravostranných a ľavostranných prítokov. Najvýznamnejším pravostranným prítokom je vodný tok Smolník a Smolnícky potok. Všetky vodné toky sprevádzajú brehové porasty.

Prieskumom v teréne boli v týchto priestoroch zistené nasledujúce významné biotopy:

- **podhorské jelšové lesy lužné (Stellario-Alnetum) a jelšové lesy slatinné (Alnetum glutinosae)**

Výskyt: Brehové porasty okolo vodného toku Hnilca

Zastúpenie:

dreviny: *Alnus glutinosa*, *Alnus incana*, *Salix fragilis*, *Betula verrucosa*, *Fraxinus excelsior*, *Padus racemosa*, *Frangula alnus*, *Salix caprea*, miestami vysadené kanadské topole.

byliny: *Chaerophyllum hirsutum*, *Aegopodium podagraria*, *Artemisia vulgaris*, *Urtica dioica*, *Peucedanum palustre*, *Lydimachia vulgaris*, *Lythrum salicaria*, *Carex gracili*, *Calamagrostis epigejos*, *Mentha longifolia* a iné.

- **horské jelšové lesy (Alnetum incanae)**

Výskyt: Brehové porasty vodných tokov Smolník, Smolnícky potok a horné časti vodných tokov.

Zastúpenie:

dreviny: *Alnus incana*, *Alnus glutinosa*, *Picea abies*, *Betula pendula*, *Populus tremula*, *Salix caprea*, *Salix purpurea*, *Pinus sylvestris* a iné.

byliny: *Lythrum salicaria*, *Urtica dioica*, *Heracleum sphondylium*, *Filipendula ulmaria*, *Geum rivale*, *Caltha palustris*, *Rumex obtusifolius*, *Chaerophyllum hirsutum* a iné.

- **Nelesné rastlinné spoločenstvá**

Poľnohospodárska pôda predstavuje na území katastra obce Mníšek nad Hnilcom 984,35ha, čo je 24,97% z celkovej rozlohy územia. Tvorí ho:

orná pôda	- 236,72ha - 6,01%
TTP	- 715,83ha - 18,15%
záhrady a sady	- 31,79ha - 0,81%

Najväčšiu rozlohu predstavujú trvalé trávne porasty, ktoré tvoria lúky a pasienky v mnohých prípadoch už rekultivované. Ide prevažne o vlhké až mezofilné lúky s vysokosteblovými trávami a širokolistými druhmi bylín, ktoré sa využívajú pastvou hovädzieho dobytku a oviec, prípadne sa 2krát ročne kosia.

Vzácný je výskyt rašelinných lúk, ktoré pokrývajú severné svahy intravilánu obce. V intraviláne sa nachádzajú aj viaceré sady a veľkopošné záhrady.

Prieskumom v teréne boli v týchto priestoroch zistené nasledujúce významné biotopy, ktoré plnia v území funkciu bioklimatickú, hydrologickú, pôdoochrannú, produkčnú a kultúrovedeckú:

- prechodné rašelinné a oligotrofné lúky s *Drosea rotundifolia*
Výskyt: Lúky nad cestnou komunikáciou, S exp.
Zastúpenie:
byliny: *Viola palustris*, *Potentilla erecta*, *Rumex acetosa*, *Prunella vulgaris*, *Scirpus sylvaticus*, *Filipendula ulmaria*, *Succisa pratensis*, *Ranunculus repens*, *Caltha palustris*, *Equisetum palustre*, *Crepis paludosa*, *Lysimachia vulgaris*, *Anthoxanthum odoratum*, *Platago lanceolata*, *Myosotis palustris*, *Leontodon hispidus*, *Deschampsia caespitosa*, *Pedicularis palustris*, *Drosera rotundifolia*, *Carex echinata*, *Valeriana simplicifolia*, *Angelica sylvestris*.
- vegetácia skál na nekarbonátovom podklade
Výskyt: Skalka po pravej strane potoka Smolník, pokračovaním sú lúky Svinské brehy
Zastúpenie:
byliny: *Dianthus deltoides*, *Viscaria vulgaris*, *Potentilla argentea*, *Genista tinctoria*, *Agrostis capillaris*, *Rumex vulgaris*, *Helianthemum ovatum*, *Hieracium pilosella*, *Arenaria sepillifolia*, *Festuca ovina*, *Draba nemorosa*, *Sedum maximum*, *Polypodium vulgare*, *Lembotropis nigricans*, *Rubus caesius*.
- ovsíkové a trojštetové lúky podhorské a horské (*Arrhenatherion*, *Nardetum*)
Výskyt: Suché lúky kosené – pod Základnou školou, J exp. Lúky na Suchou dolinou, lúky v hrebeňových častiach (Hutná hoľa)
Zastúpenie:
byliny: *Alopecurus pratensis*, *Poa pratensis*, *Nardus stricta*, *Agrostis capillaris*, *Anthoxanthum odoratum*, *Ranunculus acris*, *Trifolium pratense*, *T. repens*, *Lychnis flosculi*, *Leucanthemum vulgare*, *Stellaria graminea*, *Taraxacum officinale*, *Carex leporina*, *Campanula patula*, *Daucus carota*, *Succisa pratensis*, *Arrhenatherum elatius*, *Geranium pratense*, *Galium mollugo* a iné.
- mezofilné lúky a pasienky (*Molinietalia*)
Výskyt: V okolí poľnohospodárskeho družstva, Svinské brehy
Zastúpenie:
byliny: *Hypericum maculatum*, *Galium palustre*, *Jacea phrygia*, *Gladiolus imbricatus*, *Alopecurus pratensis*, *Festuca pratensis*, *Lythrum salicaria*, *Pimpinella major*, *Holcus lanatus*, *Genista tinctoria*, *Linaria vulgaris*, *Artemisia vulgaris*, *Geranium pratense*, *Galium verum*, *Vicia cracca*, *Thymus pulegioides*, *Briza media*, *Deschampsia caespitosa*, *Agrostis capillaris*, *Equisetum arvense*.
na medziach kry: *Frangula alnus*, *Alnus glutinosa*, *Prunus spinosa*, *Alnus incana*, *Prunus spinosa*, *Betula verrucosa*, *Populus tremula*.
- vlhké lúky na alúviu Hnilca s dominanciou *Peucedanum palustris* a *Angelica sylvestris*
Výskyt: Medzi vodnými plochami, mokrad' v intraviláne po pravej strane Hnilca
Zastúpenie:
byliny: *Angelica sylvestris*, *Peucedanum palustris*, *Caltha palustris*, *Lzthrum salicaria*, *Lysimachia vulgaris*, *Galium rivulare*, *Cirsium palustre*, *Filipendula ulmaria*, *Equisetum palustre*, *Scirpus sylvaticus*, *Juncus sp.*, *Lathyrus pratensis*, *Carex fusca*, *Potentilla erecta*, *Viola palustris*, *Typha latifolia*, *Festuca pratensis*, *Eriophorum latifolium*, *Ranunculus flammula*, *Campanula patula* a iné.
- vlhké lúky na alúviách vodných tokov (*Alopecurion pratensis*)
Výskyt: Od železnice smerom na východ (Helcmanovce), po ľavej strane toku Hnilca
Zastúpenie:
byliny: *Galium mollugo*, *Hypericum mucalatum*, *Geranium pratense*, *Tanacetum vulgare*, *Alopecurus pratensis*, *Artemisia vulgaris*, *Angelica sylvestris*, *Cirsium palustre*, *Filipendula ulmaria*, *Achillea millefolium*, *Dactylis glomerata*, *Vicia tetrasperma*, *Galium palustre*, *Lzthrum*

salicaria, Stellaria graminea, Potentilla anserina, Ranunculus repens, Trifolium repens, Lotus corniculatus, Ranunculus acris a iné.

- vlhké lúky horských a podhorských oblastí (Calthion)

Výskyt: v okolí vodných plôch

Zastúpenie:

byliny: Scirpus sylvaticus, Caltha palustris, Ranunculus acris, Lysimachia vulgaris, Carex rostrata, Potentilla erecta, Cirsium palustre, Geranium palustre, Carex panicea, Myosotis palustris, Angelica sylvestris, Dactylorhiza majalis, Drosorea rotundifolia, Viola palustris, Lychnis flos-cuculi a iné.

- **Sídelná vegetácia**

Sídelná vegetácia v obci Mníšek nad Hnilcom je reprezentovaná predovšetkým záhradami s ovocnými sadičkami, ako aj parkovými úpravami v obci (v centre obce, pri základnej škole, na cintoríne).

Účelovým lesom, ktorého hlavnou funkciou bol oddych je Grófsky les v blízkosti železničnej stanice, v severnej časti intravilánu obce.

V JV časti bolo pre účely oddychu vytvorené umelé jazero. Bolo vytvorené prehĺbením koryta Smolníckeho potoka a napájané z viacerých vodných zdrojov. V súčasnosti nie je funkčné. Tento priestor má však svoju charakteristickú flóru a faunu.

Druhou menšou vodnou plochou je vodná nádrž v severnej časti intravilánu, ktorá pôvodne slúžila pre potreby železnice. Patrí medzi oddychové a rekreačné zóny využívané aj širokou verejnosťou, v súčasnosti je nevyužívaná.

Významnou a v minulosti celoštátne využívanou plochou v intraviláne obce bola motokrosová dráha, ktorá sa nachádza vo východnej časti intravilánu. Je prispôbená svojmu účelu, bola využívaná na rôzne súťaže, v súčasnosti je nevyužívaná. Prieskumom v teréne boli v týchto priestoroch zistené nasledujúce významné biotopy:

- Antropicky podmienené burinové a ruderalne spoločenstvá

Výskyt: Okolie poľných ciest, motokrovej dráhy a v zastavanom území obce na neudržiavaných plochách.

Zastúpenie:

byliny: Scleranthus sp., Hypericum perforatum, Tanacetum vulgare, Viola tricolor, Urtica dioica, Artemisia vulgaris, Chenopodium album a iné.

❖ **Stresové javy a zdroje**

Životné prostredie v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom je aktívne aj potencionálne ohrozované následovnými **antropogénnymi prvkami** viažúcimi sa na vývoj osídlenia regiónu (na ťažbu a spracovanie nerastných surovín, na líniovú a priestorovú technickú a dopravnú infraštruktúru).

- Energovody a produktovody

Rozvoj územia limitujú a prípadný bariérový efekt vytvárajú povrchové a podzemné produktovody a energovody. Obec je zásobovaná zemným plynom (vedenia plynu sú podzemné). Ďalej je obec zásobovaná elektrickou energiou – vedenia el. energie 22kV sú vzdušné, tieto elektrovody patria k bariérovým prvkom, najmä pre ornitofaunu.

- Dopravné línie a objekty

Obcou prechádzajú cesty II. triedy, územím obce prechádzajú miestne komunikácie a lesy v katastri obce sú popretkávané lesnými cestami. Všetky tieto cesty sú bariérovými prvkami pre faunu (najväčším nebezpečenstvom sú cesty II. triedy vzhľadom na najväčšiu frekvenciu áut). Špecifickým stresovým javom sú prístupové poľné komunikácie, ktoré sú často vedené kolmo na vrstevnice.

- Poľnohospodárske objekty

Areál Poľnohospodárskeho dvora sa nachádza vo východnej časti obce. Stresovým javom je veľkokapacitná farma hovädzieho dobytku a oviec a plochy intenzívne využívané pastvou nad 5ha.

- Lesohospodárske objekty a vodohospodárske objekty

Jedná sa o objekty slúžiace lesohospodárskym účelom v katastri obce, k vodohospodárskym objektom patria vodné pramene ako aj vodojemy a úpravňa vody v obci.

- Sídelná vegetácia

Udržiavaná verejná zeleň sa nachádza hlavne v centre obce. Oplotený park je medzi Obecným úradom a Požiarnou zbrojnicou – výmera 669m². Parkové úpravy sú pri katolíckom a evanjelickom kostole, pri železničnej stanici.

Pásky udržiavanej zelene (vysoká i nízka zeleň) sú v centrálnych polohách obce medzi štátnou cestou II/546 a chodníkmi a tiež existujúcou zástavbou. Plochy vysokej i nízkej zelene sú pri niektorých objektoch vybavenosti (areál školy, Policajný zbor, objekt kina...). Ochranná zeleň je vysadená pred areálom pily KAPEKA, v areále pekárne a pri niektorých miestnych komunikáciách (komunikáciách pri Hnilci v blízkosti Združenia technických a športových činností) a futbalového ihriska. Udržiavané je i detské ihrisko s parkovou úpravou pri školskom areále. Hodnotný je i cintorín (kvalitná vysoká zeleň) o výmere 2,8351ha.

• **Rekreačno-oddychové, športové a kultúrno-historické objekty**

Mimo zastavaného územia sa nachádzajú na katastrálnom území obce 2 chaty rekreačne využívané, športové plochy sa nachádzajú v blízkom extraviláne (JV časť) – motokrosová dráha, ako aj v zastavanom území obce (futbalové ihrisko, ako aj iné ihriská – volejbalové a hádzanárske).

V obci sa nachádzajú kostoly – evanjelický a.v. a katolícky, ako aj iné objekty zapísané v ÚZKP (pekáreň, vodný mlyn, ľudový dom na parc.č.379), ako aj iné objekty záujmu pamiatkovej starostlivosti.

- Okrem vyššie spomenutých antropogénnych prvkov sú **stresovými javmi** v k.ú. obce :
  - kontaminácia pôdy (súvisí so znečistením ovzdušia - dôsledkom imisií)
  - ohrozenie pôd dusíkatými látkami pri nadmernom chove hospodárskych zvierat
  - používanie agrochemikálií pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy spôsobuje znečistenie spodných a povrchových vôd
  - líniová doprava - obcou prechádzajú cesty II. triedy - II/546 a II/549 , ktoré svojim hlukom a exhalátmi znehodnocujú bývanie ľudí v blízkosti týchto automobilových komunikácií s vysokým podielom nákladnej dopravy súvisiacej so spracovaním dreva na pilách. Líniová doprava vrátane železnice vytvára nielen pre obyvateľov obce, ale aj pre zvieratá v katastrálnom území obce výrazný bariérový efekt;
  - v k.ú obce sa nachádzajú nelegálne skládky tuhého komunálneho odpadu, ktoré obec postupne likviduje, ale nedisciplinovaní občania ich obnovujú
  - špecifickým stresovým javom sú rekultivácie poľnohospodárskej pôdy, ktorých realizáciou sa na svahoch v suchých rokoch prejavuje prerušovaním pôdneho profilu a silnou mineralizáciou , pôdnou a vodnou eróziou,
  - erózia pôd, ktorú spôsobujú aj nevhodne trasované poľné cesty (vedené kolmo na vrstevnice) a vybrežovanie vodných tokov v neupravených korytách vodných tokov dôsledkom slabého zadržovania vôd vo vyššiepoložených územiach nevhodným využívaním poľnohospodárskych pôd (orba na svahoch, na ktorých je vhodnejšie využitie ako TTP, nevhodná orba kolmo na vrstevnice), likvidáciou remízok a pod.
  - absencia kanalizácie a ČOV - občasným zdrojom zápachu sú odpadové vody vytekajúce do rigolov zo starších rodinných domov, nakoľko domácnosti v obci sú zásobované pitnou vodou, ale v obci nie je zrealizovaná splašková kanalizácia. Tá spôsobuje (okrem iných javov)aj znečistenie vôd - povrchový tok Slaná je v ukazovateľoch kyslíkového režimu zaraďovaný do II.,resp. III. triedy – čo svedčí o vysokom stupni znečistenia
  - trasa plynovodu a elektrovodu (trasa VTL a VN pozdĺž rieky Hnilec je trvalým latentným zdrojom nebezpečenstva pre vodné zdroje , vzdušné vedenie VN je ohrozením ornitofauny)
  - poškodenie vegetácie – vrámci sceľovania honov boli v minulosti miestami vyrúbané remízky a iná krovinná zeleň, čím sa zvýšila pôdna erózia.

• **Charakteristika fauny územia - databanka**

Zo zoologického hľadiska sa v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom vyskytujú tietorozhodujúce typy spoločenstiev živočíchov:

1. Synantropné spoločenstvá zastavaného územia

Predstavujú pozmenené, málo stabilné spoločenstvá s typickými synantropnými druhmi. Charakteristickými druhmi tohto spoločenstva sú: lastovička obyčajná (Hirundo rustica), vrabec domový (Passer domesticus), vrabec poľný (Passer montanus) myš domová, potkan obyčajný, v blízkom okolí tchor obyčajný, kuny, lasice a ďalšie druhy.

2. Spoločenstvá alúvií vodných tokov

Predstavujú významné, ale vplyvom osídlenia čiastočne pozmenené a narušené spoločenstvá.

Napriek tomu sú súčasťou vodných biokoridorov.

Charakteristickými druhmi týchto spoločenstiev sú trasochvost horský (*Motacilla cinerea*), vodnár obyčajný (*Cinclus cinclus*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*).

3. Lesné a lúčne spoločenstvá svahov dolín

Predstavujú stabilnejšie ekosystémy s charakterom výrazne prechodových (ekotonálnych) spoločenstiev- so zvýšenou druhovou diverzitou (rôznorodosťou) živočíchov.

Charakteristickými druhmi týchto spoločenstiev sú strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), červienka obyčajná (*Erithacus rubecula*), myšiak hôrny, salamandra škvrnitá, ropucha obyčajná, hraboš poľný, užovka hladká a iné.

4. Spoločenstvá hrebeňových častí lesných komplexov

Patria medzi najstabilnejšie ekosystémy s typickou zoocenózou komplexu lesných porastov. Majú rozhodujúci význam pre funkčnosť systému biocentier a biokoridorov terestrických (suchozemských) organizmov.

Charakteristickými druhmi sú sýkorka uhliarka (*Parus ater*), králik zlatohlavý (*Regulus regulus*), jeleň obyčajný (*Cervus elaphus*). Z vrcholových predátorov tu žije medveď hnedý (*Ursus arctos*), vlk obyčajný (*Canis lupus*), ktorý sa v poslednom období premnožil.

Katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom podľa hodnoty KES (12,7) patrí k ekologicky stabilným.

2.11.2. Ochrana krajiny a významné krajinárske a ekologické štruktúry

❖ Územná ochrana

- Katastrálne územie obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádza v 1. stupni ochrany zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Katastrálne územie obce (s výnimkou zastavaného územia obce) zasahuje do **Chráneného vtáčieho územia SKCHVU 036 Volovské vrchy** , ktoré bolo dňa 09.07.2003 uznesením vlády SR č. 636 zaradené do Národného zoznamu chránených vtáčích území ako medzinárodne významné územie (je súčasťou NATURA 2000) na ochranu biotopov vtákov európskeho významu a sťahovavých druhov vtákov za účelom ich prežitia a rozmnožovania.

Chránené vtáčie územie Volovské vrchy SRCHVU 036 je výmerou najväčšie územie (128 014 ha) zasahujúce do Košického aj Prešovského kraja, v pôsobnosti NP Slovenský kras , NP Slovenský raj a RSOPK Prešov. Je tvorené viacerými typmi lesných porastov (ihličnaté, listnaté, zmiešané). Jeho význam spočíva hlavne v ochrane dravcov a sov, ako aj muchárika červenohrdlého (*Ficedula parva*), muchárika bielokrkého (*Ficedula albicollis*) a iných.

Volovské vrchy sú jedným z troch najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie druhov: bocian čierny (*Ciconia nigra*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), žlna sivá (*Picus canus*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*), muchárik červenohrdlý (*Ficedula parva*) a muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*). Pravidelne tu hniezdi viac ako 1% národnej populácie druhov výr skalný (*Bubo bubo*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), tetrov hoľniak (*Tetrao tetrix*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*), jariabok hôrny (*Bonasa bonasia*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), ďateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), ďateľ prostredný (*Dendrocopos medius*), krutihlav hnedý (*Jynx torquilla*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), orol krikľavý (*Aquila pomarina*), kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*), kuvik vrabčí (*Glaucidium passerinum*), ďateľ trojprstý (*Picoides tridactylus*) a strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*).

Pri akejkoľvek výstavbe a inej činnosti v CHVÚ Volovské vrchy je potrebné posudzovať ju ako činnosť v chránenom území, kde sa zakazuje vykonávať činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet jeho ochrany podľa zákona NR SR č. 127 / 1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

• Územné systémy ekologickej stability

Na základe priemetu GNÚSES a RÚSES možno konštatovať, že západnou časťou katastra prechádza **nadregionálny biokoridor NB7** (názov sosiekoregiónu je Volovské vrchy - č.91) s biocentrom Hnilecké vrchy a jadrom biocentra ŠPR Červené skaly a ŠPR Galmuská tíšina.

V JV časti katastra sa nachádza **časť nadregionálneho biocentra**.

Ďalej katastrálnym územím prechádza **regionálny biokoridor (alúvium rieky Hnilec)** a navrhovaný regionálny biokoridor, ktorý prechádza najvyššími vrcholovými polohami v severnej časti katastra (Korban, Orlí vrch, Havrania hlava).

V RÚSES je ďalej navrhovaný ako regionálny biokoridor aj alúvium potoka Smolník.

V ÚPN-O bola navrhnutá **kostra miestneho územného ekologického systému stability (MÚSES)**, ktorá bude dopracovaná do väčších podrobností v MÚSES, ktorý by mala dať obec následne po schválení ÚPN-O vypracovať. V tejto kostre MÚSES – v ÚPN-O navrhujeme lokalizáciu:

- miestnych biocentier hydrických (prameniská potokov),
- miestnych biocentier terestrických - ide o križovania hydrických a terestrických biokoridorov
- o miestnych biokoridorov hydrických (vedené sú pozdĺž vodných tokov a v údolných polohách reliéfu zohrávajú dôležitú úlohu pre zadržiavanie vody v území, ako aj pre život vodomilnej fauny). V k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom sa jedná hlavne o brehové a pobrežné porasty pozdĺž vodných tokov (potokov) v katastri obce. Šírka týchto biokoridorov je cca 20 – 50 m
- miestnych biokoridorov terestrických (trasy transportu zveri hlavne v lesných geobiocenózach - hrebeňové časti lesných komplexov, lemy lesov a čiastočne aj prechody cez poľnohospodársku krajinu k hydrickým biokoridorom).
Šírka biokoridorov v lesných biocenózach sa pohybuje okolo 50 m, pri prechode poľnohospodárskou krajinou ide o šírku cca 15 m.

Križovania biokoridorov s komunikáciami (cestnými, pešími, cyklistickými) je potrebné **riešiť mimoúrovňovo** - mostnými konštrukciami a pod. (upresní sa v ďalších stupňoch PD) .

• Lokality genofondovo významných segmentov flóry a fauny

Ochrana dochovávaných genofondových zdrojov sa zabezpečuje Zákonom NR SR 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

V katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádzajú tieto genofondovo významné lokality:

Alúvium Hnilca – brehové porasty vytvárajú sprievodnú zeleň rozličnej šírky – porasty horských a podhorských jelšín a podhorských vrbín, na viacerých miestach sa lokálne vyskytujú fragmenty prirodzených vysokosteblových spoločenstiev, ako aj antropogénne depresie – hodnotný biotop rozmnožovania obojživelníkov

Potok Smolník s prítokmi – prirodzene tečúci, lokálne meandrujúci podhorský až horský tok so sprievodnými brehovými porastami horských a podhorských jelšín. Alúvium je lokálne vyplnené pomerne chudobnými lúčnymi spoločenstvami vlhkých a podmáčaných stanovišť na kyslom podklade, trochu bohatšie sú spoločenstvá na prítokoch. Lokálne sa vyskytujú prameniská s nízkoostricovými porastami slatinného charakteru (oblasti Smolníckej Huty), taktiež fragmenty zazemnených mŕtvych ramien, starých korýt a antropogénne depresie, ktoré sú lokalitami rozmnožovania obojživelníkov.

Lokalita na sever od alúvia Hnilca – veľmi rôznorodý komplex poľnohospodársky využívanej krajiny, krajinársky pôsobivý a biologicky hodnotný. Rozsiahle celky poloprirodzených podhorských pasienkov na suchých až živných stanovištiach s vtrúseným výskytom teplomilnejších prvkov sú striedané s ornou pôdou a početnými líniami a skupinami kriačín podhorských lieštín a brezových porastov na nepočetných medziach, lokálnych strmých svahoch, výmoľoch. Celá lokalita je rozčlenená početnými ľavostrannými prítokmi Hnilca s hlboko zarezanými korytami a bohatými porastami brehovými – podhorských jelšín a vrbín. Toky sú v dolnom úseku alúvia Hnilca zväčša zregulované a bez sprievodnej zelene, je potrebné zabezpečiť aspoň výsadbu náhradných porastov.

Lokalita na východ od alúvia Smolníka – rozsiahle plochy lúk a pasienkov s početnými medzami a stržami, porastenými krovinnou vegetáciou podhorských lieštín. Bylinné spoločenstvá majú charakter podhorských porastov živných stanovišť s vtrúsenými teplomilnými druhmi.

❖ Chránené druhy (druhovú ochranu)

V zmysle zákona NR SR č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky MŽP SR č.24/2003 o chránených rastlinách a chránených živočíchoch a spoločenskom ohodnocovaní chránených rastlín a chránených živočíchov a drevín sú chránené nasledujúce druhy:

Aconitum variegatum – pribilica pestrá
Aquilegia vulgaris – orlíček obyčajný
Dactylorhiza majalis – vstavačovec májový
Drosera rotundifolia – rosička okruhlolistá
Gladiolus imbricatus – mečík strechovitý
Lycopodium clavatum – plavúň obyčajný
Platanthera bifolia – vemenník dvojlístý

Medzi vzácné a regionálne významné druhy patria:

Molinia arundinacea – bezkolenec trstovníkovitý
Pedicularis palustris – všivec močiarny
Peucedanum palustre – olšovníkovec močiarny

• Ochrana lesných zdrojov

Ochrana lesných zdrojov sa zabezpečuje Zákonom NR SR č.326/2005 Z.z o lesoch v znení neskorších predpisov.

Na katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádzajú okrem hospodárskych lesov aj lesy ochranné (vyznačené vo výkrese č.6 grafickej časti).

• Ochrana vodných zdrojov

Ochrana vodných zdrojov sa zabezpečuje Zákonom č.364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon).

Na území katastra obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádza ochranné pásmo vodných zdrojov (PHO) 2. stupňa v juhovýchodnej časti katastra.

• Ochrana pôdných zdrojov

Ochrana pôdných zdrojov sa zabezpečuje Zákonom č.220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

• Ochrana pamiatkového fondu

Ochrana pamiatok sa zabezpečuje zákonom č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (pamiatkový zákon) a v znení neskorších predpisov.

V obci Mníšek nad hnilcom sa nachádzajú tieto pamiatky zapísané v ÚZKP SR :

Názov NKP	č. ÚZPF	Parcelné číslo
Mlyn vodný	4445/0	284/2
Kostol rímskokatolícky sv. kríža	682/0	323
Dom ľudový	680/0	379
Pekáreň	4444/0	594
Kostol evanjelický a.v.	681/0	576

Objektami záujmu pamiatkovej starostlivosti sú tieto domy a objekty:

Domy s parc.č.: 1, 10, 11, 15, 18, 19 + sýpka, 20, 21, 131, 132, 133, 134, 136, 139, 142, 161, 164, 167, 169, 273, 277, 291, 292 (radnica, pošta, reštaurácia), 293, 295, 301, 302, 304, 306, 307, 308, 310, 312, 329, 331, 441, 442, 450, 451, 454, 456, 458, ďalej:

komplex železničnej stanice a 2 železné mosty

Z historicko-urbanistického hľadiska sú v obci najcennejšími tieto priestory, ktoré treba chrániť ako historické štruktúry:

- vidlicový pôdorysný tvar jadra obce
- priestor námestia s verejnými stavbami (radnica, bývalá škola, požiarna zbrojnica, evanjelický a.v. kostol)
- priestor okolo katolíckeho kostola je potrebné ponechať bez urbanizačných zásahov (vzhľadom na doterajšiu výstavbu je potrebné okolie zazeleniť – výstavbou parčíka ako optického oddelenia od novostavieb) – tento kostol s prírodnou scenériou Ostrého vrchu v pozadí tvorí hodnotnú historickú dominantu obce.
- zachovať siluetu obce a historické dominanty naďalej zachovať v diaľkových pohľadoch na obec

❖ Podľa **záväzných častí ÚPN - VÚC Košického kraja** (schválené zmeny a doplnky v r. 2009) je potrebné:

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekológie, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok a ochrany pôdneho fondu :

- 5.1. rešpektovať ochranu poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj kraja,
- 5.2. zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia, uprednostniť realizáciu ekologických premostení regionálnych biokoridorov a biocentier pri výstavbe líniových stavieb; prispôbiť vedenie trás dopravnej a technickej infraštruktúry tak, aby sa netrieštil komplex lesov,
- 5.3. podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
- 5.4. rešpektovať kultúrne dedičstvo, predovšetkým chránením najcennejších objektov a súbory objektov s ich ochrannými pásmami:
  - c) objekty a územia zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR
- 5.6. sanovať a revitalizovať oblasti, resp. ich časti na území Košického kraja zaťažené vysokým stupňom environmentálnej záťaže;
- 5.9. podmieniť usporiadanie územia z hľadiska aspektov ekologických, ochrany prírody, prírodných zdrojov a tvorby krajinnej štruktúry,
- 5.10. rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia jeho prírodné danosti najmä v osobitne chránených územiach, prvkoch územného systému ekologickej stability, v územiach patriacich do súvislej európskej sústavy chránených území a ich využívanie zosúladiť s funkciou ochrany prírody a krajiny,
- 5.11. zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie, realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- 5.12. zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť a zvyšovať vododržnosť krajiny a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov,
- 5.13. zabezpečiť elimináciu stresových faktorov v chránených územiach prírody:
  - 5.13.1. vzdušné elektrické vedenia postupne ukladať do zeme,
  - 5.13.3. vytvárať podmienky pre postupnú zmenu pohonu dieselmotorových cestných a železničných vozidiel hromadnej dopravy na biopalivá a biooleje,
- 5.14. podporovať zmenu spôsobu využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu zatrávením ornej pôdy ohrozovanej vodnou a veternou eróziou.

2.11.3. Environmentálne problémy

Súčasný stav životného prostredia v obci Mníšek nad Hnilcom je výsledkom antropogénnej činnosti v danom území a jeho širšom okolí, ktorá zasiahla do všetkých zložiek životného prostredia (a síce: vody, pôdy, ovzdušia a bioty).

Znečisťovanie a erózia pôdy:

- v k.ú. ide o kontamináciu poľnohospodárskej pôdy prirodzenými geochemickými anomáliami s výskytom koncentrácií Cd > 0,8mg / kg (max. hraničná hodnota je 3,0), Pb > 65,0mg / kg (max. hraničná hodnota je 100), Hg > 1,0mg / kg (max. hraničná hodnota je 2,0). (z hľadiska výskytu kovov v pôdach je väčšina katastra v hladine B)
- v k.ú. sa nachádza niekoľko nelegálnych skládok tuhého komunálneho odpadu, ktoré je potrebné odstrániť
- orná pôda je tu zastúpená veľmi malým percentom (III. stupeň intenzity využitia), jej vplyv na eróziu však nie je zanedbateľný, lebo v minulosti boli zlikvidované tzv „remízky“, ktoré zabezpečovali stabilitu pôdy
- eróziu pôd spôsobujú aj nevhodne vedené prístupové poľné komunikácie, ktoré sú vedené kolmo na vrstevnice, na erózií pôd sa podieľa aj lesné hospodárenie (približovaním drevnej hmoty).
- špecifickým stresovým javom súvisiacim s hospodárením na pôde sú poľnohospodárske meliorácie a rekultivácie, ktoré boli vykonané v 70. – 80. rokoch. Ich realizáciou sa na mnohých miestach zmenili rastlinné spoločenstvá v neprospech kvitnúcich bylín. V suchých rokoch sa vplyv meliorácií na svahoch môže prejavovať silným prerušovaním pôdneho profilu, a tým aj silnou mineralizáciou organického hmoty.
- špecifickým negatívnym javom v neprospech kultúrnej krajiny je časté vybrežovanie tokov Hnilca a Smolníckeho potoka, čo spôsobuje zamokrenie priestorov a následne ťažšie hospodárske využívanie.

Znečisťovanie vody:

- k.ú. je podľa hodnotenia podzemných vôd z hľadiska vhodnosti úpravy na pitnú vodu v oblasti s potrebnou úpravou odkysľovanie, SV časť k.ú. – jednostupňová úprava
- podľa kategorizácie tokov na základe ichtyofauny je Hniliec nad obcou zaradený do III. kategórie (menej významná genofondová hodnota), pod obcou do IV. Kategórie (nízka hodnota).

Na tomto znečisťovaní sa podieľa:

- absencia splaškovej kanalizácie a ČOV
- znečisťovanie vody (podzemnej i povrchovej) priesakmi maštalného hnoja zo živočíšnej výroby
- znečistenie Smolníckeho potoka vlievajúcего sa do Hnilca vodami z baní (v minulosti využívaných na ťažbu nerastných surovín)

Znečisťovanie ovzdušia:

- znečisťovanie ovzdušia je v rámci k.ú. veľmi nízke (len z výfukových plynov cestnej dopravy, lokálneho vykurovania a pod.), len malá časť – SZ časť katastra je zasiahnutá emisiami SO₂.
- zaťaženosť imisiami sa prejavuje v hrebeňových častiach k.ú., v dôsledku čoho sú lesné porasty zaradené do lesov osobitného určenia z titulu imisií
- na sever a východ od zastavaného územia cca súbežne s tokmi Hnilca a Smolníka prechádzajú k.ú. línie elektrovodov (22kV), ktoré vzhľadom na to, že sú vzdušné, ohrozujú ornitofaunu
- zaťaženosť prostredia hlukom z cestnej a železničnej dopravy bude potrebné riešiť, aj keď tento hluk nie je v súčasnosti nadmieru stresujúcim faktorom (vzhľadom na predpokladaný rozvoj výroby)

V dôsledku pôsobenia stresových javov vznikajú následovné typy environmentálnych problémov:

- problémy ohrozenia prvkov USES:

- v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom ide o ohrozenie jestvujúceho regionálneho biokoridoru - alúvia rieky Hniliec. Vody rieky Hniliec sú znečisťované nielen pôsobením poľnohospodárskej činnosti, ale aj v dôsledku absencie splaškovej kanalizácie a ČOV v obci, ako aj znečistením Smolníckeho potoka banskými vodami, ktorý je prítokom Hnilca;
- možnosť kontinuálnej interakcie fauny pozdĺž potokov (miestne biokoridory) medzi regionálnym biokoridorom (alúviom rieky Hniliec) a miestnymi biocentrami - prameniskami miestnych potokov je v súčasnosti prerušená - je v kolízii s dopravnými líniovými prvkami – železnicou a cestami II. triedy.

- problémy ohrozenia priestorovej stability územia:

- kompaktilita obce Mníšek nad Hnilcom je narušená prieťahmi cesty II. triedy, čím je výrazne ohrozená priestorová stabilita tohto územia.
Ďalším prvkom ohrozujúcou priestorovú stabilitu k.ú. je:
- evidovaná vodná nádrž VN Helcmanovce (hranica zátopy 450 m n.m.) by zaplavila takmer celú obec Mníšek nad Hnilcom, čím by ohrozila súčasnú priestorovú stabilitu územia a narušila by už jestvujúce priestorové väzby
- v minulosti realizované sceľovanie honov likvidáciou remízok
- rozorávaním trvalých trávnych porastov, ktoré je dôsledkom preferovania ekonomickej efektívnosti pred rozumným hospodárením v krajine
- priestorová stabilita obce je ohrozovaná zlým stavebnotechnickým stavom objektov, o ktoré sa nedokážu postarať sociálne slabšie skupiny obyvateľov obce.

- problémy ohrozenia prírodných zdrojov:

prírodné zdroje sú v k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom ohrozované týmito faktormi:

- absencia splaškovej kanalizácie a ČOV spôsobuje znečistenie povrchových a podzemných vôd
- chemické látky používané v poľnohospodárstve (agrochemikálie) znečisťujú spodné vody, ničia flóru a faunu
- vysoké koncentrácie pasúcej sa zveri vedú k zvyšovaniu obsahu dusíkatých látok v pôde, rozvoju nitrofilnej vegetácie a ochudobňovaniu fauny
- spodné vody sú znečisťované existenciou nelegálnych skládok TKO
- komínovým efektom je znečisťované ovzdušie- dôsledkom imisií dochádza ku kontaminácii pôdy

- problémy ohrozenia kultúrno-historických zdrojov:

- individuálne chránené národné kultúrne pamiatky sú v pomerne udržiavanom stave, avšak ohrozená je hodnotná urbanistická štruktúra v centrálnej časti obce, kde sa zachovalo viacero pôvodných ľudových murovaných domov vrátane ich hospodárskeho zázemia, ktoré sú vhodnými reprezentantmi ľudovej architektúry, avšak sú v stále sa zhoršujúcom stavebnotechnickom stave.

- problémy ohrozenia životného prostredia:

Životné prostredie v obci Mníšek nad Hnilcom a jej katastri je ohrozované:

- absenciou splaškovej kanalizácie a ČOV
- hlukom a exhalátmi z dopravy - obcou prechádzajúce cesty II. triedy znehodnocujú svojim hlukom a výfukovými plynmi bývanie a v jej bezprostrednej blízkosti
- existenciou nelegálnych skládok TKO
- imisiami znečistené ovzdušie a pôda
- používaním agrochemikálií sú ohrozované podzemné a povrchové vody
- zvyšovaním počtu hospodárskych zvierat (a následným ohrozením pôd dusíkatými látkami)
- nevhodným hospodárením na poľnohospodárskej pôde a s tým súvisiacou pôdnou a vodnou eróziou, dôsledkom ktorej dochádza k ohrozeniu nižšiepoložených území privalovými dažďovými vodami.

Celkovo možno konštatovať, že podľa hodnoty koeficienta ekologickej stability (KES) – obec má hodnotu 12,7 (čo je nad 3,0) ide o k.ú. ekologicky stabilné. Ide však len o pomerové hodnotenie plošné (podľa RÚSES). Ekologickú stabilitu je potrebné reálne zvýšiť vyriešením jestvujúcich environmentálnych problémov.

2.11.4. Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability, zachovania prírodných zdrojov a biodiverzity

V krajine je potrebné zachovať ekologickú rovnováhu a trvalo zaistiť možnosť využitia jej produkčných a mimoprodukčných funkcií. Zároveň je potrebné zamedziť ireverzibilnému narušeniu funkčného potenciálu krajiny následkom činnosti človeka. Z tohto dôvodu navrhujeme:

❖ opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability:

Na zabezpečenie krehkej ekologickej stability a druhej biodiverzity v k.ú. je potrebné:

• **zabezpečiť ekologickú stabilitu ochranou týchto ekologicky významných prvkov** v katastri obce Mníšek nad Hnilcom:

- **nadregionálny biokoridor:** prechádzajúci západnou časťou katastra NB/7 (prevzatý z GNÚSES)
- **regionálny biokoridor:**
  - alúvium rieky Hnilec
  - navrhovaný regionálny biokoridor - alúvium rieky Smolník
  - navrhovaný regionálny biokoridor - vrcholové polohy Hnileckých vrchov (hornatiny až vysočiny)
- **prvky kostry MÚSES:**
  - o **miestne biocentrá:** - pramenisko Mníšanského potoka
    - pramenisko Suchého potoka
    - pramenisko Vápenného potoka
    - pramenisko Hlbokého potoka

a ostatné prameniská potokov prameniach na území katastra obce Mníšek nad Hnilcom

- ako aj priestory krajinoekologických komplexov:

Priestor č.1

Pod Kloptaňou – Hutná hoľa – Šajby – Farkasova studňa – Jalovičí vrch – Tinesová dolina

Priestor má rozlohu cca 350ha a nachádza sa v rozmedzí nadm. výšok od 500 – 1094 m n.m. Ide o najvýznamnejšie a najrozsiahlejšie lesné spoločenstvá vo veku 100 rokov, ktoré patria do 5.lvs a tvorené sú jedľobučinami. Porasty majú zväčša zachovanú dvojetazovú štruktúru s vynikajúcou prirodzenou obnovou.

Z hľadiska kategorizácie lesa patrí polovica porastov do kategórie hospodárskych lesov a lesov osobitného určenia z titulu imisií a polovica do kategórie ochranných lesov.

Z celého katastrálneho územia sú tieto lesy pod najmenším imisným zaťažením. Do tohto priestoru sú radené aj lúky a pasienky v oblasti Hutnej hole, ktoré patria k suchým, oligotrofným spoločenstvám zväzu Arrhenatherion, asociácie Nardetum.

Priestor č.2

Vápenný jarok – Strompfová – Mníšanský potok – Nižný kotel

Priestor má rozlohu cca 150ha a nachádza sa v rozmedzí nadmorských výšok od 600 do 900 m n.m. Z hľadiska lesníckeho ide o komplex s čiastočne pozmenenou drevinovou skladbou a výraznejšie narušenou štruktúrou.

Lesné porasty patria do 4. a 5.lvs a sú tvorené bukovo-jedľovými porastami s prímiesou ďalších drevín. Miestami sa vyskytujú čisté jedliny. V mladších porastoch má vyššie zastúpenie smrek. Z hľadiska kategorizácie lesa patria 2/3 porastov do lesov osobitného určenia z titulu imisií a 1/3 do lesov ochranných.

Priestor č.3

Suchý potok – Pravá, Ľavá dolina – Korban – Ostrá skala

Priestor má rozlohu cca 250ha a je rozložený v rozmedzí nadmorských výšok 500 - 1100 m n.m. Z lesníckeho hľadiska ide o vekovo rôznorodejší, nie príliš homogénny priestor, čiastočne rozpracovaný obnovnou ťažbou, pod pomerne silným imisijným vplyvom.

Vegetačne patrí do 4. – 6.lvs s prirodzeným výskytom smreka. Dominantné zastúpenie má jedľa s bukom, vo vyššie položených častiach sa silnejšie uplatňuje smrek.

Z hľadiska kategorizácie lesa patria 3/4 porastov do lesov osobitného určenia z titulu imisií a 1/4 do lesov ochranných.

Priestor č.4

Brehové porasty v okolí toku Hnilec

Podhorské lužné jelšové lesy a jelšové lesy slatinné (Stellario-Alnetum, Alnetum glutinosae).

Ide o veľmi pôsobivé prirodzené porasty s dominantným zastúpením jelše lepkavej (Alnus glutinosa), ktorá tu na mnohých miestach dosahuje priemer 50 – 100cm. Druhou sprievodnou drevinou je vŕba krehká (Salix fragilis) s podrobnými hypsometrickými údajmi ako predchádzajúca drevina. V spoločenstve týchto drevín má vhodné podmienky aj krušina jelšová (Frangula alnus), jaseň štíhly (Fraxinus excelsior), breza previsnutá (Betula pendula), topol osikový (Populus tremula), vŕba rakytová (Salix caprea) a iné.

Bylinný podrast je závislý od hladiny spodnej vody a od humifikácie. Dominantné zastúpenie majú najmä druhy Chaerophyllum hirsutum, Galium aparine, Lythrum salicaria, Lysimachia vulgaris, Urtica dioica, Filipendula ulmaria, Rubus caesius a mnohé ďalšie.

V niektorých častiach brehového porastu boli nevhodne vysadené kanadské topole.

Priestor č.5

Brehové porasty v okolí potoka Smolník a ďalších vodných tokov – horské jelšové lesy (Alnetum incanae)

Porasty tohto charakteru majú väčšinou pôvodné zastúpenie drevín s prevahou jelše sivej (Alnus incana). Porasty sú obyčajne zaraďované medzi vodoochranné s vodohospodárskym významom.

V drevinnej vrstve sa okrem jelše sivej vyskytuje aj jelša lepkavá (Alnus glutinosa), baza čierna (Sambucus nigra), vŕba rakytovaá (Salix caprea), vŕba sliezka (Salix silesiaca), smrek (Picea abies), krušina jelšová (Frangula alnus), čremcha strapcovitá (Padus racemosa) a ďalšie.

Z bylín sa vyskytujú najčastejšie vlhkomilné až mokradné druhy ako napr. Caltha palustris, Aegopodium podagraria, Geum rivale, Filipendula ulmaria a iné.

Priestor č.6

Vegetácia močiarov, vlhkých a rašelinných lúk (Calthion, Phragmition, Peucedanum palustris)

Uvedené fytoocenózy sú v krajinno-ekologických priestoroch pod písmenami C, D, E, F, G. Ide o spoločenstvá, ktorých kvalitatívne a kvantitatívne zastúpenie určuje hladina spodnej vody. Ich druhové zloženie je pomerne pestré, zaujímavý a regionálne významný je výskyt druhov: Peucedanum palustre, Drosera rotundifolia. Uvedené spoločenstvá sa zachovávajú vďaka extenzívnemu hospodáreniu. Celková plocha je približne 455ha.

Priestor č.7

Vegetácia skál na nekarbonátovom podklade

Plošne zanedbateľné, ale floristicky veľmi dôležité je spoločenstvo skál, ktorým je charakterizovaný priestor pod písmenom I a nachádza sa po pravej strane potoka Smolník na skalnom výstupku. Jeho pestré floristické zloženie prispieva k širšej biodiverzite v danej oblasti.

Vyskytujú sa tu druhy ako napr. Potentilla argentea, Genista tinctoriam Sedum maximum, Lembotropis nigricans, Helianthemum ovatum, Hieracium pilosella a iné.

Priestor č.8

Vegetácia ovsíkových a trojštetových lúk podhorských a horských (Arrhenatherion, Nardenum)

Suché lúky kosené – pod Základnou školou, J exp. Lúky nad Suchou dolinou, lúky v hrebeňových častiach (Hutná hoľa).

Na lúkach je výskyt týchto druhov:

Alopecurus pratensis, Poa pratensis, Nardus stricta, Agrostis capillaris, Anthoxanthum odoratum, Ranunculus acris, Trifolium pratense, T. repens, Lychnis flos-cuculi, Leucanthemum vulgare, Stellaria graminea, Taraxacum officinale, Carax leporina, Campanula patula, Daucus carota, Succisa pratensis, Arrhenatherum elatius, Geranium pratense, Galium mollugo a iné.

Tieto miestne biocentrá doporučujeme povýšiť na biocentrá regionálne.

o miestne biokoridory

1) Hydrické - brehové a pobrežné porasty pozdĺž vodných tokov v katastri obce a to: rieky Hnilec a potokov : Smolnícky, Mníšanský, Suchý, Vápenný, Hlboký a iné

Šírka týchto biokoridorov je cca 20 – 50m (v zastavanom území 5 – 20m)

2) Terestrické - hlavne lesné geobiocenózy - hrebeňové časti lesných komplexov.

Šírka biokoridorov v lesných biocenózach sa pohybuje okolo 50m, pri prechode poľnohospodárskou krajinou ide o šírku cca 15m.

Navrhované miestne biokoridory (výkres č. 6 grafickej časti) však nenahrádzajú MÚSES, ten okrem biocentier a biokoridorov musí spracovať konkrétny súbor návrhov zameraných na optimalizáciu využitia záujmového územia - systém ekostabilizačných opatrení, napr. vylúčenie nevhodných plodín z hľadiska sklonu, erodovateľnosti, vodného, vzdušného a soľného režimu pôd, vylúčenie nevhodných agrochemických opatrení a pod.).

Grafické znázornenie biokoridorov má len schématický význam. Sú to otvorené systémy, pri ktorých môžeme identifikovať smer, ale nie presné vymedzenie.

Pri návrhu MÚSES bude potrebné rešpektovať v tomto ÚPN-O navrhovanú kostru MÚSES - navrhované prepojenie miestnych biokoridorov (vyznačených vo výkrese č. 6 grafickej časti pozdĺž potokov ako aj v hrebeňových častiach lesov a podhorských lúk) s regionálnym biokoridorom (alúvium rieky Hnilec), ako aj nadregionálnym biokoridorom (NB/7) a vytvoriť konkrétne priestorové štruktúry zelene, ktoré budú zabezpečovať:

- tvorbu mikroklimy
- zabraňovanie eróznym a akumulárnym javom (vodnej a veternej erózii)
- zadržiavanie vlhky a živín
- filtráciu povrchovej a podpovrchovej vody
- ochranu brehov vodných tokov
- všetky biologicko - ekologické funkcie (refúgia, genofondové plochy, potravinové zdroje pre živočíchy, miesto rozmnožovania a pod.)

- v zastavanom území obce zabezpečiť **možnosť kontinuálnej interakcie fauny** pozdĺž potokov (miestne biokoridory hydrické) a miestnymi biokoridormi terestrickými medzi regionálnym biokoridorom (alúvium rieky Hnilec) a nadregionálnym biokoridorom NB/7 bez kolízie s dopravou a inými možnými prekážkami. **Križovania biokoridorov s komunikáciami** (cyklistickými, cestnými, železničnými) **je potrebné riešiť mimoúrovňovo** (mostnými konštrukciami, príp. zemnými valmi a tunelmi a pod.).

Zároveň je potrebné vniesť do zastavaného územia čo najviac biomasy a rozmanitosti vegetácie, ktorá je potrebná aj z hľadiska:

- urbanisticko-architektonicko-estetického (pozdĺž peších ťahov, v parčíkoch, na terasách a verandách rodinných domov, vytváraním živých plotov a pod.)
- zadržania (retencie) vody v krajine
- zvyšovania a skvalitňovania zásob genofondu
- ekologicky čistého prostredia (imisie, hluk) - vytváranie izolačnej zelene pozdĺž automobilových komunikácií

• zachovať a chrániť

➤ nasledujúce **rastlinné druhy**:

- Aconitum variegatum – pribilica pestrá
- Aquilegia vulgaris – orlíček obyčajný
- Dactylorhiza majalis – vstavačovec májový
- Drosera rotundifolia – rosička okruhlolistá
- Gladiolus imbricatus – mečík strechovitý
- Lycopodium clavatum – plavúň obyčajný
- Platanthera bifolia – vemenník dvojlístý

- Molinia arundinacea – bezkolenec trst'ovníkovitý
- Pedicularis palustris – všivec močiarny
- Peucedanum palustre – oľšovníkovec močiarny

➤ nasledujúce **druhy vtákov** :

bocian čierny (Ciconia nigra), včelár lesný (Pernis apivorus), sova dlhochvostá (Strix uralensis), žlna sivá (Picus canus), d'ateľ čierny (Dryocopus martius), muchárik červenohrdlý (Ficedula parva) a muchárik bielokrky (Ficedula albicollis), výr skalný (Bubo bubo), orol skalný (Aquila chrysaetos), tetrov hoľniak (Tetrao tetrix), tetrov hlucháň (Tetrao urogallus), jariabok hõrny (Bonasa bonasia), prepelica poľná (Coturnix coturnix), rybárik riečny (Alcedo atthis), d'ateľ bielochrbtý (Dendrocopos leucotos), d'ateľ prostredný (Dendrocopos medius), krutihlav hnedý (Jynx torquilla), penica jarabá (Sylvia nisorica), hrdlička poľná (Streptopelia turtur), muchár sivý (Muscicapa striata), orol krikl'avý (Aquila pomarina), kuvik kapcavý (Aegolius funereus), kuvik vrabčí (Glaucidium passerinum), d'ateľ trojprstý (Picoides tridactylus) a strakoš červenochrbtý (Lanius collurio);

- **zabezpečiť ochranu Chráneného vtáčieho územia (SKCHVU036 Volovské vrchy)**

Zakázané činnosti v celom CHVÚ (všetky zákazy platia mimo zastavaného územia obce):

Lesný biotop

- akýkoľvek ťažobný zásah v porastoch starších ako 50 rokov v čase od 1.3. do 31.7. bežného kalendárneho roka
- likvidovať, rúbať a spracovávať suché stojace stromy, vývraty, pahýle a zlomy, ktoré nemajú charakter rozsiahlej kalamity (do 10m³ / 1ha / 1 rok)
- vyťažiť v jednotlivých JPRL všetky stromy. V každej JPRL musí po ukončení obnovnej ťažby ostať minimálne 10 životaschopných stromov na 1ha hrubších ako 30cm meraných v prsnej výške. Tieto stromy tam budú ponechané bez ďalšieho zásahu do nasledujúcej obnovy. Rovnako musia po ukončení ťažby ostať v poraste aj všetky zlomy, vývraty, suché stromy a pahýle
- vo všetkých porastoch ťažiť stromy označené ako „dutinové stromy“. Ako dutinové stromy je možné označiť živé stromy s vytesanými alebo prirodzenými dutinami. Takto je možné v každej JPRL označiť maximálne 10 životaschopných stromov / 1ha. „Dutinové stromy“ budú zároveň tie, ktoré v poraste ostanú aj po jeho vyrúbaní.
- vo všetkých porastoch so zastúpením pionierskych drevín (breza, osika, jarabina, lieska, jelša, vrba) vyrúbať pred obnovou porastu všetky tieto dreviny. Do obnovy porastu musí zostať nezasiahnutých minimálne 10% stromov týchto drevín (minimálne však 10ks / 1ha v priemere v každej JPRL)
- pri obnove všetkých porastov použiť obnovný postup s celkovou obnovnou dobou menej ako 40 rokov
- pri obnove lesa odstrániť hornú etáž na jednotkovej ploche väčšej ako 0,5ha. To isté platí aj pri likvidácii lykožrútovej kalamity.
- pri likvidácii lykožrútovej kalamity vyťažiť všetky napadnuté stromy. Je potrebné v poraste nechať stáť min. 10 stromov / 1ha.
- likvidácia krovinatých okrajov lesov (okrajom lesa sa rozumie minimálne 10m pás smerom do vnútra porastu od okraja lesného komplexu)
- výrub pionierskych drevín v porastových plášťoch minimálne 10m od okraja lesného komplexu
- aplikácia insekticídov a herbicídov vo všetkých lesných porastoch

Nelesné biotopy

- likvidovať zmeňovať rozlohu a dĺžku medzí, remízok, vetrolamov, poľných lesíkov, samotárskych stromov a krovín a iných typov zelene
- výrub stromov a krovín a realizácia akýchkoľvek iných zásahov do všetkých typov rozptýlenej zelene v období od 1.3. do 31.7. bežného kalendárneho roka
- rúbať a ničiť živé a suché stromy s obvodom kmeňa väčším ako 30cm mimo lesných porastov
- rozorávať trvalé trávne porasty
- obnovovať TTP nepõvodnými druhmi tráv
- realizovať zmenu druhu pozemku z trvalého trávnatého porastu na iný
- vykonávať činnosti meniace prirodzený stav skalných biotopov a terénne úpravy meniace tvary reliéfu, okrem schválených dobývacích priestorov v činných lomoch
- realizovať rekultiváciu kameňolomu
- aplikovať chemické hnojivá a pesticídy vo všetkých typoch rozptýlenej zelene, trvalých trávnych porastov, pasienkov, úhorov, medzí a porastov trstiny a pálky a vo vzdialenosti menšej ako 10m od nich

- zákaz aplikácie umelých hnojív a pesticídov na neobhospodarovaných plochách (okraje ciest, komunikácií, skládky hnoja apod.) v období od 1.3. do 31.7.
- aplikácia rodenticídov
- odvodňovanie a zasypávanie mokradí, podmáčaných lúk a rašelinísk
- výstavba nových 22kV ekologicky nevhodných vzdušných elektrických vedení (najmä s vodorovnými konzolami)
- prevádzkovanie vzdušných elektrických vedení bez mechanických zábran proti usmrteniu elektrickým prúdom

Z dôvodu zakázaných činností v území je možné získať finančný príspevok a to:

náhrada za obmedzenie bežného obhospodarovania

- je riešená v §61 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody

aktívna podpora cieľov ochrany

- je možná v súlade s §60 zákona č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (finančný príspevok)

- **zabezpečiť ekostabilizačné opatrenia na lesnom pôdnom fonde**

Ekostabilizačné opatrenia na lesnom pôdnom fonde (Stolina, M. 1982; Caboun, V. 1989; Zlatník, A. 1976; Hančinský, L. 1972, 1977) spočívajúce v ekologicky optimálnych spôsoboch hospodárenia sú uvedené po jednotlivých typoch potenciálnej vegetácie:

Dubovo-brezové lesy

Skupiny lesných typov a hospodárske súbory lesných typov:

Brezové dúbravy (BQ, HSLT – 121)

Spôsob hospodárenia a význam lesov:

Porasty tohto spoločenstva patria do kategórie hospodárskych lesov s dobrou produkciou drevnej hmoty u duba letného, brezy bielej alebo chlpacej, jelše lepkavej.

Ak sú na týchto stanovištiach pôvodné dreviny, treba pre obnovu lesa použiť hospodársky spôsob výberkový s formou stromovou alebo skupinovou.

Rubný vek brezy bude 70 rokov, jelše lepkej 40 rokov, duba letného 120 rokov, borovice 100 rokov, jedle 100 rokov, smreka 80 rokov a vŕby 30 rokov.

Ak sú tu monokultúry nepôvodných drevín (smrek) môžeme použiť aj holorub v skupinách na jednu výšku stromu.

Cieľové drevinové zastúpenie:

121 – breza 25, borovica 30, jelša lepkavá 20, dub letný 15, jedľa + smrek 10, vŕba krehká

Lužné lesy podhorské a horské

Skupiny lesných typov a hospodárske súbory lesných typov:

Jaseňové jelšiny (FrAl, HSLT – 323)

Luh jelše sivej (AlI, HSLT – 623)

Spôsob hospodárenia a význam porastov:

Jaseňové jelšiny (HSLT – 323) – sú v pahorkatinnom a podhorskom stupni s prevládajúcou jelšou lepkavou. Patria k lesom hospodárskym alebo ochranným (podľa významu funkcií), tvaru vysokého so 70 ročnou rubnou dobou. Úzke brehové porasty je potrebné obnovovať hospodárskym spôsobom výberkovým formou stromovou alebo skupinovou a v širších porastoch a holorubným spôsobom formou maloplošnou na jednu výšku stromu.

Cieľové drevinové zastúpenie:

jelša lepkavá 25, vŕba krehká 20, javor horský 20, jaseň 20, brest 5, čerešňa vtáčia 10, javor poľný, dub letný, lieska, vŕba biela

- Obnova porastov sa má vykonávať prevažne pralesovou formou bez ťažby dreva, s podporou prirodzeného zmladenia a výsadiab (na miestach, kde odumierajú staré stromy), s ochranou proti poškodzovaniu zverou. Na miestach relatívne priaznivejších na spodnom okraji spoločenstva môže sa použiť aj hospodársky spôsob výberkový, formou účelovou.

Cieľové drevinové zastúpenie:

HSLT 719 – smrek 50, breza + jarabina + smrekovec + limba 50

Ďalej je potrebné:

- chrániť **ochranné lesy** viažúce pôdu
- pri plánovaní drevinového zloženia nových plôch zelene dbať na **osadzovanie pôvodných taxónov**
- zvýšenú pozornosť venovať solitérom vysokej zelene
- v lesných porastoch, ktoré sa nachádzajú v svažovitejších lokalitách zamedziť trvalému odstráneniu vegetačného krytu, **nepripustiť holoruby**

• **zabezpečiť ekostabilizačné opatrenia pre imisiami ohrozené lesné ekosystémy**

K.ú. Mníška nad Hnilcom má v mape č.6 grafickej časti vyznačené najintenzívnejšie zaťažené lokality (pásma ohrozenia B). Pre tieto lokality platia nasledovné ekostabilizačné opatrenia:

a) Zvyšovanie odolnosti porastov:

- hospodárením podrastovými formami
- plánovaním prirodzenej obnovy v menej zaťažených oblastiach a v porastoch so zmiešanou druhovou skladbou (prevažne jd, sm, bk, ja) (SLT FA, AF, FAc...)
- používať prípravu pôdy v porastoch obnovovaných prirodzene
- používať podrastovú a obnovnú formu hospodárenia v porastoch, kde sú predpoklady zakladať zmiešané porasty z listnatých a ihličnatých drevín
- pri zakladaní využívať podsadbu tienných drevín
- obnova najohrozenejších lokalít má najvyššiu naliehavosť
- za najcitlivejšie sa považujú ihličnaté dreviny sm, jed, bo
- za najviac tolerantné sa považujú pionierske dreviny - breza, osika, jarabina, vrb
- vo výsadbe sa odporúčajú domáce stanovištne vhodné listnaté dreviny, v zložení sukcesne blízkom vyspelým ekosystémom
- horizontálne a vertikálne členiť porasty v pásmach ohrozenia

b) Upravovanie pH lesných pôd vápnením

Tieto ekostabilizačné opatrenia sú konkretizované a aktualizované pri Prieskumoch prírodných pomerov v rámci spracovávania Lesných hospodárskych plánov.

Jednotlivé špecifické opatrenia sú osobitne pre každý imisný typ (SO₂, NO₃, NH₄) a druh poškodenia porastov abiotickými a biotickými činiteľmi navrhované na základe Zásad hospodárenia v lesoch SR postihnutých imisiami (VÚLH, 1989).

• **zabezpečiť ekostabilizačné opatrenia v poľnohospodárskej krajine**

Pri navrhovaní opt. zastúpenia základných kultúr (OP, TTP) RÚSES vychádzal z typologicko-produkčných kategórií – TPK (Bonitácia čs. poľ. pôd a smery jej využitia, 2. diel, MPaV SSR 1988).

Na tomto základe boli pôdy začlenené do týchto typov využívania:

- orné pôdy (typické)
- podmienené orné pôdy a trávne porasty (striedavé polia)
- trvalé trávne porasty
- územia nevhodné pre poľnohospodárske využívanie

Na k.ú. Mníšek nad Hnilcom sa typické orné pôdy nenachádzajú, v malej miere 6% sú tu zastúpené striedavé polia (podmienené orné pôdy a trávne porasty). Ostatná poľnohospodárska krajina patrí do typu trvalé trávne porasty a územia nevhodné pre poľnohospodárske využívanie (viď grafická časť, výkres č.6).

Podmienené orné pôdy a trávne porasty (striedavé polia) – OT

Návrh na vyčlenenie tejto „netradičnej“ kategórie vychádza z reálnych požiadaviek dočasnej, resp. trvalej špecifickej sústavy hospodárenia na pôdach, ktoré sa v podstate orať dajú, ale z hľadiska ich súčasných vlastností, najmä výrazného prevlhčenia, skeletovitosti, výskytu balvanov, svahovitosti, eróznej ohrozenosti, vysokého obsahu ílovitých častíc, obtiažnej dostupnosti, nevhodného tvaru a veľkosti pozemkov a najmä kombinácií viacerých negatívnych faktorov predovšetkým v nepriaznivých klimatických podmienkach je ich začlenenie do kategórie orných pôd, resp. trvale trávnych porastov podmienené dôslednou realizáciou všetkých pôdno a krajinných ochranných zásahov. V záujme ochrany a zvyšovania ich produkčného potenciálu v kontexte s ochranou a tvorbou krajiny majú byť využívané formou cyklického striedania poľných plodín a trávnych porastov.

Do tejto kategórie sú začlenené:

- plytké pôdy na sypkých substrátoch v suchých klimatických regiónoch
- ľahké mačínové pôdy na viatych pieskoch a pieskovočoch,
- ílové pôdy v depresných územiach,
- zamokrené oglejené pôdy (OG) vo vlhkých klimatických regiónoch,
- nemeliorované komplexy lužných a zasolených pôd (LP + Sc),
- ľahké, stredne skeletovité a stredne hlboké pôdy,
- kombinácie stredne hlbokých a stredne skeletovitých hnedých pôd (HP), resp. rendzín (RA) s výskytom balvanov na svahoch 7 – 12°,
- výrazne oglejené subtypy v hlbokých a slabo skeletovitých pôdach v chladnom klimatickom regióne,
- kombinácie stredne hlbokých a stredne skeletovitých oglejených subtypov hnedých pôd (HPg, HPG),

- ťažké, výrazne glejové nivné pôdy (NPG) v mierne chladnom a chladnom klimatickom regióne.

Trvalé trávne porasty – T

Pri začleňovaní BPEJ do kategórie TTP boli okrem základných parametrov svahovitosti (12 – 25°), hĺbky pôdy (30 – 10cm), štrkovitosti (nad 50% skeletu) a zamokrenia zohľadňované aj existujúce kombinácie viacerých negatívne pôsobiacich vlastností pôd a prostredia, ako napr.: zrnitosti, oglejenia a klímy, resp. hĺbky pôdneho profilu, zrnitosti, sklonitosti a pod., ktoré umocňujú obmedzujúci vplyv čiastkových faktorov prostredia na pestovanie poľných plodín, zvyšujú eróziu pôd a znižujú ich produkčný potenciál.

V konkrétnej forme sa jedná o:

- pôdy na svahoch nad 12°,
- plytké, stredne skeletovité pôdy (30 – 10cm) na pevných substrátoch a svahoch 7 – 12°,
- zamokrené glejové (GL), glejové rašelinové (GLrŠ) a zasolené pôdy (Sc, SK) a íly,
- nemeliorované oglejené pôdy (OG) v klimatických regiónoch MCH a CH,
- severné expozície na svahoch 7 – 12° v chladnom klimatickom regióne (CH),
- katény pôd s nepriaznivými vlastnosťami,
- pôdy v nadmorskej výške nad 800 – 850 m.

Pre poľnohospodársku výrobu nevhodné územia – NP

Do tejto kategórie boli začlenené najmä:

- pôdy (lokality) na svahoch nad 25°,
- extrémne plytké pôdy (0 – 10cm),
- nevyvinuté pôdy (NV).

K.ú. Mníšek nad Hnilcom patrí do abiokomplexu regiónu Volovských vrchov, subregiónu Hnileckého podolia.

Návrh optimalizačných opatrení na ornej pôde je teda pre tento subregión nasledovný:

Poľnohospodárska výroba nie je v tejto oblasti zameraná na intenzívnu produkciu. I keď subregión je tvorený riečnou nivou so stredným uhlom sklonu 6 - 10°, vzhľadom na vysokú kamenitosť poľnohospodárske pôdy v tomto subregióne navrhujeme zatrávniť a využívať v kultúre TTP(trvalý trávny porast).

Ďalej navrhujeme:

- o zalesňovať pasienky so sklonom väčším ako 25°. Zmena kosných lúk na pasienky so sklonom väčším ako 17°. Využívať ornú pôdu so sklonom väčším ako 12° ako kosné lúky
- o konvenčné hospodárenie na pôde postupne premieňať na alternatívne poľnohospodárstvo
- o posúdiť veľkosť a tvar intenzívne poľnohospodársky využívaných pôdnych celkov, nielen z hľadiska ekonomickej efektívnosti, ale aj z hľadiska krajinnokoekologického, pôdoochranného, ako aj z hľadiska ochrany pred povodňami
- o ak sa predsa len obhospodaruje pôda v tomto území, je potrebné:
  - obmedziť aplikácie priemyselných hnojív a pesticídov, ktoré ohrozujú existenciu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev ako aj čistotu podzemných a povrchových vôd
  - nedovoľovať výrubu krovín a drevín za účelom sceľovania pozemkov
  - navrhnuť protieróznu výsadbu krovín a drevín v priestoroch, ktoré sú ohrozované pôdnou a vodnou eróziou;
  - uplatňovať protierozívne oševné postupy (orba po vrstevnici, striedanie poľnohospodárskych plodín)
- **znižovať komunálne znečisťovanie ovzdušia a znečisťovanie ovzdušia dopravou** (vybudovaním izolačnej zelene pozdĺž líniových dopravných koridorov, podporou využívania alternatívnych obnoviteľných zdrojov vykurovania – slnečná, či veterná energia, príp. biomasa a pod.).
- **znižovať znečistenie povrchových a podpovrchových vôd** (zabezpečením likvidácie starých environmentálnych záťaží- napr. znečisťovanie Smolníckeho potoka banskými vodami, ďalej vybudovaním splaškovej kanalizácie, ČOV, likvidáciou divokých skládok, ich rekultiváciou a dôsledným systémovým riešením odstraňovania odpadu).

❖ opatrenia na zabezpečenie druhovej biodiverzity :

Na zabezpečenie druhovej biodiverzity okrem vyššiespomenutých opatrení na zabezpečenie ekologickej stability v k.ú. je potrebné:

- zachovať **brehové porasty** v okolí vodných tokov, ktoré významne prispievajú nielen pri zachovaní biodiverzity ako miestne biokoridory, ale prispievajú svojou brehoochranou a pôdoochrannou funkciou aj k zachovaniu ekologickej stability územia;

- chrániť **mokrade** v katastri ako významný prvok krajiny, ktorý má nezastupiteľné miesto v prírode a veľký kultúrny, vedecký a ekonomický význam. Mokrade sú životným prostredím veľkého množstva rastlinných a živočíšnych druhov. V kultúrnej krajine vytvárajú funkčnú sústavu, ktorá umožňuje výmenu genetických informácií nevyhnutných pre život populácií jednotlivých druhov a vhodné podmienky pri ich sezónnych migráciách.
- okrem týchto opatrení je potrebné **zachovať prirodzené lúčne spoločenstvá** v území a voliť také formy hospodárenia, ktoré prispievajú k zvýšeniu biodiverzity týchto spoločenstiev.
- voliť alternatívne formy hospodárenia, pri pasienkoch neprekračovať stanovený limit dobytčích jednotiek na hektár
- zachovať **krovinné zárasty**, ktoré sú významnou zložkou vegetácie krajinného priestoru, prípadne ich obnoviť vo vyrúbaných priestoroch (okrem druhovej biodiverzity zabezpečujú aj vododržnosť územia)
- v lesnom hospodárstve je potrebné prijať **stratégiu obnovy prirodzeného lesa** (hlavne vo vyznačených biokoridoroch a biocentrách v lesnom pôdnom fonde je potrebné sa snažiť o vytváranie subklimaxových a klimaxových štádií lesných biocenóz typu prirodzenej potenciálnej vegetácie s rozmanitou priestorovou a funkčnou štruktúrou)

❖ opatrenia na ochranu prírodných zdrojov:

Tieto opatrenia sa principiálne zhodujú s opatreniami spomenutými v predchádzajúcich opatreniach na zabezpečenie ekologickej stability, nakoľko ekologická stabilita je úzko spätá s prírodnými zdrojmi (zdroje vody, bióty a pod.).

Okrem týchto opatrení je potrebné prioritne:

- dodržiavať pásma hygienickej ochrany (PHO) vodných zdrojov
- vyvíjať tlak na znižovanie imisí zo zdrojov
- vybudovať splaškovú kanalizáciu a ČOV
- zlikvidovať skládky TKO
- zabezpečiť protierozívne opatrenia (orba po vrstevnici, prípadne zmena kultúry z ornej pôdy na trvalý trávnatý porast; výsadba protierozívnej zelene - kríkov)
- renaturalizovať vodné toky a upraviť ich na Q 100
- dodržiavať limity pre počet pasúcich sa zvierat na plochu pasienkov
- postupne realizovať kabelizáciu elektrického vedenia príp. zabezpečiť na jestvujúcich vzdušných vedeniach inštaláciu zariadení na ochranu ornitofauny (VVN, VN a NN)

❖ opatrenia na ochranu kultúrno-historických zdrojov:

- je potrebné vyhlásiť pamätihodnosti obce a chrániť ich podľa § 14 Zákona č. 49/2002 Z.z. ost. 4.
- zabezpečiť udržiavanie NKP v dobrom stavebnotechnickom stave
- zabezpečiť dodržiavanie stavebných regulatívov navrhnutých v ÚPN –O zabezpečujúcich jednoliato pôsobiaci charakter obce (prispôsobený pôvodnej architektúre a pôvodnej urbanistickej štruktúre bez použitia nevhodných plochých striech a pod.)

❖ opatrenia na zlepšenie životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva:

Z dôvodu zlepšenia životného prostredia v k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom , ako aj z dôvodu ochrany zdravia obyvateľov obce Mníšek nad Hnilcom bude nevyhnutné:

- zabezpečiť odstraňovanie splaškových vôd realizáciou kanalizačnej siete a ČOV
- vybudovať vodovod pre celú obec
- zabezpečiť aj naďalej zmluvné zneškodňovanie odpadu
- obmedzovať vznik odpadov separáciou zberu - zaistiť zmluvné zneškodňovanie
- biologické odpady spracovávať na organické hnojivá
- rekultivovať divoké skládky TKO
- zakúpiť rezací stroj na úpravu odpadu z krovín
- zapojiť obyvateľov obce do činností súvisiacich s ochranou prírody a životného prostredia
- vysadiť izolačnú zeleň pozdĺž dopravných línií (cesty, železnice)
- podmieniť činnosť podnikateľských subjektov zabezpečením zneškodňovania nimi vyprodukovaného odpadu
- odpad z búracích prác umiestňovať v lokalite určenej vyhladávacou štúdiou (potreba vypracovania)
- prebytočnú výkopovú zeminu umiestňovať sčasti na zakrytie odpadu z búracích prác, sčasti na realizáciu parkových úprav v obci
- organizovať pravidelné zbery druhotných surovín (papier, kov, plasty, sklo)
- presvedčať občanov o výhodnosti kompostovania zvyškov rastlín z prídomyých a zeleninových záhrad, príp. v spolupráci s inými obcami vybudovať kompostáreň

Ďalej navrhujeme:

- lokalizáciu zberného dvora (lokalita č. 66)
  - lokalizáciu obecného kompostoviska (lokalita č. 65)
  - výhľadovo realizovať obchvaty ciest II. triedy II/546 a II/549 mimo centra obce . Realizáciou preložiek sa zlepší životné prostredie v blízkosti týchto ciest, ktoré sú v súčasnosti znehodnocované hlukom a exhalátmi hlavne z nákladnej automobilovej dopravy (spracovanie dreva);
  - výhľadovo zrekonštruovať železničku do Smolníckej Huty, príp. do Smolníka;
  - zabezpečiť realizáciu opatrení na zachovanie a udržiavanie vegetácie v sídle, a to konkrétne:
    - podporiť ochranu pôvodných druhov drevín, krovín a bylín
    - pri výsadbe sídelnej vegetácie uprednostňovať pôvodné (autochtónne) druhy pred nepôvodnými (alochtónnymi)
    - dôsledne likvidovať invázne druhy drevín a bylín
    - citlivo pristupovať k vyberaniu nových lokalít sídelnej vegetácie z ohľadom na ochranu prírody a krajiny
    - pravidelne kontrolovať zdravotný stav drevín v sídle, choré a prestarnuté stromy asanovať
    - pre zachovanie historického parkového lesa (Grófsky les) je potrebné vypracovať samostatný projekt parkových úprav (takisto aj pre novonavrhovaný lesopark)
- ❖ opatrenia na zabezpečenie priestorovej stability územia:
- Priestorová stabilita v k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom bude zabezpečená realizáciou nasledujúcich opatrení:
- podaním žiadosti obcou Mníšek nad Hnilcom a susednou dotknutou obcou (Helcmanovce) na Ministerstve životného prostredia SR o odpísanie vodnej nádrže VN Helcmanovce z výhľadových evidovaných vodohospodárskych diel;
  - výhľadovými preložkami ciest II. triedy II/546 a II/549 mimo centra obce
  - zabezpečením dodržiavania záväzných stavebných regulatívov schválených v ÚPN -O z dôvodu zabezpečenia jednoliateho charakteru obce
  - renaturalizáciou vodných tokov a ich úpravou na Q 100
  - chrániť krajinné štruktúry v katastrálnom území obce –zachovať opticky neporušené pohľady na okolité vrchy – ich hrebeňové polohy – Korban – Orlí vrch – Havrania hlava na sever od obce, ďalej Mníšanský vrch na JZ od obce a Hutná hoľa smerom na Kloptaň na JV od obce
  - vhodným návrhom rozvojových plôch obce Mníšek nad Hnilcom v súlade so všetkými navrhovanými ekostabilizačnými opatreniami.

2.12. Návrh verejného dopravného a technického vybavenia

2.12.1. Doprava

2.12.1.1. Železničná doprava

• Súčasný stav :

V severnej polohe obce Mníšek nad Hnilcom vedie železničná trať č.173 v smere Margecany-Červená Skala, s pokračovaním traťou č.172 do smeru Brezno. Traťový úsek Margecany-Červená Skala je využívaný na osobnú a nákladnú železničnú dopravu (dovoz uhlia a koksu a odvoz dreva). Trať je jednokoľajová a neelektrifikovaná.

Na vyššie spomenutej železničnej trati je umiestnená v zastavanom území obce Mníšek nad Hnilcom železničná stanica, kde zastavuje 22 vlakov určených na osobnú železničnú dopravu v oboch smeroch za priemerný pracovný deň a rýchlikový spoj Horehronec.

• Návrh :

Vzhľadom k dostatočnej vlastnej kapacite a kapacite súdežných tratí (os východ – západ), sa v zmysle ÚPN VÚC Košického kraja nepredpokladá výrazná modernizácia na tejto trati, je navrhovaná jej elektrifikácia.

V návrhu uvažujeme s vytvorením priestorovej rezervy na možné obnovenie koľajovej dopravy do Smolníckej Huty, príp. do Smolníka a s napojením výrobného areálu vo východnej časti obce na železniciu prostredníctvom železničnej vlečky.

2.12.1.2. Cestná doprava

• Nadradená cestná sieť

V centre zastavaného územia obce Mníšek nad Hnilcom sa v súčasnosti úrovňovou stykovou križovatkou križujú cesty II. triedy:

- II/546 so smerom Margecany-Gelnica-Mníšek nad Hnilcom-Nálepkovo-smer Spišská Nová Ves. Cesta tvorí dopravnú os okresu. Trasa si vyžaduje v zmysle ÚPN VÚC Košického kraja zmeny a dopln. 2004 homogenizáciu na základnú kategóriu C 9,5/70,80
- II/549 Mníšek nad Hnilcom- Smolník a rekonštrukciu na kategóriu C 9,5/60 s preriešením horského priechodu Úhorná-Pačanský vrch-Krásnohorské Podhradie.

Na cestách II. triedy sú známe údaje o intenzite dopravy z Celoštátneho profilového sčítania z roku 2000. Výhľadové zaťaženie komunikácií bolo napočítané pomocou priemerných výhľadových koeficientov nárastu jednotlivých druhov dopravy v skladbe dopravného prúdu pre cesty II. triedy.

Sčítací úsek cesty	Rok	Skutočné vozidlá/24 hod.				
		Nákladné automobily	Osobné automobily	Motocykle	Vozidlá spolu	NA%
II/546 – 02110 Mníšek-Sp.N.Ves	2000	208	741	10	959	21,7
	2005	223	867	12	1 102	20,2
	Výhľad 2015	279	1 156	15	1 450	19,2
II/546 – 02120 Mníšek-Gelnica	2000	374	1 055	15	1 444	25,9
	2005	400	1 235	17	1 652	24,2
	Výhľad 2015	502	1 646	23	2 171	23,1
II/549 – 02230 Mníšek-Smolník	2000	293	648	17	958	30,6
	2005	314	758	20	1 092	28,8
	Výhľad 2015	393	1 011	26	1 430	27,5

Podľa výsledkov sčítania dopravy je na cestách II. triedy nízke dopravné zaťaženie, s pomerne vysokým zastúpením percentuálneho podielu nákladnej dopravy, v tejto horskej oblasti. Smerové a sklonové pomery ciest majú nevyhovujúce parametre pre pohyb nákladnej dopravy, čo sa prejavuje hlavne v zimnom období. Vo výhľadovej zaťažnosti ciest je predpoklad malého nárastu dopravy s miernym poklesom percentuálneho podielu nákladnej dopravy. Existujúca kategória ciest C 7,5/60 je nevyhovujúca už v súčasnom období a je potrebná prestavba na kategóriu C 9,5/60, s odstránením líniových a bodových závad na trase.

Návrh

Cesty II/546 a II/549 v súčasnosti vedú centrom zastavaného územia obce. Vzhľadom na kulminovanie negatívnych vplyvov z prejazdu automobilovej dopravy v centre obce (hluk, exhaláty, stiesnené šírkové pomery) navrhujeme v ÚPN- O výhľadovo preložiť cesty II. triedy mimo centrum obce. Cestu II/546 navrhujeme výhľadovo trasovať do dopravného koridoru paralelne so železničnou traťou a cestu II/549 severne od centra obce. Výhľadovými preložkami ciest do nových polôh dôjde ku odkloneniu hlavne nákladnej a tranzitnej dopravy mimo centrálnu zástavbu obce.

Výhľadové preložky ciest II. triedy preberú funkciu zberných komunikácií obce Mníšek nad Hnilcom, funkčnej triedy B2, navrhovanej kategórie MZ 8,5/50, v zmysle STN 73 6110. Cesty vedúce centrom obce budú mať charakter obslužný, funkčnej triedy C1, kategórie MO 7,5/40.

Ďalej navrhujeme:

- zastávky SAD na cestách II. triedy je potrebné obojstranne vybaviť samostatnými zastavovacími pruhmi
- vybudovať pozdĺž zberných komunikácií obojstranné pešie chodníky

- vybudovať pešie chodníky v centrálnej polohe obce a v úsekoch s veľkou intenzitou pešieho pohybu – školské areály, návaznosť zastávok SAD a objektov občianskej vybavenosti na sídliská komplexnej bytovej výstavby
- výhľadovo preložky ciest II. triedy v celom úseku vedenia zastavaným územím obce vybudovať v kategórii MZ 8,5/60 v zmysle STN 73 6110, so šírkou jazdného pruhu 3,25m. Potrebnú šírku uličného priestoru – min. 20,0m
- výhľadové križovanie a napojenie preložiek ciest II. triedy na dnešné trasy ciest II. triedy navrhovať v ďalšom stupni PD s parametrami dĺžok zaraďovacích, pripojovacích pruhov a polomerov zakružovacích oblúkov v zmysle STN 73 61110.

- **Charakteristika komunikačnej siete v zastavanom území obce Mníšek nad Hnilcom**

Cesty II. triedy II/549 zo smeru Smolník a II/546 smeru Spišská Nová Ves a Dobšiná sa spájajú v južnej polohe historického centra obce. Ide o komunikáciu funkčnej triedy C1, ktorá je vybudovaná kategórie MO 7,5/40. Pozdĺž týchto ciest sú v niektorých úsekoch vybudované jednostranné , v niektorých úsekoch aj obostranné pešie chodníky, ktoré sú v nie najlepšom technickom stave.

Systém ostatných komunikácií v zastavanom území má charakter obslužných a prístupových komunikácií funkčnej triedy C2, C3, ktoré majú nepostačujúcu šírku vozovky.

V mnohých prípadoch starej zástavby sú komunikácie šírky v rozpore s parametrami stanovenými STN 73 6110, a nevyhovujú ani komunikáciám pre jednosmernú premávku. Pozdĺž komunikácií nie sú zriadené samostatné pešie chodníky. Na účel pešieho pohybu je využívaná vozovka.

Návrh

Napriek skutočnosti, že zaťaženosť ciest II/546 a II/549 je v súčasnosti pomerne nízka a postačia úpravy v kategórii C-7,5/50 , navrhujeme výhľadovo realizovať preložky ciest II. triedy mimo centrum obce Mníšek nad Hnilcom so šírkovým usporiadaním kategórie C - 7,5/50. Realizáciou tejto obchvatovej komunikácie dôjde ku odkloneniu ťažkej nákladnej dopravy (hlavne vo vzťahu k navrhovaným plochám výroby vo východnej časti zastavaného územia), čím sa odstráni negatívny vplyv dopravy na životné prostredie obyvateľov obce žijúcich v zástavbe v priamom dotyku s touto cestou II. triedy vrátane kultúrno-poločenského centra obce.

- Pozdĺž výhľadových preložiek ciest navrhujeme vysadiť ochranný vegetačný pás.
- Výhľadovo obslužnú komunikáciu funkčnej triedy C1 vedúcu južnou polohou pešej zóny obce prestavať v celom úseku na kategóriu MO 7,5/40 s obojstrannými pešími chodníkmi
- Výhľadovo v centrálnej polohe obce navrhujeme zrealizovať pešiu zónu s organizovanou možnosťou vjazdu zásobovacích vozidiel a tu bývajúcich obyvateľov
- pre možnosť obsluhy objektov výhľadovej pešej zóny sú v zadných častiach záhrad navrhované obslužné komunikácie funkčnej triedy C3 kategórie MO 7,5/40 s návrhom parkovísk pre potreby objektov občianskej vybavenosti v centre
- Sieť existujúcich obslužných komunikácií navrhujeme :
  - postupne prestavať na kategóriu MO 7,5/40, príp. na kategóriu MO 6,5/30 (dvojpruhovú miestnu komunikáciu v stiesnených podmienkach v zmysle STN 73 6110) so šírkou vozovky 5,5 m s jednostranným peším chodníkom min. šírky 1,5 m;
  - miestne komunikácie, ktorých tesná zástavba neumožňuje rozšírenie uličného priestoru, navrhujeme dobudovať cesty na kategóriu MOK 3,75/30- ide o jednopruhovú komunikáciu s obojsmernou premávkou s výhybňami;
  - v severnej polohe obce pri železničnej trati sú navrhované ponukové plochy pre nezávadnú výrobu. Územie navrhujeme dopravne sprístupniť existujúcou komunikáciou a paralelne s ňou navrhujeme obslužnú komunikáciu pre sprístupnenie územia v nižšej výškovej úrovni. Železničná trať je križovaná úrovňovo v mieste existujúceho priecestia. Cesty navrhujeme prestavať a vybudovať v kategórii MO 7,5/40
  - v navrhovaných lokalitách navrhujeme vybudovať cesty s rešpektovaním šírky uličného priestoru vyznačeného vo výkrese č. 1 grafickej časti (min. však 12 m z dôvodu dostatočného priestoru pre parkovanie, pešie a cyklistické chodníky, zeleň, v zeleni vedené inžinierske siete, a pod.) ako miestne cesty funkčnej triedy C3, kategórie MO (MOU) 7,5 (6,5)/40 (30) (prednosť chodcov pred automobilovou dopravou, tvorba mikropriestorov so zeleňou a pod.) za podmienky, že existujúce prístupové komunikácie ku novým lokalitám IBV budú zrekonštruované na šírku vozovky 6,0 m postupným uvoľnením uličného priestoru
  - komunikácie navrhujeme povrchovo upraviť na strednú živičnú úpravu a kde je to priestorovo možné (ako aj u všetkých novonavrhovaných komunikácií) doplniť peším chodníkom ;

- pri návrhu miestnych komunikácií v ďalších stupňoch ÚPD a PD rešpektovať zásadu trasovania týchto ciest v smere vrstevníc s minimálnym sklonom ciest a s minimálnou dĺžkou úsekov kolmých na vrstevnice z dôvodu zabezpečenia vododržnosti územia, a tým aj vhodnej mikroklimy v obci.

• Statická doprava

Samostatné parkovacie a odstavné plochy pre potreby objektov občianskej vybavenosti v obci sú vybudované iba pred obchodným centrom pri Obecnom úrade, pri železničnej stanici a Automotoklube. Pri futbalovom ihrisku je nespevnená plocha.

Návrh

V návrhu ÚPN- O sú pre objekty služieb a občianskej vybavenosti navrhované parkovacie státi pre stupeň automobilizácie 1:3,5 v počte podľa ukazovateľov STN 73 6110.

Potreby parkovacích miest pre návrhové obdobie cca r.2025 sú určené podľa STN 736 110 tab.č.20 - pri nadmiestnej vybavenosti s redukciou koeficientom (podľa čl.16.3.10) $k = k_a \cdot k_v \cdot k_p \cdot k_d = 0,29$ a sú vyjadrené v nasledujúcej tabuľke :

Potreba a krytie parkovísk pre objekty občianskej vybavenosti a služieb:

(Potreba parkovacích stání je orientačná , upresní sa v ďalších stupňoch PD).

Druh objektu a číslo v grafickej časti (výkres č. 2)	Účelová jednotka	Potreba státí (úč. j./1 státie)	Celková potreba státí	Návrh (po príp. redukcii)
1.Obecný úrad ,viacúčelová sála, pošta, reštaurácia	14 prac. miest (návrh cca 5-6 prac. miest) 200 miest 48 stoličiek	5 prac. m., 4 miesta, 4 stoličky,	65	20
4.Dom kultúry	cca 300 miest	4 miesta	75	25
5.Predajňa nápojov	25 m ² odbytovej plochy	30 m ²	1	1
6.Klubové priestory obce	cca 50 miest	4 miesta	12	5
10.Espresso, obuv,šicia dielňa,byty	cca 30 stoličiek, cca 50m ² odbyt. plochy	4 stoličky, 30m ²	9	5
11. Karpatonemecký spolok na Slovensku, dom stretnutia Dolný Spiš	cca 100 miest	4 miesta	25	10
12. Kvetý, pohrebná služba	cca 25m ² odbyt. pl.	30m ²	1	1
13. Bar	cca 30 stoličiek	4 stoličky	7	3
14. Mäso-údeniny, krčma	cca 30m ² odb. pl.,cca 48 stoličiek	30m ² ,4 stoličky	13	5
15. Potraviny-veľkopredajňa	cca 100 m ² odb.pl.	30m ²	3	2
16. Obvodné zdravotné stredisko	cca 5 prac. miest, cca 25 pacientov/hod.	5 prac. miest, 2 pacienti	13	5
21. Cintorín a dom smútku	cca 28 000 m ²	700 m ²	40	15
24. Základná škola , osobitná škola, materská škola	cca 20 prac. miest cca 300 žiakov	5 prac. miest 7 žiakov	45	10
28. Policajný zbor SR, lekáreň	cca 5 prac. miest, cca 25 m ² odb.pl	5 prac.miest, 30m ²	2	1
34. Železničná stanica	9 prac. miest,100m ² odb. pl.	5 prac.miest, 30m ²	5	5
35. Hostinec	48 stoličiek	4 stoličky	12	3
42.Grófsky les- lesopark	cca 30 000 m ²	1000 m ²	30	12
43. Bývalý mlyn- návrh na rekonštrukciu na ubytovacie a reštauračné služby	30stoličiek 20 lôžok	4 stoličky, 2 lôžka	17	7
44. Futbalové ihrisko, návrh na výstavbu zázemia (tribúna, šatne, bufet a pod.)	cca 500 návštevníkov, cca 70- 100 m ² odbytovej plochy	7 návštevníkov 30 m ²	73	30
45.Automotoklub s reštauráciou a ubytovníou	48 stoličiek, 40 lôžok	4 stoličky, 2 lôžka	32	12
47. Viacúčelové ihrisko (návrh na dobudovanie zázemia)	cca 100 návštevníkov, cca 30 m ² odbytovej plochy	7 návštevníkov 30 m ²	15	7
48. Bývalá pekáreň- doporučená zmena využitia (služby+ športové aktivity- kolkáreň a pod.)	48 stoličiek, 20 lôžok, 100 m ² odb. pl.	4 stoličky, 2 lôžka 30 m ²	25	12
59. Občianska vybavenosť (obchody,	Odbytová plocha cca 100 m ²	30 m ²	3	3

služby)				
60. Občianska vybavenosť (obchody, služby)	Odbytová plocha cca 150 m ²	30 m ²	5	3
70. Chov rýb - s možnosťou spracovania v reštaurácii a pod.	Odbytová plocha cca 100m ² 20 stoličiek	30 m ² 4 stoličky,	8	5
71. Nezávadná výroba spojená s predajom	Odbytová plocha cca 70m ²	30 m ²	2	2
72. Nezávadná výroba spojená s predajom	Odbytová plocha cca 70m ²	30 m ²	3	2
73. Obchody, služby	Odbytová plocha cca 100m ²	30 m ²	3	2
74. Bývanie a občianska vybavenosť	Odbytová plocha cca 50m ²	30 m ²	2	1
75. Obchody, služby	Odbytová plocha cca 100m ²	30 m ²	3	2
76. Športová hala (s možnosťou umiestnenia bufetu a pod.)	cca 500 divákov, odbytová plocha cca 150 m ²	7 návštevníkov 30 m ²	75	25
77. Letné kúpalisko (príp. aj krytý bazén s reštauráciou, bufetom a pod.)	cca 300 návštevníkov, cca 1 000 m ² vodnej plochy, odbytová plocha cca 150 m ²	7 návštevníkov 30 m ²	45	15
79. Občianska vybavenosť (obchody, služby)	Odbytová plocha cca 50 m ²	30 m ²	2	1
81. Obchody, služby	Odbytová plocha cca 50m ²	30 m ²	2	1
82. Obchody, služby	Odbytová plocha cca 50m ²	30 m ²	2	1
83. Amfiteáter (so zázemím, s prezliekárňami, bufetom a pod.)	cca 1 000 návštevníkov (odbytová plocha pre zariadenia služieb cca 150-200 m ²)	7 návštevníkov 30 m ²	145	30
89. Polyfunkčný objekt (pamätná izba „Európska železná cesta“- priestory na semináre a pod.)	cca 3 prac. miesta cca 50 stoličiek	5 prac. m., 4 stoličky	12	5
90. Komunitné centrum (sociálny klub) s možnosťou umiestnenia bufetu, hygienických zariadení a pod.	cca 200 stoličiek v spoločenskej sále, v kluboch cca 100 miest, cca 50 m ² odbytovej plochy	7 návštevníkov 30 m ²	44	15
97. Športovo- rekreačné centrum (ubytovanie, stravovanie a iné služby- požičovne bicyklov, lyží, obchody a pod.)	cca 48 postelí, cca 50 stoličiek, cca 250 m ² odbytovej plochy	4 stoličky, 2 lôžka 30 m ²	40	25

Potreba státi pre občiansku vybavenosť v centre je pokrytá v zmysle ukazovateľov STN 73 6110 v pešej dostupnosti cca 150 m.

V ÚPN-O sú vyznačené priestory pre lokalizáciu parkovísk, ktoré je potrebné rešpektovať. Potreba parkovacích stání sa však upresní v ďalších stupňoch PD podľa upresnenia kapacít občianskej vybavenosti . V ďalších stupňoch PD budú pre objekty služieb a občianskej vybavenosti navrhované parkovacie státi pre stupeň automobilizácie 1 : 3,5 v počte podľa ukazovateľov STN 736110.

Je potrebné vytvoriť dostatok navrhovaných parkovacích stojísk, vytvára sa tak bezstresová situácia pre domáce obyvateľstvo aj pre návštevníkov a zabraňuje sa devastácii prírodných nespevnovaných plôch pri mimoriadnych špičkových nárokoch.

U ponukových plôch, ktoré sú navrhované na polyfunkčné využitie – pre distribúciu, služby a bývanie ako aj pre plochy ďalších podnikateľských aktivít, nezávadnej výroby, občianskej vybavenosti komerčného charakteru, či pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov alebo areálov je potrebné požadovať zabezpečenie potrieb statickej dopravy v zmysle ukazovateľov

STN 73 6110 na vlastnom pozemku. Taktiež pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov je potrebné požadovať zabezpečenie potrebného počtu parkovacích státi na vlastnom pozemku, čím sa zabráni parkovaniu vozidiel na prírodných nespevnovaných plochách.

Statická doprava v obytnej zástavbe je navrhovaná so stálymi státiami na vlastných pozemkoch (v uličných profiloch - krátkodobé státi).

Navrhované parkoviská v ďalšom stupni PD je potrebné riešiť s lapačmi ropných produktov (ochrana spodných vôd).

• Zariadenia služieb motoristom

V severnej polohe zastavaného územia obce Mníšek nad Hnilcom je jednostranne osadená čerpacia stanica pohonných hmôt, s dopravným napojením na cestu II/546. Je to výhodná poloha aj vzhľadom na sústredené ponukové plochy nezávadnej výroby.

Zo služieb motoristom je v obci zriadený Automotoklub. Ostatné poskytované služby motoristom je potrebné umiestňovať podľa potreby na ponukových plochách mimo obytných území.

• Hromadná autobusová doprava

Obec Mníšek nad Hnilcom je na sieť autobusovej dopravy napojená siedmimi prímestskými linkami SAD, ktoré premávajú po cestách II. triedy a centrom obce. Autobusové zastávky sú obojstranné a sú navrhované so samostatnými zastavovacími pruhmi, z dôvodu zabezpečenia bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Pešia dostupnosť ku zastávkam SAD je vyhovujúca. Zastávky navrhujeme vybaviť obojstranne prístreškami pre cestujúcich.

Prímestské autobusové linky so smermi :	Počet spojov tam/späť + žiacke spoje
801405 Úhorná-Smolník-M.n.H.-Prakovce-Gelnica zastávky: č.d.64, OÚ, žel.stanica	9 / 8
801409 Mníšek n.Hnilcom-Margecany-Košice	2 / 0
801411 Kojšov-Margecany/Geln.-Prakovce-M.n.H zastávky: žel.st., OÚ-konečná	9 / 7
801413 Margecany-Gelnica-M.n.H.-Smolník	1 / 1
810429 Spišská N.Ves-M.n.H.-Gelnica	2 / 3
810430 Spišská N.Ves-M.n.H.-Smolník-Úhorná	4 / 3
810431 Spišská N.Ves-Nálepkovo-Smolník-Košice	4 / 3

Za priemerný pracovný deň je obec z miestnych zastávok obsluhovaná 53 spojmi SAD.

Návrh

V návrhu ÚPN-O ponechávame zastávky SAD v dnešných polohách, nakoľko sú situované do výhodných polôh pešej dostupnosti cestujúcich.

Zároveň navrhujeme v zastavanom území obce zrealizovať nové zastávky SAD vzhľadom k dodržaniu pešej dostupnosti 500 m pre celú obec (viď výkres č. 1 grafickej časti). Navrhujeme zriadiť samostatné zastavovacie pruhy pre zastavovanie liniek SAD s prístreškami pre cestujúcich s náväznosťou na hlavné pešie ťahy.

• Pešie komunikácie

Samostatné pešie chodníky sú v obci vybudované jednostranne iba v niektorých úsekoch pozdĺž ciest II. triedy.

Návrh

V ÚPN-O obce Mníšek nad Hnilcom na úseku peších komunikácií navrhujeme :

- v zastavanom území obce:
  - systém peších chodníkov pozdĺž hlavnej komunikačnej siete obce a pozdĺž všetkých navrhovaných miestnych ciest (pozdĺž ciest II. triedy obojstranné pešie chodníky);
  - systém peších chodníkov pozdĺž pozdĺž všetkých navrhovaných miestnych ciest (v navrhovaných lokalitách zástavby IBV je potrebné v rámci uličného priestoru vybudovať jednostranné pešie chodníky min. šírky 1,5 m čo je v súlade s platnými ukazovateľmi STN 73 6110);
  - spevnené pešie priestranstvá so zeleňou v blízkosti zariadení občianskej vybavenosti
  - výhľadovo vytvorenie pešej zóny v centre mesta (po realizácii preložiek ciest II. triedy)
  - systém peších chodníkov v nadväznosti na zastávky SAD a areály občianskej vybavenosti a bývania (viď výkres č. 1 grafickej časti).
- mimo zastavaného územia obce:
  - novú trasu turistického chodníka, ktorá by spojila Mníšek nad Hnilcom s hrebeňovým turistickým chodníkom č. 5750 vedúcim z Tepličky (1km JV od Spišskej Novej Vsi) cez Plejsy a Krompachy až k priesmyku Branisko

• Cyklistické trasy

Obec Mníšek nad Hnilcom v ÚPN-O rešpektuje nadradenú dokumentáciu- ÚPN-VÚC Košického kraja, a to :

- 4.14. vytvárať podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu prepájajúce významné turistické centrá kraja.

V ÚPN-O preto navrhujeme cykloturistické trasy zrealizovať :

- na navrhovaných trasách turistických chodníkov
- v okruhoch mimo turistických chodníkov s rôznymi stupňami obtiažnosti (upresní sa v ďalšom stupni PD) - viď výkres č. 6 grafickej časti (Komplexný urbanistický návrh k.ú. a ochrana prírody a tvorba krajiny).

V ďalšom stupni ÚPD (v ÚPN -Z) bude upresnená segregácia automobilovej pešej a cyklistickej dopravy v zastavanom území obce detailnejším riešením uličného koridoru vrátane zelene.

• **Cestné ochranné pásma a negatívne účinky cestnej dopravy**

Základné cestné ochranné pásmo pre cesty II. triedy je 25m od osi ciest v extravilánových úsekoch v k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom (podľa vyhlášky FMD č.35 z roku 1984).

Základné železničné ochranné pásmo je 60m od osi koľajiska.

Za hlavný líniový zdroj hluku od automobilovej dopravy považujeme cesty II/546, II/549, ktorých trasy sú v návrhu ÚPN preložené mimo centrálnu časť obce. Hluk od železničnej dopravy je zanedbateľný oproti hluku od automobilovej dopravy.

Východiskovým podkladom pre výpočet hluku bola výhľadová intenzita dopravy na rok 2015, zloženie dopravného prúdu a sklonové pomery nivelety ciest. Výpočet hluku bol prevedený podľa "Metodických pokynov SK-VTIR" z roku 1984, v miere podrobnosti pre ÚPN-O. Výpočet hluku predstavuje hladinu hluku bez redukcí možných odrazov, pevných prekážok a pod.

Výpočet izofón ekvivalentnej hladiny hluku - očakávaný stav v roku 2015

Sčítací úsek	n	podiel	Faktory	Veličina	Zákl.hlad.	hlad. 60dB(A)
číslo úseku	sk.v./h	NA %	F3 = 1,0	X	L _{Aeq} v (dBA)	v m od cesty II.triedy
II/546, 02110 Mníšek-Sp.Nová Ves	84	19,2 %	F1=2,1 F2=1,3	229	63,6	19
II/546, 02120 Mníšek-Gelnica	126	23,1 %	F1=2,4 F2=1,3	393	65,9	33
II/549,02230 Mníšek-Smolník	83	27,5 %	F1=2,7 F2=1,3	291	64,6	24

Pre obytné útvary stanovuje vyhláška MZ SSR č.14/1977 Zb. najvyššie prípustnú hodnotu ekvivalentnej hladiny hluku vo vonkajšom priestore pozdĺž základnej komunikačnej siete max. L_{Aeq} 60 dB(A). Táto hodnota hluku bude dosiahnutá vo vzdialenosti 19 až 33 m od ciest II. triedy.

Nadmerný hluk je spôsobovaný veľkým percentuálnym podielom ťažkej nákladnej dopravy ku celkovej intenzite dopravy na tejto komunikácii. Podiel nákladnej dopravy má predpoklady ďalšieho zvýšenia (po spustení prevádzok na navrhovaných plochách výroby vo východnej časti obce). Pre odstránenie negatívneho dopadu na životné prostredie je potrebné odkloniť tranzitnú nákladnú dopravu mimo centrum obce.

Vzhľadom na negatívny dopad účinkov ciest II. triedy na zdravie obyvateľov obce Mníšek nad Hnilcom navrhujeme výhľadovo tieto cesty preložiť mimo centrum obce pri rešpektovaní nasledujúcich doporučení :

➤ doporučenia pre zníženie hladín hluku a účinkov cestnej dopravy na čistotu ovzdušia

Je potrebné uvažovať o dopravných, technických a vegetačných prostriedkoch obmedzujúcich škodlivé pôsobenie hluku ako:

- zriaďovanie ochrannej zelene medzi cestami II. triedy a posudzovanou zástavbou
- protihlukové izolácie okien a fasád
- špeciálne drenážne úpravy povrchu vozoviek ciest II/546 a II/549.

- Zákon č. 355/2007- o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (čiastka 154/2007)- platnosť : od 31.7.2007, účinnosť: od 1.9.2007: §27

odsek2/:

Pri návrhu, výstavbe alebo podstatnej rekonštrukcii dopravných stavieb a infraštruktúry hluk v súvisiacom vonkajšom alebo vnútornom prostredí nesmie prekročiť prípustné hodnoty pri predpokladanom dopravnom zaťažení

odsek4/:

Obce sú oprávnené objektivizovať expozíciu obyvateľov a ich prostredia voči hluku a vibráciám v súlade s požiadavkami ustanovenými vykonávacím predpisom podľa §62 písm.m). Objektivizáciu

expozície obyvateľov a ich prostredia voči hluku a vibráciám môžu vykonávať len osoby odborne spôsobilé na činnosť podľa §15 odst.1 písm.a).

- Zákon č. 126/2006- o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (čiasťka 52/2006) - platnosť: od 9.3.2006, účinnosť: od 1.6.2006:

§17 Hluk, infrazvuk a vibrácie:

odsek1/:

Každý, kto používa alebo prevádzkuje zdroje hluku, infrazvuku alebo vibrácií, je povinný:

- a) zabezpečiť, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia neprekročila najvyššie prípustné hodnoty pre deň, večer a noc,
- b) zabezpečiť ich objektivizáciu a hodnotenie

odsek2/:

Pri návrhu, výstavbe alebo podstatnej rekonštrukcii dopravných stavieb a infraštruktúry sa musí zabezpečiť, aby hluk v súvisiacom vonkajšom a vnútornom prostredí neprekročil najvyššie prípustné hodnoty pri predpokladanom dopravnom zaťažení.

❖ **Záväzné regulatívy dopravy:**

- V oblasti riešenia dopravy je potrebné rešpektovať zásadu vyhovieť funkčným a kvalitatívnym požiadavkám v zmysle platných noriem s dôrazom na bezpečnosť, ale zároveň zabezpečiť aj ochranu životného prostredia a obyvateľov obce.
- Pre podrobnejšie riešenie dopravy je potrebné rešpektovať nasledujúce zásady a regulatívy:
  - v železničnej doprave:
    - chrániť priestory (územnú rezervu) pre možnú obnovu železnice smerom na Smolnícku Hutu, príp. do Smolníka
  - v cestnej doprave:
    - chrániť priestory (územnú rezervu) pre trasy preložiek cesty II. triedy II/546 a II/549 mimo centrum obce podľa riešenia vyznačeného vo výkrese č. 1 a č. 6 grafickej časti sieť existujúcich obslužných komunikácií navrhujeme postupne prestavať na kategóriu MO 7,5/40, príp. na kategóriu MO 6,5/30 (dvojpruhovú miestnu komunikáciu v stiesnených podmienkach v zmysle STN 73 6110)
    - miestne komunikácie, ktorých tesná zástavba neumožňuje rozšírenie uličného priestoru, navrhujeme dobudovať cesty na kategóriu MOK 3,75/30- ide o jednopruhovú komunikáciu s obojsmernou premávkou s výhybňami
    - v novonavrhovaných lokalitách navrhujeme vybudovať cesty :
      - miestne cesty ostatné - prejazdne : funkčnej triedy C2, kategórie MO 7,5 / 40 (30)
      - miestne cesty ostatné - koncové : funkčnej triedy C3, kategórie MO (MOU) 7,5 (6,5)/ 40 (30)s rešpektovaním šírky uličného priestoru vyznačeného vo výkrese č. 2 grafickej časti (z dôvodu dostatočného priestoru pre parkovanie, pešie a cyklistické chodníky, zeleň, v zeleni vedené inžinierske siete, a pod.)
    - pri akejkoľvek výstavbe dopravných stavieb je potrebné rešpektovať nasledujúce zákony:
      - Zákon č. 355/2007- o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia -§27 (odsek 2 a 4)
      - Zákon č. 126/2006- o verejnom zdravotníctve- §17 (odsek 1 a 2)
    - rešpektovať lokalizáciu parkovísk z výkresu č. 1 grafickej časti (potreba parkovacích státi, príp. ich ďalšie umiestnenie sa upresní v ďalšom ÚPD a PD)
    - pre plochy ďalších podnikateľských aktivít, nezávadnej výroby, občianskej vybavenosti komerčného charakteru, či pri zmene funkčného využitia už existujúcich objektov alebo areálov je nutné zabezpečiť statickú dopravu na vlastnom pozemku
    - vypracovať ďalšie stupne PD pre turistické a cyklistické chodníky v k.ú.obce (podľa vyznačenia vo výkrese č.6 a 1 grafickej časti , príp. ešte tieto v ÚPN-Z doplniť)
    - krížovania automobilových komunikácií, peších a cyklistických chodníkov s hydričnými biokoridormi jestvujúcimi aj navrhovanými riešiť v ďalších stupňoch ÚPD a PD mimoúrovňovo (mostnými konštrukciami s dostatočným priestorom pre Q 100 a prívalové vody)
    - zastávky SAD vybaviť samostatnými zastavovacími pruhmi.

2.12. 2. Vodné hospodárstvo

Obec Mníšek nad Hnilcom v ÚPN-O rešpektuje nadradenú dokumentáciu- ÚPN-VÚC Košického kraja (zmeny a doplnky 2009), a to jej záväznú časť, v ktorej sa uvádza, že je potrebné :

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry
  - 7.1. zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
  - 7.4. na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou využívať prednostne zdroje podzemných vôd
  - 7.9. znižovať rozdiel medzi podielom odkanalizovaných obyvateľov a podielom zásobovaných obyvateľov pitnou vodou,
  - 7.10. zvyšovať úroveň v odkanalizovaní a čistení odpadových vôd miest a obcí s cieľom dosiahnuť do roku 2010 úroveň celoslovenského priemeru,
  - 7.12. pri využití územia chrániť koridory pre rekonštrukciu alebo výstavbu hrádzí alebo úpravu korýt tokov v lokalitách
    - 7.12.5. na toku Hnilec v úseku Mníšek nad Hnilcom- Švedlár a v intravilánoch Gelnice, Mníška nad Hnilcom, Švedlára a Nálepka

2.12.2.1. Zásobovanie pitnou vodou

• Súčasný stav

Sídlo je vybudované v údolnej nive rieky Hnilec a údoliach jeho prítokov Potokov Smolníckeho a Mníšenského. Okrem údolnej nivy rieky Hnilec je terén silne sklonitý. Jestvujúca zástavba je v teréne s výškou od 410- 480m n.m.. V súčasnosti je sídlo zásobované z individuálnych studní s nevyhovujúcou kvalitou vody s mikrobiologickými závadami a miestami so zvýšeným obsahom železa a mangánu.

V súčasnosti obec vybuďovala vodovodné zariadenia podľa dokumentácie spracovanej projekčnou kanceláriou Idara – Ing. Fabian a podľa schválených projektových podkladov v zmysle doporučení PVS Poprad. Zdrojom vody je prameň vody v lokalite Orlí vrch, vodojem má kapacitu 2 x 150 m³ s dnom vo výške 497,0 a maximálnou hladinou vo výške 500,0 m n.m. Zásobné potrubie je podľa tohto riešenia. Zo spotrebnej siete sú zakreslené hlavné potrubia s doplnením podľa požiadaviek urbanistického riešenia. Vzhľadom na výdatnosti prameňa je navrhnuté ponechať v užívaní niektoré jestvujúce miestne vodovodné systémy a tieto neprepájať na potrubia vyprojektované.

Vlastný gravitačný vodovod má poľnohospodárske družstvo. Zdrojom vody je prameň v extraviláne sídla výdatnosti 0,7 ls⁻¹. Voda je akumulovaná vo vodojeme nad hospodárskym dvorom a dopravovaná aj do susedného výrobného areálu.

Miestny vodovod je v užívaní v rímskej osade s vlastným vodným zdrojom nad lokalitou Vyšný mlyn s vodojemom obsahu 10 m³ s dnom vo výške 475 m n.m. Zásobné potrubie do osady je profilu 50 mm. Voda sa v spotrebisku odoberá cez výtokové stojany. V osade sú pri dvoch studniach užívané dve malé nádrže na vodu. Jedna z nich slúži pre potreby osady, druhá pre zásobovanie 6 bytov v bytovom dome poľnohospodárskeho družstva nachádzajúceho sa pod osadou.

Zhodnotenie výhľadových zámerov v zásobovaní vodou:

Zásobovanie vodou zo skupinového vodovodu Smolník – Smolnícka Huta si vyžaduje vybudovanie prírodného potrubia dĺžky asi 5,5 km (asi o 1,5 km viac, ako riešenie z prameňov Orlí vrch) a vybudovanie vodojemu (rovnakého objemu). Riešenie okrem toho si vyžiada ešte zmenu povoleného odberu z Bystrého potoka. Výhodou tohto riešenia je použitie jestvujúcich vodohospodárskych zariadení: odberného zariadenia, úpravne vody, vhodná nadmorská výška riadiaceho vodojemu a potrubných systémov. Výškové umiestnenie vodojemu podľa spracovanej dokumentácie nie je vyhovujúce.

Zásobovanie vodou zo skupinového vodovodu Hnileckej doliny Stará voda-Prakovce-Gelnica je po stránke kvality a množstva vody najvhodnejšie. Nevýhodou je značný objem investičných prostriedkov, čo pravdepodobne už dlhodobo bráni výstavbe.

Všetky spôsoby riešenia spotrebnej siete v sídle sú navrhnuté so znižovaním tlaku vody redukčnými ventilmi. Vzhľadom na skutočnosť, že najväčšie množstvo vody bude spotrebúvané v I. tlakovom pásme, tento spôsob z prevádzkového hľadiska nie je najvhodnejší. Výškové umiestnenie vodojemu vzhľadom na územie I. tlakového pásma je nevhodné.

• Potreba vody v súčasnosti-posúdenie

Obec Mníšek nad Hnilcom má v súčasnosti 1 657 obyvateľov.

Priemerná denná potreba v súčasnosti:

$$Q_p = 1657 \text{ obyv.} \times (135 + 25) \text{ l os d}^{-1} = 265,12 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} = 3,07 \text{ ls}^{-1}$$

Maximálna denná potreba:

$$Q_d = 265,12 \times 1,6 = 424,19 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} = 4,90 \text{ ls}^{-1}$$

$$Q_h = 424,19 : 24 \text{ h} \times 1,8 = 31,81 \text{ m}^3 \text{ h}^{-1} = 8,84 \text{ ls}^{-1}$$

Ročná potreba:

$$Q_r = 265,12 \times 365 \text{ d} = 96,77 \text{ tis. m}^3$$

Minimálny objem vodojemu je $V = 424,19 \times 0,6 = 254,51 \text{ m}^3$.

• Návrh

V návrhovom období ÚPN-O (cca do r. 2035) uvažujeme s počtom obyvateľov v obci Mníšek nad Hnilcom cca 2 200. Súčasne s výstavbou bytov navrhujeme rozšírenie plôch občianskej a technickej vybavenosti a nezávadnej výroby.

Pre tento nárast je nutné vybudovať dostatočný objem vodojemov so súčasným doplnením vodovodnej siete.

Verejné studne je navrhnuté ponechať a udržiavať v použiteľnom stave.

Riešenie rozvodnej vodovodnej siete doporučujeme v oddelených tlakových pásmach bez používania redukčných ventilov s vybudovaním vodojemov I. a II. tlakového pásma.

Vodojem II. tlakového pásma navrhujeme vybudovať s dnom vo výške 460,00 m n.m. s napojením na skupinový vodovod Hnileckej doliny.

Vzhľadom na uvedené zhodnotenie výhľadových zámerov navrhujeme zachovať koridory pre vybudovanie privodných potrubí výhľadových skupinových vodovodov podľa ÚPN-VÚC KSK.

Výhľadovo doporučujeme sledovať vhodné podpovrchové zdroje pitnej vody v k.ú. obce.

• Určenie potrieb vody v návrhu podľa Vyhlášky MŽP č.684/2006:

Stav počtu obyvateľov:

	súčasnosť	návrh
počet obyvateľov	1 657	2 200

Potreby vody pre obyvateľstvo pre návrhový stav budú :

- priemerná denná $Q_p = 2.200 \text{ obyv} \times 135 \text{ l d}^{-1} \times 0,8 + 2.200 \text{ obyv} \times 25 \text{ l d}^{-1} = 292,60 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} = 3,35 \text{ ls}^{-1}$

- maximálna denná $Q_m = 292,6 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} \times 1,6 = 468,16 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} = 5,36 \text{ ls}^{-1}$

- maximálna hodinová $Q_h = 468,16 \text{ m}^3 \text{ d}^{-1} : 24 \text{ h} \times 1,8 = 35,11 \text{ m}^3 \text{ h}^{-1} = 9,75 \text{ ls}^{-1}$

Potrebný objem akumulácie je 468 m^3 , najmenší 280 m^3 .

Spotrebisko bude rozdelené na dve tlakové pásma:

I.tlakové pásmo pre rozsah zástavby 440,0 až 480,0 m n/m

II.tlakové pásmo pre rozsah zástavby 400,0 až 440,0 m n/m.

Navrhujeme výstavbu akumulácie pre I. tlakové pásmo na objem $2 \times 150 \text{ m}^3$ a pre II. tlakové pásmo na objem 150 m^3 .

Navrhovaná rozvodná vodovodná sieť v zástavbe bude podľa návrhu potrubím DN 150-80.

2.12.2.2. Zásobovanie úžitkovou vodou

V lokalite „Stredný hrebienček“ je ideový zámer vybudovania lyžiarskeho strediska bez bližších parametrov. Pre možné zasnežovanie svahu je vyčlenená plocha pre vybudovanie nádrže vody so zásobovaním vodou z pravostranných prítokov Smolníckeho potoka (upresní sa v ďalších stupňoch PD).

2.12.2.3. Odvádzanie odpadových vôd

❖ Odvádzanie splaškových vôd

• Súčasný stav

V súčasnej dobe nemá obec Mníšek nad Hnilcom vybudovanú kanalizáciu ani ČOV. Splaškové odpadové vody v súčasnosti sú odvádzané do individuálnych žump. V areáli základnej školy je

vybudovaná septická nádrž, z ktorej prečistené splaškové vody sú odvedené potrubím DN 300mm do Hnilca s vyústením v priestore úpravne vody. Do potrubia sú za septickou nádržou zavedené dažďové vody z areálu školy.

Polnohospodárske družstvo má vybudované močkovkové jamy. Pri administratívnej budove má vybudovanú žumpu. V areále pily Japeka je vyprojektovaná malá čistiareň odpadových vôd s vyústením prečistených vôd do Smolníckeho potoka.

Súčasný stav v odvádzaní a čistení splaškových odpadových vôd je nevyhovujúci, poškodzujúci životné prostredie, s priamym ohrozením zdravia obyvateľstva.

Zhodnotenie výhľadových zámerov v odvádzaní splaškových vôd:

V ÚPN-VÚC KSK je uvedený návrh ČOV pre obec Mníšek nad Hnilcom, ktorý ÚPN-O Mníšek nad Hnilcom rešpektuje.

• Určenie množstva splaškových vôd

Množstvá splaškových odpadových vôd vychádzajú z potrieb vody.

- denné $Q_d = 292,6 \text{ m}^3\text{d}^{-1} = 3,35 \text{ ls}^{-1}$

- najväčší prietok $Q_{\max} = 517,10 \text{ m}^3\text{d}^{-1} : 24 \text{ h} \times 2,1 = 40,96 \text{ m}^3\text{h}^{-1} = 11,38 \text{ ls}^{-1}$

• Návrh riešenia

V návrhovom období ÚPN-O (cca do r. 2035) uvažujeme s počtom obyvateľov v obci Mníšek nad Hnilcom cca 2 200. Súčasne s výstavbou bytov navrhujeme rozšírenie plôch občianskej a technickej vybavenosti a nezávadnej výroby.

Odvádzanie splaškových odpadových vôd navrhujeme zabezpečiť výstavbou splaškovej kanalizačnej siete pokrývajúcej celý intravilán sídla. Po výstavbe siete a čistiarne je doporučené septickú nádrž v školskom areále zrušiť. Vo výkrese sú zakreslené zberače profilov 300 mm a hlavný zberač po sútoku s profilom 400 mm. Hlavný zberač je navrhnutý ukončiť v čistiarni odpadových vôd umiestnenej medzi pravým brehom Hnilca a cestou II/546 v smere do Gelnice. Poloha čistiarne je v súlade s VÚC vo vzdialenosti asi 650 m od intravilánu sídla v pri meandri Hnilca. Čistiareň a kanalizačné zberače je potrebné zabezpečiť proti záplavám na Q_{100} .

❖ Odvádzanie dažďových vôd

• Súčasný stav

Dažďové odpadové vody v súčasnosti sú odvádzané systémom cestných priekop do vodných tokov. Dažďové vody zo školského areálu sú odvádzané s vyčistenými splaškovými vodami kanalizačnou stokou DN 300 mm do rieky Hnilca.

Súčasný stav v odvádzaní dažďových odpadových vôd je čiastočne vyhovujúci.

• Návrh

Vzhľadom k tomu, že v návrhu ÚPN-O sa uvažuje iba so splaškovou kanalizáciou, navrhujeme dažďové vody odvádzat' z terénu cestnými priekopami a navrhovanými rigolmi (osadenými vodomilnou zeleňou) do miestneho potoka. Pri podrobnejšom riešení je nevyhnutné zaradiť pred vyústením do potokov sedimentačné nádrže.

Pri realizácii parkovísk a pri výhľadovej realizácii obchvatov ciest II. triedy bude potrebné umiestniť lapače olejov na likvidovanie znečistenia zaolejovaných splachov z komunikácií a parkovísk.

Pri rozširovaní ciest, či budovaní chodníkov nad týmito priekopami či rigolmi (v najnevyhnutnejších prípadoch - pri stiesnených priestorových pomeroch) bude potrebné vybudovať dažďovú kanalizáciu s čo najväčším priemerom vyúsťujúcu do retenčných jazierok (ich lokalizácia sa upresní v ďalšom stupni PD), príp. do miestnych potokov.

Možné problémy s privalovými vodami navrhujeme riešiť komplexne:

- vysadením protierozívnych pásov zelene na zadržanie vody vo vyššiepoloženom území,
- zatrávením vyššiepoložených orných pôd a ich využívaním ako TTP - v prípade orby realizovať túto výhradne v smere vrstevnic, nikdy nie kolmo na ne
- výsadbou vodomilnej zelene v pôvodných údolných polohách reliéfu a pozdĺž všetkých vodných tokov (hydrických biokoridorov)
- vybudovaním retenčných jazierok, príp. estakád na spomalenie odtoku vody do nižšiepoložených území
- úpravou vodných tokov v zastavanom území biotechnickými metódami
- zabezpečením dostatočnej podchodnej výšky na Q_{100} pri budovaní mostných konštrukcií nad vodnými tokmi a hydrickými biokoridorami.

2.12.2.4. Vodné toky

• Súčasný stav

Sídлом pretekajú riekou Hnilec (ktorá pramení pod Kráľovou hoľou a pri Jaklovciach sa vlieva do priehradu Ružín) s pravostranným prítokom - Smolníckym potokom a ľavostranným- Mníšenským potokom. Slovenský vodohospodársky podnik,š.p., O.Z Košice spravuje v intraviláne obce toky : Hnilec, Smolník, bezmenný ľavostranný prítok Hnilca (Lejak) a bezmenný pravostranný prítok Smolníka (Klepec). Popri ľavom brehu Hnilca a pravom brehu Smolníckeho potoka boli v minulosti vybudované mlynské náhony, ktoré sú takmer nefunkčné z dôvodu čiastočného zasypania. Na západnom okraji sídla bola v minulosti elektrárň s vlastným privodným kanálom bez možnosti regulácie množstva nátokovej vody. V súčasnosti je na ľavom brehu Hnilca sfunkčnená časť bývalého mlynskeho náhonu a postavená je malá vodná elektrárň . Na Mníšenskom potoku bola v minulosti vybudovaná nádrž na úžitkovú vodu slúžiaca železnici – v súčasnosti je nefunkčná..

Hydrologická charakteristika vodných tokov sa vyznačuje snehovo – dažďovým režimom stredohorskej oblasti s akumuláciou snehových zrážok v zimnom období a vysokou vodnatosťou v jarných mesiacoch. Minimálne odtoky sú v zimných a jesenných mesiacoch.

Rieka Hnilec a Mníšenský potok nemajú upravené korytá a preto často dochádza k vybrežovaniu vody. Pri III. povodňovom stupni sa vylieva Hnilec v úseku medzi haťou a objektom malej vodnej elektrárne. Pri II.stupni sa vylieva na celom úseku prítokom sídla. Smolnícky potok má koryto spevnené lomovým kameňom. Kapacitne je koryto upravené na prítoky 20 a 30 ročnej vody. Charakteristické prítoky sledovaných vodných tokov sú:

	Q ₃₅₅	Q ₅	Q ₁₀₀
recipient	m ³ s ⁻¹		
rieka Hnilec	1,47	84,0	170,0
Smolnícky potok	0,20	33,0	65,0

V súčasnosti je stav vodných tokov v k.ú. Mníšek nad Hnilcom len podmiennečne vyhovujúci.

Meliorácie pozemkov - odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym spôsobom bolo zrealizované na celkovej výmere 133,3 ha. Patrí poľnohospodárskemu družstvu.

Uvedené sú v nasledujúcej tabuľke:

Ozn. melior. opatrenia	Názov honu	Výmera (ha)
L1	Birky nad cestou	21,2
L2	Birky pod cestou	15,0
L9	Za kuchárom	8,2
L10	Nad dvorom	4,3
L12	Za výhybkou	8,4
L13	Chotár	35,2
L14	Úboč	23,2
L15	Kačí močiar	5,5
L16	Kačí močiar nad cestou	4,8
L17	Pod trstím	7,5

V katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie,š.p. Ide o nasledujúce kanály :

- kanál „II“ otvorený (evid.č. 5409 109 006), ktorý bol vybudovaný v r.1989 o dĺžke 0,290 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Mníšek nad Hnilcom“
- kanál krytý „A“ (evid.č. 5409 109 007), ktorý bol vybudovaný v r.1989 o dĺžke 0,297 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Mníšek nad Hnilcom“
- kanál „I“ (evid.č. 5409 109 009), ktorý bol vybudovaný v r.1990 o dĺžke 0,092 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov Mníšek nad Hnilcom“.

Sídlo sa nachádza v zátopovej oblasti Vodnej nádrže- Helcmanovce . Nádrž je zaradená v kategórii evidovaných. Hranica zátopy je vo výške Hmax. = 450,0 m n.m. a Vc= 142,8 mil.m³.

• Návrh

Obec Mníšek nad Hnilcom v ÚPN-O rešpektuje nadradenú dokumentáciu- ÚPN-VÚC Košického kraja (zmeny a doplnky 2009), a to jej záväznú časť, v ktorej sa uvádza, že je potrebné :

- 7.12. pri využití územia chrániť koridory pre rekonštrukciu alebo výstavbu hrádzi alebo úpravu korýt tokov v lokalitách

7.12.5. na toku Hnilec v úseku Mníšek nad Hnilcom- Švedlár a v intravilánoch Gelnice, Mníška nad Hnilcom, Švedlára a Nálepkova.

Na všetkých tokoch v intraviláne je preto navrhnuté vybudovanie ochranných hrádzí prípadne ich zvýšenie podľa súčasných prognóz zmien najväčších prítokov podľa dôležitosti toku a kvality plôch ohrozovaných záplavami. Tieto úpravy je potrebné realizovať biotechnickými metódami vzhľadom na skutočnosť, že toky sú zároveň regionálnymi biokoridormi jestvujúcimi (Hnilec) a navrhovanými (Smolnícky potok).

Z dôvodu ochrany zastavaného územia obce pred privalovými vodami vyčleňujeme v priestore medzi Švedlárom a Mníškom nad Hnilcom tzv. „zátopové územie“- plochu bežne nezaplavovanú, s výstavbou hrádzy na rieke Hnilec, príp. tzv. „suchý polder“ (za týmto účelom je potrebné spracovať samostatný projekt).

V ÚPN-O ďalej navrhujeme :

- dôsledne udržiavať už jestvujúce úpravy vodných tokov a nové úpravy realizovať biotechnickými metódami (prehĺbením dna potoka, vysadením vodomilných rastlín a pod.), s vytvorením retenčných jazierok a kaskád spomaľujúcich odtok vody z územia a na ochranu nižšiepoloženého územia (upresní sa v ďalšom stupni PD)
- pozdĺž brehov potokov ponechať manipulačné plochy podľa požiadavky správcu toku - 5 m pri malých vodných tokoch a 15 m pri významných vodných tokoch (rieka Hnilec)- pre výkon správy vodných tokov je pri návrhu akejkoľvek výstavby rešpektovať pobrežné pozemky podľa § 49 zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
- križovania vodných tokov s líniovými vedeniami dopravy a technického vybavenia navrhujeme riešiť mimoúrovňovo. Mostné konštrukcie nad vodnými tokmi musia byť dimenzované s dostatočným voľným priestorom pre prítok Q_{100} (upresní sa v ďalšom stupni PD).
- odstrániť zdroj znečistenia Smolníckeho potoka
- obnoviť mlynské náhony na ľavom brehu Hnilca a pravom brehu Smolníckeho potoka (po revitalizácii tohto potoka). V miestach pripojenia na vodné toky je navrhnuté vybudovať zariadenia na reguláciu prítoku vody. Rovnaké zariadenie je potrebné vybudovať pre náhon malej vodnej elektrárne
- obnovenie a rozšírenie bývalej nádrže na úžitkovú vodu na Mníšenskom potoku- na chov rýb
- plochu pre vybudovanie viacúčelovej vodnej nádrže prietochnej zásobovanej vodou z pravostranných prítokov Smolníckeho potoka (v zimnom období určenou na zasnežovanie , v letnom období na kúpanie a pod.) s potrebným technickým zabezpečením a s hrádzou dimenzovanou na Q_{100} a privalové dažde (upresní sa v ďalšom stupni PD).
- čistiareň odpadových vôd, kanalizačné zberače a plochy nezávadnej výroby nachádzajúce sa v blízkosti vodných tokov (ČSPH a pod.) je potrebné zabezpečiť proti záplavám na Q_{100} .
- odvodňovacie kanály v správe Hydromeliorácií, š.p. (evid.č. 5409 109 006, evid.č. 5409 109 007 a evid.č. 5409 109 009) majú ochranné pásmo 5m od brehovej čiary, ktoré je potrebné rešpektovať
- V ÚPN-VÚC Košického kraja (zmeny a doplnky 2009) je vyznačená aj vodná nádrž - Helcmanovce, ktorá je zaradená do kategórie evidovaných diel bez uvedenia časovej aktuálnosti (H_{max} . 450 m n.m. , $V_c = 142,8 \text{ mil. m}^3$), ktorá by zaliala celú obec Mníšek nad Hnilcom a zasiahla by časťou vodnej plochy aj do JZ časti katastra obce Helcmanovce, kde by bol postavený priehradný múr. Doporučujeme preto dotknutým obciam požiadať Ministerstvo životného prostredia SR o vyradenie vodnej nádrže Helcmanovce z výhľadových evidovaných vodohospodárskych diel
- akúkoľvek výstavbu na lokalitách, ktoré v súčasnosti nie sú chránené pred prítokom Q_{100} – ročných veľkých vôd vodných tokov navrhujeme podmieniť zabezpečením ich adekvátnej protipovodňovej ochrany.

2.12. 3. Zásobovanie vykurovacím plynom

• Súčasný stav

Obec je plynofikovaná. Plynifikácia bola ukončená v r. 2001. Zásobovanie plynom je zabezpečené z regulačnej stanice plynu RS o výkone $900\text{m}^3/\text{h}$, ktorá je pripojená na VTL plynovod Prakovce-

Helcmanovce-Mníšek nad Hnilcom. V obci Mníšek nad Hnilcom je v užívaní stredotlaková plynovodná sieť s prevádzkovým tlakom 200 kPa. Materiál STL rozvodu je PE, trasy sú zakreslené vo výkrese č.4 grafickej časti.

Počet odberateľov- obyvateľstvo: 200

Počet maloodberateľov: 6

Doteraz nameraná najväčšia 24 hod. hodnota odberu : 30452,0 m³/24 hod.

Súčasný stav v zásobovaní plynom je vyhovujúci. Vo výkone regulačnej stanice je rezerva, ktorá umožňuje rozvoj obce. Plynovodná sieť vrátane regulačnej stanice a prívodného potrubia je kapacitne vyhovujúca a umožňuje rozvoj obce.

• Určenie potrieb plynu

Uvažujeme s 90 % plynofikáciou RD a 100 % KBV a OV.

Predpokladá návrhový stav 2 200 obyvateľov v cca 580 domoch. Potreby plynu pre RD budú:

- hodinová $Q_p = 580 \text{ domov} \times 2,5 \text{ m}^3\text{h}^{-1} = 1\,450 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$

- ročná $Q_r = 580 \text{ domov} \times (180 + 3600 + 260) \text{ m}^3 = 2\,343 \text{ tis m}^3$

Potreby pre vybavenosť sú predpokladané v množstve 10-20% z potrieb pre obyvateľstvo.

• Návrh

Uvedené rozšírenie odberov zemného plynu bude možné zabezpečiť z kapacity jestvujúcej regulačnej stanice plynu. Pri realizácii rozširovania odberov bude však potrebné previesť merania odberov z jestvujúcej RS a na základe posúdenia rozhodnúť o jej prípadnej rekonštrukcii (príp. aj zväčšenie dimenzie plynovodu z Prakoviec a pod.)

Plynovodnú STL sieť navrhujeme rozšíriť na celé riešené územie. Rozšírenie siete bude budované súbežne s rozširovaním plôch určených na bývanie, vybavenosť, ako aj výrobu. Rozšírenie plynovodnej siete navrhujeme vybudovať z rúr PE profilov D63 (výnimočne 50) - 150mm (dimenzie STL plynovodu je potrebné navrhnuť na základe hydraulického posúdenia siete v ďalšom stupni PD).

Obe Mníšek nad Hnilcom v ÚPN-O rešpektuje nadradenú dokumentáciu- ÚPN-VÚC Košického kraja (zmeny a doplnky 2009), a to jej záväznú časť, v ktorej sa uvádza, že je potrebné :

5. Nadradená technická infraštruktúra

5.10. stavby nadradených plynovodov

5.10.1. vysokotlaký v trasách Prakovce- Smolnícka Huta, napojenie obce Nálepko vo s prepojením na plynovod v Mníšku nad Hnilcom

V južnej a zápanej časti návrhového rozšírenia zastaviteľnosti územia bude preto potrebné pri podrobnejších stupňoch PD rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásmo navrhovaného VTL plynovodu Mníšek nad Hnilcom – Nálepko vo a Prakovce- Smolnícka Huta (viď výkresy č.4 a 6).

2.12.3. Zásobovanie elektrickou energiou

• Súčasný stav

Obec Mníšek nad Hnilcom je zásobovaná elektrickou energiou z 22 kV distribučných vedení č. 245 Spišská Nová Ves- Prakovce a č. 302 Medzev- Prakovce prostredníctvom 22/0,4 kV transformovni uvedenými v nasledujúcej tabuľke:

Označenie	Názov	Typ	Výkon (kVA)	Poznámka
T1	Obchod	PTS	160	
T2	Smolnícka cesta	C2	250	
T3	Bauhorn	nezistené	160	Nie je v správe VSE
T4	Štátne lesy	C2	250	
T5	Pekáreň	Mrežová	160	
T6	Základná škola	C2	250	
T7	Malá vodná elektrárňa	C2	250	
T8	Obaľovačka	Štvorstĺpová	250	Nie je v správe VSE
T9	Zväzarm	Mrežová	100	Vyznač. vo výkr. č.6
T10	Hlaváč-mlyn	PTS	250	
T11	Poľnohosp. družstvo	C2	400	

Vyťaženosť jednotlivých transformovní je cca 70-80%.

Rozvod NN elektrického vedenia je vzdušný, na betónových a drevených podperách, v zástavbe aj na strešných konzolách. Sekundárna sieť je v nevyhovujúcom technickom stave.

Vonkajšie verejné osvetlenie je výbojkové, umiestnené na podperách NN rozvodov.

Obec Mníšek nad Hnilcom je plynofikovaná.

• Návrh

Zásobovanie bude riešené v rámci existujúcej siete, rekonštrukciou jestvujúcich 22/0,4 kV transformovní, výstavbou nových transformovní, rekonštrukciou časti sekundárnych rozvodov a výstavbou nových NN rozvodov v rámci riešenia nových rozvojových zón.

Pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie sú vytypované miesta nových transformovní a trás 22 kV vedení. 22 kV vzdušné vedenia po okraje zastavaného územia budú opatrené zariadeniami na ochranu ornitofauny. V navrhovanom zastavanom území obce budú vedené káblami v zemi. Z nových transformovní budú napojené jednotlivé obytné zóny, pričom je nutné počítať s prepojením nových trafostaníc na jestvujúcu distribučnú NN sieť obce.

Plochy nezávadnej výroby navrhovanej aj výhľadovej sú situované tak, aby bolo možné ich napájanie z vlastných trafostaníc podľa požadovaného odberu, účelu, charakteru a technológie nezávadnej výroby v jednotlivých lokalitách.

Pre novonavrhované zariadenia občianskej vybavenosti bude nárast podielového zaťaženia v čase maxima približne (upresní sa v ďalších stupňoch PD) $P_{vyb.} = 350$ kVA.

Z hľadiska zásobovania elektrickou energiou bude bytová výstavba riešená v stupni elektrizácie „A“ podľa STN 33 2130.

V návrhu celkovo pribudne k jestvujúcemu počtu bytov (416) ďalších cca 160 b.j.. V návrhovom období bude mať obec cca 580 b.j.

Podielové zaťaženie bytového odberu na maxime obytného súboru bude:

$$P_{bl.} = S_{bl.} \cdot n_l = (580 \text{ b.j.} \times 5,5) \times 0,2 = 638 \text{ kVA}$$

Pre pokrytie uvedeného podielového zaťaženia bude potrebný transformačný výkon :

$$P_T = (638+350)/0,8 = 1075,5 \text{ kVA (min.)}$$

Pre zabezpečenie rovnomerného a spoľahlivého zásobovania elektrickou energiou navrhujeme rekonštruovať jestvujúce transformačné stanice výmenou transformátorov (príp. vybudovať murované) ktoré slúžia na napojenie distribučnej siete, podľa ich typu - na inštalovaný výkon do 630 kVA (podľa konkrétnych požiadaviek) a postaviť v obci nové transformačné stanice (T12, T13 a T14 - viď výkres č. 4 grafickej časti) o výkone do 630 kVA a napojiť ich 22 kV zemným káblovým vedením.

Navrhujeme demontovať časť pôvodných vzdušných prípojok 22 kV (v zastaviteľnom území obce), čím sa uvoľní priestor pre výstavbu a dotknuté časti prípojky navrhujeme nahradiť zemným káblovým vedením. Podzemné káblové elektrické vedenie navrhujeme zrealizovať v navrhovanom komunikačnom priestore pred (medzi) obytnými parcelami.

Distribučnú sieť NN v celej obci Mníšek nad Hnilcom, ako aj rozvod verejného osvetlenia navrhujeme riešiť zemným kábelovým vedením .

2.12.4. Telekomunikácie

• Súčasný stav

Obec Mníšek nad Hnilcom (miestny telefónny obvod – MTO) je súčasťou uzlového telefónneho obvodu (UTO) Gelnica. Jednotlivé účastnícke stanice sú napojené z automatickej telefónnej ústredne (ATÚ) nachádzajúcej sa v centrálnej časti obce – v objekte OÚ a pošty. Telefónne rozvody v obci sú vedené vonkajšími vedeniami na drevených, príp. betónových stĺpoch , v zástavbe aj na strešných konzolách.

Katastrom obce, ako aj jej zastavaným územím prechádzajú diaľkové telekomunikačné káble vedúce z Gelnice do Smolníka a Švedlára.

Kataster obce Mníšek nad Hnilcom je pokrytý mobilnou sieťou operátorov Orange, T-Mobil a O2, v poslednom období sa zvyšuje internetizácia.

Obec je vybavená rozvodom miestneho rozhlasu.

• Návrh

Rozšírenie miestnej telefónnej siete navrhujeme riešiť úložnými káblami s kapacitou umožňujúcou 100 % telefonizáciu bytov – $P_p = 580$ max.

Občianska vybavenosť = 50% z P_p bytových jednotiek (t.j. 290) .

Celkový predpokladaný počet : $P_p = 870$ max.

Miestne telefónne vedenia jestvujúce navrhujeme zrekonštruovať a viesť káblami v zemi (zo strany obce bude potrebné upovedomiť správcu siete o akýchkoľvek plánovaných rozkopávkach v obci z dôvodu možnosti pripoloženia a rozšírenia miestnej telefónnej siete).

Takisto novonavrhované miestne telefónne rozvody k navrhovaným plochám bývania, občianskej vybavenosti, športu a pod. riešime ako kábelové uložené v zemi (viď výkres č. 4 grafickej časti).

2.13. Konceptia starostlivosti o životné prostredie

• Súčasný stav

Súčasný stav životného prostredia v obci Mníšek nad Hnilcom je výsledkom antropogénnej činnosti v danom území a jeho širšom okolí, ktorá zasiahla do všetkých zložiek životného prostredia (a síce: vody, pôdy, ovzdušia a bioty).

V dôsledku pôsobenia stresových javov vznikajú následovné typy environmentálnych problémov:

- problémy ohrozenia prvkov ÚSES:

- v katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom ide o ohrozenie jestvujúceho regionálneho biokoridoru - alúvia rieky Hnilec. Vody rieky Hnilec sú znečisťované nielen pôsobením poľnohospodárskej činnosti, ale aj v dôsledku absencie splaškovej kanalizácie a ČOV v obci, ako aj znečistením Smolníckeho potoka bankskými vodami, ktorý je prítokom Hnilca;

- možnosť kontinuálnej interakcie fauny pozdĺž potokov (miestne biokoridory) medzi regionálnym biokoridorom (alúviom rieky Hnilec) a miestnymi biocentrami - prameniskami miestnych potokov je v súčasnosti prerušená - je v kolízii s dopravnými líniovými prvkami – železnicou a cestami II. triedy.

- problémy ohrozenia priestorovej stability územia:

- kompaktilita obce Mníšek nad Hnilcom je narušená priet'ahmi cesty II. triedy, čím je výrazne ohrozená priestorová stabilita tohto územia.

Ďalším prvkom ohrozujúcim priestorovú stabilitu k.ú. je:

- evidovaná vodná nádrž VN Helcmanovce (hranica zátopy 450 m n.m.) by zaplavila takmer celú obec Mníšek nad Hnilcom, čím by ohrozila súčasnú priestorovú stabilitu územia a narušila by už jestvujúce priestorové väzby

- v minulosti realizované sceľovanie honov likvidáciou remízok

- rozorávaním trvalých trávnych porastov, ktoré je dôsledkom preferovania ekonomickej efektívnosti pred rozumným hospodárením v krajine

- priestorová stabilita obce je ohrozovaná zlým stavebnotechnickým stavom objektov, o ktoré sa nedokážu postarať sociálne slabšie skupiny obyvateľov obce .

- problémy ohrozenia prírodných zdrojov:

prírodné zdroje sú v k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom ohrozované týmito faktormi:

- absencia splaškovej kanalizácie a ČOV spôsobuje znečistenie povrchových a podzemných vôd

- chemické látky používané v poľnohospodárstve (agrochemikálie) znečisťujú spodné vody, ničia flóru a faunu

- znečistením Smolníckeho potoka, ktorý je prítokom Hnilca, bankskými vodami

- vysoké koncentrácie pasúcej sa zveri vedú k zvyšovaniu obsahu dusíkatých látok v pôde, rozvoju nitrofilnej vegetácie a ochudobňovaniu fauny

- spodné vody sú znečisťované existenciou nelegálnych skládok TKO

- komínovým efektom je znečisťované ovzdušie- dôsledkom imisii dochádza ku kontaminácii pôdy

- problémy ohrozenia kultúrno-historických zdrojov:

- individuálne chránené národné kultúrne pamiatky sú v pomerne udržiavanom stave, avšak ohrozená je hodnotná urbanistická štruktúra v centrálnej časti obce, kde sa zachovalo viacero pôvodných ľudových murovaných domov vrátane ich hospodárskeho zázemia, ktoré sú vhodnými reprezentantmi ľudovej architektúry, avšak sú v stále sa zhoršujúcom stavebnotechnickom stave.

- problémy ohrozenia životného prostredia:

Životné prostredie v obci Mníšek nad Hnilcom a jej katastri je ohrozované:

- absenciou splaškovej kanalizácie a ČOV
- hlukom a exhalátmi z dopravy - obcou prechádzajúce cesty II. triedy znehodnocujú svojim hlukom a výfukovými plynmi bývanie a v jej bezprostrednej blízkosti
- existenciou nelegálnych skládok TKO
- imisiami znečistené ovzdušie a pôda
- používaním agrochemikálií sú ohrozované podzemné a povrchové vody
- zvyšovaním počtu hospodárskych zvierat (a následným ohrozením pôd dusíkatými látkami)
- nevhodným hospodárením na poľnohospodárskej pôde a s tým súvisiacou pôdnou a vodnou eróziou, dôsledkom ktorej dochádza k ohrozeniu nižšiepoložených území prívalovými dažďovými vodami.

• **Návrh**

Cieľom ÚPN-O Mníšek nad Hnilcom je určiť hlavné zásady funkčného využívania územia vo vzťahu k jeho ekologickej únosnosti tak, aby bola zabezpečená ochrana základných zložiek životného prostredia - vody, ovzdušia, pôdy a bióty nasledovne:

2.13.1. Ochrana vodných zdrojov, povrchových a podpovrchových vôd a odstraňovanie TKO

• **Súčasný stav**

V obci Mníšek nad Hnilcom sú v súčasnosti vodné zdroje ohrozované následovnými stresovými javmi :

- absencia splaškovej kanalizácie a ČOV
- existencia nelegálnych skládok TKO
- znečistenie Smolníckeho potoka vlievajúceho sa do Hnilca vodami z baní (v minulosti využívaných na ťažbu nerastných surovín)
- likvidáciou „remízok“ dochádza k vodnej a pôdnej erózii a v kombinácii s používaním agrochemikálií v rastlinnej výrobe sú znečisťované spodné vody
- znečisťovanie vody (podzemnej i povrchovej) priesakmi maštalného hnoja zo živočíšnej výroby
- trasa VTL a VN pozdĺž rieky Slaná je trvalým latentným zdrojom nebezpečenstva pre vodné zdroje

• **Návrh**

ÚPN- obce Mníšek nad Hnilcom rieši zníženie znečisťovania povrchových a podpovrchových vôd návrhom ekostabilizačných opatrení na zachovanie prírodných zdrojov a biodiverzity (viď kapitola 2.11.4. tejto správy), hlavne však :

- návrhom na zabezpečenie dostatočného množstva hygienicky nezávadnej vody pre obyvateľov obce Mníšek nad Hnilcom a jej návštevníkov v dostatočnej kapacite aj pre jej rozvojové lokality
- návrhom na vybudovanie splaškovej kanalizácie pre celú obec vrátane novonavrhaných lokalít a napojenia na ČOV v obci
- návrhom na vybudovanie dažďovej kanalizácie pozdĺž ciest II. triedy
- pri ostatných komunikáciách odvádzaním vôd z povrchového odtoku cez cestné priekopy do miestnych potokov v ďalších stupňoch PD riešiť zariadením sedimentačných nádrží, pri cestách a na parkoviskách umiestňovať lapače olejov na likvidovanie zaolejovaných splachov
- návrhom na protipovodňové opatrenia
- návrhom na využitie biomasy v priestoroch HD, príp. využitia maštalného hnoja na bioplyn a pod.
- chrániť podzemné vody usmernením poľnohospodárskej činnosti s cieľom zachovania prírodných samočistiacich pochodov v pôde (bez narušovania vegetačného krytu a bez nevhodných agrotechnických postupov)

- obmedziť aplikácie priemyselných hnojív a pesticídov, ktoré ohrozujú existenciu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev ako aj čistotu podzemných a povrchových vôd.
- uplatňovať protierozívne oševné postupy (orba po vrstevnici)
- nedovoľovať výrubu krovín a drevín za účelom scelenia pozemkov – naopak, navrhnúť protierozívnu výsadbu krovín a drevín v priestoroch, ktoré boli v minulosti za účelom sceľovania pozemkov vyrubované
- zabezpečením rekonštrukcie všetkých poľných hnojísk podľa platných noriem
- chrániť všetky pramene v k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom (ako miestne biocentrá), ako aj vodné toky ako miestne biokoridory
- križovania potokov s dopravou je potrebné zabezpečiť mimoúrovňovo (mostnými konštrukciami s dostatočným priestorom pod týmito konštrukciami pre prechod ichtyofauny, ako aj pre Q 100)
- lesohospodárske snaženia smerovať k podpore výsadby pôvodných drevín
- ochranné lesy na k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom chrániť, viažu pôdu
- návrhom na odstránenie nelegálnych skládok TKO a zabránením vytváraniu skládok nových
- dôsledným dodržiavaním **Programu odpadového hospodárstva (POH)** obce Mníšek nad Hnilcom. POH obce Mníšek nad Hnilcom zohľadňuje ciele a opatrenia stanovené v POH okresu Gelnica a POH Košického kraja. Tak ako je uvedené v POH okresu Gelnica dôležité bude zahájiť separovaný zber komunálnych odpadov. Separovaný zber bude potrebné zavádzať postupne podľa rozširujúcich sa kapacít spracovateľských podnikov a vzniku nových firiem zaoberajúcich sa touto činnosťou. Obec musí zohrať aktívnu úlohu pri zlepšovaní úrovne propagácie a informovanosti obyvateľov.

V súlade s programom odpadového hospodárstva obce Mníšek nad Hnilcom bude potrebné:

- odstraňovanie splaškových vôd zabezpečiť realizáciou kanalizačnej siete a ČOV
- obmedzovať vznik odpadov (TKO) separáciou zberu – obec sa zaviazala zaistiť zmluvné zneškodňovanie týchto odpadov zabezpečením zberu odpadov najmenej dvakrát do roka
- biologické odpady spracovávať na organické hnojivá v jednotlivých domácnostiach (domáce kompostoviská)
- prijali sa následovné opatrenia:
  - zaviesť systém evidencie a kontroly nakladania s biologicky rozložiteľnými odpadmi v komunálnych odpadoch
  - vytvoriť podmienky na materiálové zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov z verejných priestranstiev.

Ďalej bude potrebné:

- KO , ktorý nie je nebezpečný v návrhovom období vyvážať na skládku odpadov podľa zmluvy
- zrekultivovať všetky skládky TKO na k.ú. obce ako staré environmentálne záťaž (vyznačené vo výkrese č.6 grafickej časti)
- podmieniť činnosť podnikateľských subjektov zabezpečením zneškodňovania nimi vyprodukovaného odpadu
- odpad z búracích prác umiestňovať v lokalite určenou vyhladávacou štúdiou (potreba vypracovania) - príp. zmluvne recykláciou
- prebytočnú výkopovú zeminu umiestňovať sčasti na zakrytie odpadu z búracích prác, sčasti na realizáciu parkových úprav v obci
- presvedčať občanov o výhodnosti kompostovania zvyškov rastlín z prídomyých a zeleninových záhrad .
- V ÚPN-O lokalizujeme Zberný dvor na vybrané komodity nebezpečných odpadov v lokalite č. 66 v blízkosti hospodárskeho dvora (vid' výkres č. 1 grafickej časti) a Obecné kompostovisko v lokalite č.65

2.13.2. Ochrana ovzdušia

• Súčasný stav

Znečistenie ovzdušia v rámci katastrálneho územia obce Mníšek nad Hnilcom spôsobujú :

- hluk a exhaláty z cestnej dopravy,
- lokálne vykurovanie a pod.
- SZ časť k.ú. je zasiahnutá emisiami SO₂
- zaťaženosť imisiami sa prejavuje v hrebeňových častiach k.ú., v dôsledku čoho sú lesné porasty zaradené do lesov osobitného určenia z titulu imisií

- na sever a východ od zastavaného územia cca súběžne s tokmi Hnilca a Smolníka prechádzajú k.ú. línie elektrovodov (22kV), ktoré vzhľadom na to, že sú vzdušné, ohrozujú ornitofaunu.
- občasným zdrojom zápachu sú odpadové vody vytekajúce do rigolov zo starších rodinných domov, nakoľko v obci nie je zrealizovaná splašková kanalizácia.

• Návrh :

Ochranu obyvateľov pred zdrojmi znečistenia navrhujeme realizovať:

- vybudovaním splaškovej kanalizácie pre celú obec vrátane navrhovaných lokalít a napojením na ČOV v obci
- ochranou pred žiarením- pri navrhovaní nových stavieb a posudzovaní ich vnútorného a vonkajšieho žiarenia postupovať podľa vyhlášky č.406/1992 Z.z. z 23. júna 1992 o požiadavkách ožiarenia z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov;
- renaturalizáciou vodných tokov, vysadením protierozívnej zelene a inými úpravami zabezpečujúcimi maximálne zadržanie vody v území (dostatočná vlhkosť je nevyhnutná pre zabezpečenie potrebnej čistoty ovzdušia);
- rekonštrukciou a zachovaním jestvujúcej vegetácie v sídle (podporou ochrany pôvodných druhov drevín, krovín a bylín - pravidelnou kontrolou ich zdravotného stavu a ich obnovou);
- lokalizáciou nových lokalít sídelnej vegetácie (izolačnej zelene pozdĺž líniových dopravných ťahov, nových parkových úprav, miestnych biokoridorov, ako aj zelene ako súčasti peších ťahov a peších priestranstiev pred objektami občianskej vybavenosti);
- podporou projektov s využitím obnoviteľných zdrojov energie (využitie slnečných kolektorov pri novostavbách a rekonštrukciách stavieb);
- realizáciou výhľadových preložiek ciest II/546 a II/549 mimo centrum obce Mníšek nad Hnilcom pri rešpektovaní všetkých regulatív na ochranu životného prostredia
- zabezpečením udržiavania čistoty verejných priestorov (zníženie sekundárnej prašnosti).

2.13.3. Ochrana pôdy

• Súčasný stav

V k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom sú pôdy znehodnocované :

- kontamináciou poľnohospodárskej pôdy prirodzenými geochemickými anomáliami s výskytom koncentrácií Cd > 0,8mg / kg (max. hraničná hodnota je 3,0), Pb > 65,0mg / kg (max. hraničná hodnota je 100), Hg > 1,0mg / kg (max. hraničná hodnota je 2,0). (z hľadiska výskytu kovov v pôdach je väčšina katastra v hladine B)
- v k.ú. sa nachádza niekoľko nelegálnych skládok tuhého komunálneho odpadu, ktoré je potrebné odstrániť
- orná pôda je tu zastúpená veľmi malým percentom (III. stupeň intenzity využitia), jej vplyv na eróziu však nie je zanedbateľný, lebo v minulosti boli zlikvidované tzv „remízky“, ktoré zabezpečovali stabilitu pôdy
- orba na svahoch, na ktorých je vhodnejšie využitie ako TTP
- nevhodná orba kolmo na vrstevnice
- eróziu pôd spôsobujú aj nevhodne vedené prístupové poľné komunikácie, ktoré sú vedené kolmo na vrstevnice, na erózii pôd sa podieľa aj lesné hospodárenie (približovaním drevnej hmoty).
- špecifickým stresovým javom súvisiacim s hospodárením na pôde sú poľnohospodárske meliorácie a rekultivácie, ktoré boli vykonané v 70. – 80. rokoch. Ich realizáciou sa na mnohých miestach zmenili rastlinné spoločenstvá v neprospech kvitnúcich bylín. V suchých rokoch sa vplyv meliorácií na svahoch môže prejavovať silným prerušovaním pôdneho profilu, a tým aj silnou mineralizáciou organického hmoty.
- špecifickým negatívnym javom v neprospech kultúrnej krajiny je časté vybrežovanie tokov Hnilca a Smolníckeho potoka, čo spôsobuje zamokrenie priestorov a následne ťažšie hospodárske využívanie.

- **Návrh**

V kapitole 2.11.4. tejto správy sú podrobne rozpísané ekostabilizačné opatrenia na lesnom pôdnom fonde, v poľnohospodárskej krajine a iné, ktoré by mali zabezpečiť odstránenie negatívnych javov ohrozujúcich kvalitu pôdy v k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom (likvidáciou nelegálnych skádok TKO a ich rekultiváciu, návrhom ekologicky optimálnych spôsobov hospodárenia na lesnej a poľnohospodárskej pôde - zatrávením časti ornej pôdy a využívaním v kultúre TTP, vysadením protierozívnej zelene, pri plánovaní drevinového zloženia nových plôch zelene dbať na osadzovanie pôvodných taxónov, zvýšenú pozornosť venovať solitérom vysokej zelene a pod.)

V kapitole 2.10. tejto správy sú zas popísané spôsoby ochrany pred povodňami, ktoré ohrozujú zastavané a iné územia v k.ú. obce (úprava brehov biotechnickými metódami a pod.).

Ochrana pôdných zdrojov sa zabezpečuje Zákomom č. 307/1992 Zb. z. o ochrane PP.

2.13.4. Ochrana bióty

Zabezpečenie ochrany bióty ako jednej zo základných zložiek životného prostredia je podrobne rozpísané v kapitole 2.11.4. (ochrana rastlinných druhov, vtákov, biokoridorov a pod.)

2.13.5. Zestetizovanie životného prostredia v obci

Okrem vyššie spomenutých opatrení, ktoré zabezpečenia skvalitnenie životného prostredia navrhujeme vytvoriť estetické pešie priestranstvá so zeleňou pred objektami občianskej vybavenosti – v ďalších etapách spracovania ÚPD bude potrebné vypracovať ÚPN zón s podrobnejším návrhom verejných priestranstiev v obci (a následne projektov realizačných so štýlovo zjednotenými prvkami urbanistického designu pre celú obec – lavičky, smetné koše, verejné osvetlenie, mobilnú zeleň a pod.) – s cieľom vytvorenia kvalitného životného prostredia pre obyvateľov obce a jej návštevníkov, následne na tvorbu propagačných materiálov o obci a v konečnom dôsledku aj na zlepšenie možností podnikania v oblasti cestovného ruchu.

2.14. Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov

V k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom sa nachádzajú podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislave **výhradné ložiská:** č.408- Mníšek nad Hnilcom (CHLÚ), kremeň a č.668- Mníšek nad Hnilcom (CHLÚ), polymetalické rudy . Nie je určené prieskumné územie pre vyhradené nerasty.

Vzhľadom na skutočnosť, že CHLÚ sa nachádzajú v Chránenom vtáčom území je nevyhnutné rešpektovať zákaz vykonávania činností meniacich prirodzený stav skalných biotopov a terénne úpravy meniace tvary reliéfu, okram schválaných dobývacích priestorov v činných lomoch.

V katastrálnom území obce Mníšek nad Hnilcom je evidované väčšie množstvo starých banských diel, nie sú evidované zosuvy.

2.15. Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu

Zvýšenú ochranu pred povodňami si vyžaduje hlavne zastavané územie obce vrátane plôch bývania , občianskej vybavenosti, nezávadnej výroby a skladov, ČSPH, poľnohospodárskej výroby a športu, predovšetkým však navrhovanej plochy ČOV a nezávadnej výroby v jej blízkosti.

Z ÚPN-VÚC KSK vyplýva požiadavka ochrany pred povodňami okram celého zastavaného územia obce Mníšek nad Hnilcom –aj územia medzi obcou Švedlár a Mníškom nad Hnilcom.

Podrobnejšie sú tieto opatrenia rozpísané v kapitole 2.10. tejto správy.

2.16. Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy

Táto problematika je spracovaná v samostatnej prílohe B (vyhodnotenie perspektívneho použitia PP a LP na nepoľnohospodárske účely), ktorá je súčasťou tohto ÚPN-O Mníšek nad Hnilcom.

Východiskovými podkladmi pri vyhodnocovaní bol komplexný urbanistický návrh (výkres č. 1 grafickej časti), hranice súčasne zastavaného územia obce k 1. 1. 1990, druh pozemkov (kataster nehnuteľnosti), hranice a kódy bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ).

Na súčasnej štruktúre krajiny sa podieľajú v nasledujúcej tabuľke uvedené kultúry:

Číslo	Druh pozemku	Plocha m ²
2	orná pôda	2 919 106
3	chmeľnice	0
4	vinice	0
5	záhrady	285 260
6	ovocné sady	36 670
7	lúky	8 99 925
8	pasienky	0
10	lesná pôda	27 198 661
11	rybníky s chovom rýb (potoky)	295 354
12	ostatné vodné plochy	0
13	zastavané plochy – nádvorja	513 737
14	ostatné plochy	1 594 765

Celková rozloha katastrálneho územia obce Mníšek nad Hnilcom je 3 944 ha.

Záber PP v obci Mníšek nad Hnilcom sa týka týchto BPEJ mimo hranice zastavaného územia obce: 0814062-7, 0860342-7, 0860542-7, 0860442-8, 0876262-8, 0876462-8, 0876465-8, 0880785-9, 0880882-9, 0880885-9, 0800892-9, 0800992-9.

Vyhodnotenie zámerov na poľnohospodárskej pôde:

REKAPITULÁCIA

Rekapitulácia	Spolu	ZÚO	mimo ZÚO
Celková výmera pôdy spolu	36,6654 ha	17,6972 ha	18,9682 ha
Z toho poľnohospodárska pôda	21,2548 ha	7,1658 ha	14,0890 ha
Z toho nepoľnohospodárska pôda	15,4106 ha	10,5314 ha	4,8792 ha

Vyhodnotenie zámerov na lesnej pôde:

ÚPN-O Mníšek nad Hnilcom nenavrhuje na katastrálnom území obce nové funkčné plochy na lesnej pôde. Navrhované cyklistické chodníky a turistický chodník sú trasované po jestvujúcich lesných cestách a chodníkoch v k.ú. obce Mníšek nad Hnilcom.

2.17. Hodnotenie navrhovaného riešenia

Obec Mníšek nad Hnilcom je pôvodným stredovekým banským mestečkom ležiacim na „Európskej železnej ceste“. Po vzore západných štátov Európy formou kultúrnej turistiky prezentuje miesta ťažby, výroby a spracovania železa na území Slovenska. Obcou Mníšek nad Hnilcom prechádza aj „Gotická cesta“.

Vzhľadom na svoju históriu, prírodné danosti, ako aj úžasnú čínorodosť obyvateľov obce v rôznych kultúrnych a športových spolkoch, združeniach a kluboch má obec veľmi vhodné predpoklady na rozvoj v oblasti cestovného ruchu.

Územný plán obce Mníšek nad Hnilcom svojim riešením určuje využitie potenciálu územia na zabezpečenie rozvoja vo všetkých jeho funkčných požiadavkách s ohľadom na vytvorenie predpokladov hlavne pre rozvoj cestovného ruchu (bývanie, občianska vybavenosť, rekreácia, šport, zeleň, technická vybavenosť, nezávadná výroba, poľnohospodárska výroba a pod.), rieši jej hlavné enviromentálne problémy (návrhom splaškovej kanalizácie pre celú obec vrátane novonavrhaných lokalít a napojením na navrhovanú ČOV, návrhom kapacitne postačujúcich vodojemov a vodovodnej siete s vhodnými tlakovými pomermi, oddialením cesty II. triedy od centra obce, ale aj určením ďalších ekostabilizačných a protipovodňových opatrení), navrhujeme estetizáciou prostredia vytvorením peších priestranstiev so zeleňou pred objektami občianskej vybavenosti, ako aj navzájom poprepájaných peších ťahov lemovaných zeleňou a doporučuje lokality na podrobnejšie spracovanie v ÚPN - zóny.

Dobudovaním chýbajúcej technickej vybavenosti, skrášlením životného prostredia, dobudovaním chýbajúcej občianskej vybavenosti, rozšírením atraktivít pre celoročnú turistiku (možnosť vybudovania krytých športovísk, ako aj návrhom nového turistického chodníka na Orlí vrch, vybudovaním cyklotrás prechádzajúcich priamo cez obec, ako aj v katastri a pod.) sa obec Mníšek nad Hnilcom ešte viac zatraktívni a stúpne záujem o trvalé bývanie ako aj podnikanie v nej.

Vytvorí sa vhodné podmienky pre rozvoj v oblasti ekonomickej, čo bude mať za následok vzostup aj v oblasti sociálnej.

2.18. Návrh záväznej časti územného rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom

Podrobnejšie sú spracované tieto jednotlivé zásady a regulatívy v samostatnej textovej časti C (Záväzná časť ÚPN -O -Návrh regulatívov územného rozvoja obce Mníšek nad Hnilcom), ktorá je súčasťou tohto ÚPN-O Mníšek nad Hnilcom. V tejto textovej časti A - sprievodná správa - uvádzame len základné Zásady a regulatívy, ktoré sú graficky znázornené vo výkrese č. 1- Komplexný urbanistický návrh:

2.18.1. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia

1. Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania obce Mníšek nad Hnilcom je determinovaná prírodnými danosťami (terénom, vodstvom, biokoridormi a pod. - celý kataster obce s výnimkou zastavaného územia obce patrí do Chráneného vtáčieho územia Volovské vrchy, západnou časťou katastra prechádza nadregionálny biokoridor NB/7, južnou časťou katastra zas regionálny biokoridor – rieka Hnilec), ale aj jestvujúcimi dopravnými líniami a ochrannými pásmami nadradenej technickej vybavenosti (napr. VTL plynovodu, vedeniami VN 22 kV a pod.).
V k.ú. Mníška nad Hnilcom navrhujeme rešpektovať v plnej miere zásady využívania územia v CHVÚ, čiže priestorové usporiadanie katastra je jednoznačne určené zachovaním okolitej prírodnej scenérie obce rozloženej v údolí rieky Hnilec a Smolníckeho potoka.
2. Priestorové usporiadanie navrhovaných funkčných plôch je lokalizované v blízkom extraviláne obce. Navrhované funkčné plochy je potrebné realizovať bez vytvárania veľkoobjemových dominánt a zakomponovať do prostredia tak, aby vytvorili výrazovo jednoliaty celok s pôvodnou historickou štruktúrou obce pri rešpektovaní jestvujúcich a navrhovaných biokoridorov a ostatných prvkov kostry územného systému ekologickej stability (ÚSES) - regionálneho, ako aj miestneho.
3. Z hľadiska urbanistickej kompozície samotnej obce navrhujeme rešpektovať charakter historickej zástavby, jej merítko a štruktúru, ako aj uplatňovanie šikmého zastrešovania s použitím tradičných materiálov, a to nielen pri rekonštrukciách starých objektov, ale aj pri návrhu novostavieb v obci - z dôvodu vytvorenia celistvo pôsobiacej obce bez cudzorodej architektúry s plochými strechami, ktoré narúšajú pôvodný vidiecky charakter obce.

2.18.2. Zásady a regulatívy funkčného využitia územia - určenie podmienok pre využitie plôch

Prevládajúcou funkciou v navrhovanom zastavanom území obce je funkcia bývania, ďalej športu a rekreácie, občianskeho vybavenia, zelene, technického vybavenia a nezávadnej výroby.

Funkčné využitie územia obce Mníšek nad Hnilcom je zdokumentované vo výkrese č. 1 grafickej časti, kde je navrhované zastaviteľné územie obce .

Pre jednotlivé funkčné plochy sú stanovené podrobnejšie podmienky v samostatnej textovej časti tohoto ÚPN -O - textová časť C -(Záväzná časť ÚPN -O - Návrh regulatívov územného rozvoja obce).

2.19. Určenie lokalít s potrebou vypracovania ÚPN – zóny

V prílohe č. 1 textovej časti C – schéme verejnoprospešných stavieb a určenie častí obce s potrebou spracovania ÚPN –zóny, sú vyznačené okrem verejnoprospešných stavieb aj časti obce, pre ktoré je potrebné spracovať ÚPN –Z.

Ide o tieto priestory:

1. Centrum obce (historická časť obce od evanjelického a.v. kostola po železničnú stanicu
2. Obytný súbor rodinných domov a vyššej občianskej vybavenosti „Breziny“
3. Výrobný areál „Dolný háj“
4. Športovorekreačný areál „Stredný hrebienček“.

V prípade potreby je možné spracovať ÚPN-Z aj pre iné lokality v obci.

2.20. Zoznam verejnoprospešných stavieb

Verejnoprospešné stavby sú spojené s revitalizáciou záväzných regulatívov územného rozvoja podrobne popísaných v predchádzajúcich kapitolách.

Prílohou k textovej časti „C“ tohto ÚPN-O je schéma verejnoprospešných stavieb a určenie častí obce s potrebou spracovania ÚPN –zóny, kde sú vyznačené verejnoprospešné stavby a časti obce, pre ktoré je potrebné spracovať ÚPN –Z.

V ÚPN - obce Mníšek nad Hnilcom sú verejnoprospešnými stavbami (číslovanie je prebraté zo správy „C“):

16.1. V oblasti verejnej dopravy:

- 16.1.1. všetky koridory jestvujúcich a navrhovaných uličných profilov (priestorov medzi uličnými čiarami) – z dôvodu potreby rekonštrukcie všetkých miestnych komunikácií podľa záväzných regulatívov vrátane chodníkov, verejnej zelene, ako aj navrhovaných miestnych automobilových komunikácií, parkovísk, peších chodníkov, cyklistických a turistických chodníkov v zastavanom území obce
- 16.1.5. mostné a iné konštrukcie automobilovej, pešej a cyklickej dopravy (križovania biokoridorov s touto dopravou - s dostatočným priestorom pre Q 100)
- 16.1.6. koridory cyklistických chodníkov v k.ú. obce a navrhovaného turistického chodníka na Orlí vrch.

16.2. V oblasti vodného hospodárstva:

- 16.2.1. koridor skupinového vodovodu Stará voda-Prakovce-Gelnica (a skupinového vodovodu Smolník- Smolnícka Huta- Mníšek nad Hnilcom)-
- vid' výkres č.3 grafickej časti
- 16.2.2. všetky trasy obecných vodovodov (prívodný, rozvádzacie)- vid' výkres č. 3 grafickej časti
- 16.2.3. navrhované obecné vodojemy - vid' výkres č. 3 grafickej časti
- 16.2.4. navrhovaná čistiareň odpadových vôd (ČOV) v obci (lokalita č. 53) vid' výkres č. 2 a 3 grafickej časti
- 16.2.5. všetky trasy obecnej splaškovej a dažďovej kanalizácie, vrátane odkanalizovania navrhovaných funkčných plôch (vid' výkres č. 3 grafickej časti)
- 16.2.6. zabezpečenie nezastavaného priestoru 15 m od brehovej čiary pri významných vodných tokoch (Hnilec) a 5 m pri ostatných vodných tokoch a úprava vodných tokov biotechnickými metódami

- 16.2.7. výstavba hate na rieke Hnilec slúžiacej na reguláciu prietoku vody pre náhon malej vodnej elektrárne
- 16.2.8. revitalizácia mlynských náhonov na ľavom brehu Hnilca a pravom brehu Smolníckeho potoka a vybudovanie zariadení na reguláciu prietoku vody z týchto náhonov v miestach ich pripojenia sa na vodné toky
- 16.3. V oblasti energetiky a telekomunikácií:
- 16.3.1. rekonštrukcia existujúcich a výstavba nových transformovní (viď výkres č. 4)
- 16.3.2. výstavba nových VN kábelových vedení v zastavanom území obce
- 16.3.3. postupná výmena existujúcich vzdušných vedení VN (22 kV) za kábelové podzemné v zastaviteľnom území obce
- 16.3.4. postupná výmena NN vzdušných rozvodov elektrickej energie za kábelové podzemné
- 16.3.5. realizácia úprav pre ochranu ornitofauny na vzdušných vedeniach VN 22 kV v CHVÚ
- 16.3.6. koridory VTL plynovodov do Nálepkuva a do Smolníka (viď výkres č. 4)
- 16.3.7. výstavba navrhovaných STL plynovodov v obci
- 16.3.8. výmena vzdušných miestnych telefónnych rozvodov za kábelové podzemné a výstavba nových kábelových telekomunikačných rozvodov uložených v zemi v navrhovaných lokalitách
- 16.3.9. výstavba kábelového vedenia miestneho rozhlasu
- 16.3.10. výstavba verejného osvetlenia v obci
- 16.4. V oblasti občianskej vybavenosti a sociálnych služieb:
- 16.4.1. rekonštrukcia existujúcich objektov štátnej správy, kultúry a školstva (obecný úrad, kultúrny dom, ZŠ, MŠ, požiarnej zbrojnice a pod.)
- 16.4.2. výstavba domu seniorov (lokalita č.88)
- 16.4.3. výstavba komunitného centra v rómskej osade (lokalita č. 90)
- 16.4.4. výstavba sociálnych bytov (v lokalitách č. 64 a 91-93)
- 16.4.5. výstavba obecného prírodného amfiteátra (lokalita č.83)
- 16.5. V oblasti zachovania kultúrnohistorických hodnôt:
- 16.5.1. rekonštrukcia objektu č. 89 na pamätnú izbu „Európskej železnej cesty“
- 16.5.2. výstavba krytých drevených mostov pre peších podľa dobových fotografií
- 16.6. V oblasti starostlivosti o životné prostredie, ochrany a využívania prírodných zdrojov a ochrany pred povodňami:
- 16.6.1. výstavba zberného dvora (lokalita č.66)
- 16.6.2. výstavba obecného kompostoviska (lokalita č.65)
- 16.6.3. rekonštrukcia existujúcich plôch zelene a výstavba plôch navrhovanej zelene v sídle (izolačnej, parkovej, ako aj súčasťou peších ťahov a priestranstiev pred objektami občianskej vybavenosti)
- 16.6.4. ochrana zastavaného územia pred záplavami :
- 16.6.4.1. výstavba hrádze na rieke Hnilec- vytvorenie „zátopového územia“ bežne nezaplavovaného na zachytenie príválových vln (alebo suchého podra) medzi Švedlárom a Mníškom nad Hnilcom
- 16.6.4.2. výstavba ochranných hrádzí na ochranu plôch ohrozovaných záplavami na Q_{100} v zastavanom území obce Mníšek nad Hnilcom. Tieto úpravy je potrebné zrealizovať biotechnickými metódami, nakoľko tieto toky sú regionálnymi a miestnymi biokoridormi
- 16.6.4.3. ochrana ČOV, hlavných kanalizačných stôk a plôch výroby pred záplavami na Q_{100}
- 16.6.4.4. úprava brehov potokov a rieky Hnilec biotechnickými metódami,
- 16.6.4.5. stavby vodných kaskád na strmých vodných tokoch (nad 25%),
- 16.6.4.6. stavby retenčných jazierok na zachytenie príválových vôd v mierne strmých polohách vodných tokov,
- 16.6.4.7. stavby suchých poldrov na zachytenie príválových vôd v údolných polohách vodných tokov,
- 16.6.4.8. výsadba vodomilnej zelene v navrhovaných hydrických koridoroch,
- 16.6.4.9. výsadba protierozívnej zelene na zadržanie vody v území a pod. (viď výkres č.2 a 6 grafickej časti – schématické vyznačenie, upresní sa v MÚSES).
- 16.7. V oblasti obrany štátu a civilnej ochrany obyvateľstva:
- 16.7.1. stavby zariadení na ukryvanie obyvateľstva v prípade ich ohrozenia

16.7.2. stavby zariadení na signalizáciu a koordináciu činnosti v stave ohrozenia (obec zabezpečí dopracovanie a schválenie plánu ukrytia obyvateľstva obce v prípade ohrozenia v zmysle vyhlášky MV SR č.532/2006 Z.z., kde bude upresnená lokalizácia verejnoprospešných stavieb v oblasti obrany štátu a civilnej ochrany obyvateľstva).

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť úvisiacich predpisov.